

Den lust-hof van Rethorica

Waer inne verhael ghedaen wordt, vande beschrijvinghen ende t'samen-comsten der Hollantscher Cameren vanden Reden-rijckers, binnen Leyden gheschiedt, den 26 Mey, des Iaers 1596. ende de volgende daghen, met het gene aldaer ghedaen, ende verhandelt is

bron

Den lust-hof van Rethorica, waer inne verhael ghedaen wordt, vande beschrijvinghen ende t'samen-comsten der Hollantscher Cameren vanden Reden-rijckers, binnen Leyden gheschiedt, den 26 Mey, des Iaers 1596. ende de volgende daghen, met het gene aldaer ghedaen, ende verhandelt is. Fransoys van Ravelengien, Leiden 1596

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/_lus002lust01_01/colofon.php

děni

Aen allen Cameren der Reden-riicken.

E. Eersame Constliefhebbende zeer lieue Medebroederen inden *Reden-rijcken*, nademael uwer E. niet onbekent en is, dat in dese Nederlanden, de Rethorijcke Een vande oudste Conste is, gelyctmen uyt vele oude Boucken (al eer t Drucken is aengevangen) genouchsaem kan bewysen, die metter hant op Rym, ofte gedichte, in onse Nederlantsche spraecke, vele hondert jaren geleden geschreuen zijn, als oock in t' Hebreus, Griecx, en in t' Latijn. Mede uwe E. noch wel in verscher gedachten is het Heerlick Triomphant Costelick *Landt-Iuweel*, ofte *Rethorische Feeste*, binnen *Antwer-pen*, in Augusto des jaers 1561. aldaer solemnelicken gecelebreert ende gehouden, met wat een lust ende yuer, niet alleen t'gemeyne Volck, maer oock de voornaemste des Volcx, so van gro-

te Heren ende Potentaten, uyt alle houcken vande werelt, hun aldaer hebben verthoont ende gepresenteert in eygener persoon, omme de voorseyde *Retorische Feeste* te vereeren ende groot te maken, die niet min stichtelick en was als recreatyf ende vermakelick. Ende om dat dese eerlicke, heerlicke ende landtnutte, als oock vermakelicke oude vrye Conste der Reden-rijcken, mochte werden gehouden in eenen goeden welstant ende reputatie, hebben wy die vander Camere der *Witte Acoleyen*, daer *Liefd' is t'Fondament* een *Chaerte* uytgesonden aen alle de *Hollandsche Cameren*, met belieuen ende consent van onsen E. achtbaren *Magistraet* der Stede van *Leyden* des *Graefschaps* van *Hollant*: Die naer verscheyden beraetslaginge goet geuonden hadden, iegens t'uytgaen van des zelfs Stads-gasthuys Loterie binnen deser Stede opgesteld, te doen beroupen alle de *Hollandsche Cameren* der Reden-rijcken, met sulck een meyninge ende hope, om by middel van die, eenen groten toeloop van volck in onse Stadt te veroorsaecken, ende doen te zamen comen, dat op de laetste dagen van t'uyt gaen der seluer Loterie, mochte werden soo veel Gelts inne geleyt, daer mede de Armen (so veel doenlicker was) mochten werden geholpen: welke middelen

(God zy lof) den Armen geen weynige proffyt en heeft ingebracht: ende volgens dien, is opten bestemden dach ende andere naer volgende dagen, de zelve voorgenomen *Rethorische Feeste*, met vreuchde ende vruntschap (gelijck die was begonnen) volcomenlick geeyndicht. twelck niet zonder verwonderinge te aenmercken en staet, dat in zo groten toeloop van volck, als in dien tijt binnen der Stede is geweest, als oyt te vooren is gesien, geen geschillen, gevechten, noch ongelucken, oft in t'minste eenige ongemacken en zijn gebeurt. t'welcke den genen, die dese vrije Conste zoeken te dempen, zal veroorzaeken (so wy hopen) geen *fameuse libellen* of faemrovende geschriften daer tegen meer uyt te geven ofte stroyen, etc,

Ende alhoe wel het *Land-Iuweel*, binnen *Antwerpen* heerlick ende Triomphant was om zien, (gelyck't oock was) deur de veelheyt der Costen ende grote moeyten gedaen: en is nochtans niet minder t'gene binnen *Leyden* is verthoont, t'zelve anders te achten ende te houden (hoe wel oncostelick) als een Heerlicke en Triomphantelicke *Lust-Hof* voorde constlustlieve be-Jaerde om hun daerinne te verlustigen als in den Berch van Helicon, deur de zoetvloeyende Harmonie der *Poëzie*, die uwer E. darinne zal sma-

ken ende bevinden, zulcx dat het schijnt *Castalides Nimphen* by ons in Hollant alhier te willen haer woonplaetse maken, waer uyt de *Iugen* oorzaecke genomen hadden, boven de ordonnarise Prijzen, den Constrijcke Geesten met zekere extraordinarise Prijzen te vereeren, overmits in het oordelen elcx Werck (zoo Constich gemaect zynde) in een balanche heeft gehangen, daeromme t'gene men mette minste costen schoon en heerlick uytvoert, meerder Conste is dan t'ghene dat mette meeste costen dickwils wort gedaen. De reden waeromme dat alle het gene op de vorsejde *Feeste* is verhandelt, wy in Druck laten uytgaen, is om de Const-liefhebbers, ende andere die noch namaels zullen wesen, ende onse *Feeste* niet en hebben gezien, een memorie achter te laten, op dat zy van als een goede onderrechtinge zouden hebben, als hadden zy te *Leyden* al t'zelve met hun eygen ogen aengesien ende ooren gehoort: mede om dat wy bevinden dat dit zelue (buyten ons weten) in Druck is uytgegaen zeer incorrect: ende vele dingen daer uyt zijn gebleuen die wy nu daer by gevoucht hebbe, om uwer E. in alles genouch te doen. Zoo hebben wy dan van alle t'gebezogneerde in behoorlicke forme een volcomen Boucxken doen Drucken, opten tijtel van devijs ende Blomme van onse Camere:

t'welck wy voor de onse houden, ende anders gene. Alle t'welck uwer E. uyt Jonste van Conste wort geoffereert, dat kenne God, die uwer E. inde zelve Conste rijckeliken wil laten toe nemen ende vermeerderen. Gedaen tot *Leyden* desen eersten Septembris, Anno xv^c. zes ende negentich.

V. E.

*Goetwillige Const-lieue Medebroederen KEYSER, PRINS, FACTOOR, ende
gemee ne Broederen der Witte ACOLEYE:
Daer LIEFD' Is T'Fondament.*

***Ordonnarise priisen verdient by de ondergeschreuen Cameren
volgende de Chaerte.***

Hoochste Prijs vanden Intrey.

Haerlem d'Oude Camer, *Trou moet blycken.*

Twede Prijs.

Rotterdam, *Met Minnen verzaemt.*

Derde Prijs.

Hage, *Met genuchten.*

Vierde Prijs.

Catwijck op Zee, *In Liefden Accoort.*

Hoochste Prijs van t'Blazoen.

Haerlem Vlaemsche Camer, *In Liefden getrouwe.*

Twede Prijs.

Haerlem d'Oude Camer, *Trou moet Blycken.*

Derde Prijs.

Haerlem de Ionge Camer, *Liefde bouen al.*

Vierde Prijs.

Goude, *Uyt Ionsten Begrepen.*

Best Pronvnceren.

Hage, *Met genuchten.*

Hoochste Prijs van't Refereyn oft Regel.

Vlaerdingen, *Aenziet Liefde.*

Twede Prijs.

Rotterdam, *Met Minnen Verzaemt.*

Derde Prijs.

Hage, *Met genuchten.*

Hoochsten Prijs van t'Liedeken.

Haerlem de Vlaemsche Camer, *In Liefden getrouwe.*

Twede Prijs.

Rotterdam, *Met Minnen verzaemt.*

Derde Prijs.

Catwyck opten Rijn, *Liefd' moet blycken.*

Hoochsten Prijs van tbeste Singen.

Rotterdam, *Met minnen verzaemt.*

Twede Prijs.

Vlaerdingen, *Aensiet Liefde.*

Derde Prijs.

Catwyck op tZee, *In liefden Accoort.*

Verste Commen.

Vlaerdingen, *Aenziet Liefde.*

Een present geschoncken opt Spelen.

Eerste Present VI. FLEVRVASEN.

Haerlem Vlaemsche Camer, *In Liefden getrouwe.*

Twede Present IIII. FLEVRVASEN.

Vlaerdingen, *Anziet Liefde.*

Derde Present II. FLEVRVASEN.

Goude, *Uyt Ionsten begrepen.*

Ende alzo byde *Iugie* bevonden werden int overzien vande Wercken, by elck in tbysonder gewracht, veel van dien inden euennaer ofte balanche te hangen, hebben daeromme niet connen naerlaten de zelve mede met extraordonnarise Prijzen te vereeren als hier naer volcht.

Extraordonnarise Prijsen.***Hoochste Prijs op t'beste bewijs vanden Intrey.***

Hage, *Met genuchten*, viij. Stoopsflesschen.

Twede Prijs.

Haerlem, Vlaemsche Camer, *In Liefden getrouwe*. vj. Stoopsfleschen.

Derde Prijs.

Goude, *Uyt Ionsten begrepen*. iiij. Stoopsflesschen.

Vierde Prijs.

Harlem Inge Camer, *Liefde bouen al* ij. Stoopsflesschen.

Hoochste Prijs van t'Blazoen.

Vlaerdingen, *Aenziet Liefde*. ij. Schenckannen.

Best PRONVNCEREN.

Haerlem d'Oude Camer, *Trou moet Blycken*. een Becken met een Lampet.

Catwijck opten Rijn, *Liefde moet Blycken*. ij. Cannen.

Vlaerdingen, *Aensiet Liefde*. ij. Cannen.

**Chaerte, Vuyt-gesonden by de witte *Acoleykens* tot *Leyden*, aen allen
Cameren des *Graefschaps van Hollandt*.**

*DAT grijse zwaricheyt, die therte quelling brengt,
Verdriet en onlust baert, de rust ver is verstotelic,
Mit vreuchden zoeticheyt, bywijlen wert vermengt,
Niet min profijtich is, als eerlic, prijslic, notelic,
Men gans onlochbaer hout: zo dolen die dan blotelic
Die deur een misverstant, het vrolic zijn, verpletten
Als het blijft ombepaelt, mit zijnen grens: en grotelic
Hem jegens zeden out, goet, nodich, deruen zetten.
Wat is de zulcke haer doen? de Zon niet om vernetten
Diet al verquict en voet, deze in zijn wagen hoogh
(Vergeefs doch) poogen voor te stellen ander wetten:
Iae nemen wech. Wat wert een staech gespannen booch?
Hy breect en berst zijn cracht, zijn strac ende ster vermooch.
Dit overmerckende de Prince daer Rethorijckelic
+Noch Liefd' is t' fundament, den broederen ten tooch
+Stelt t' Acoleyken wit, en roupt ter feest gelijkelic
d'Hollansche Cameren, daer consten noch zijn blijckelic.*

+Toe LEYDEN.

+Nodinge der Hollantsche
Cameren.

Mey zessentwintich wilt voor Leyden al verschijnen⁺
 Om in te treen, oncostelic en schoon zy t'opper-cleet,
 Twelc t'onderste bedect: ten eenen wy ons pijnen⁺
 t'ontfangen voor der poort, de Camers daer gereet:
 Elc naer een vry logiis, van ons dan wert geleet:
 Den dranc die gy daer vint, aenvaert tot u verschoonen
 In danc. Des Intrees zin (t'is noodich datment weet)
 Mit personeringen beelt af, en wilt verthoonen
 Het leven der Tyrannen: mit een, wat een beloonen
 Zy oyt verworven hebben voor haer doot en naer.
 Wt een geloofwaardige Historie brengt chierlicke personen.⁺
 Stoops-vlessen tweemaal zes, van tin, puyr, louter claer
 Zijn des bestdoenders loon: den tweeden men voorwaer
 Tgetal van negene, in vereering zal genieten:
 Den derden zes: voorts drie die volgen zal aldaer.
 Elc mijde hem voor schandael, spijt, en schimpich schieten:
 Mer tracht deur const na eer, laet u d'arbeyt niet verdrieten.

⁺24. Mey 1596. Intree.

⁺Ten een uyr om na middach.

⁺Prijzen van d'Intrey. 12, 9, 6, 3. Stoops-vlessen.

Des manendaechs smergens, omtrent den achten,⁺
 Schict u in tselfd' habijt, wy comen u halen,
 En geleyen opt tonneel, aldaer zal u wachten
 Rethorica: wiens minlic welcoom op u zal dalen,
 En als Broeders ontfangen, mit lieflicke talen:
 Wilt dan den zin uwes Intree haer adverteeren,
 Tzy by memory, of schriftlic: kent u, om niet te falen,
 Ten hoogsten met zes clausen, wel min, na u selfs begeeren,
 Elx van vijftien regels wilt proponeeren.
 Levert mit een u Blasoen aldaer beneven:⁺
 Die tschoonste brengt, zalmen mildelic vereeren
 Mit acht schenc-kannen: voorts zalmen d'ander gheven,⁺
 Zes: daer aen vier: het laechste zal aencleven,
 Twee. Die tbest pronunchieert, van ons verbeyt
 Een Becken en Lampet fraey ghedreuen,
 Deur syn verdienst: wantmen voor een spreec-woort zeyt,
 Die den eenen een deucht doet, d'ander een zorch bereyt.

⁺27. Mey.

⁺Tblasoen.

⁺8, 6, 4, 2. Schenckannen.
 Prijs van tbest pronunchieren.

*Om schuwen alle twist, en wert hier niet gevraecht.
Want elc heeft gaern gelijk, de const zulx een afgrijsen// is:
Mer mit vier zeventienen, elc een ooc prijs bejaecht
Op dese Regele, die zeer goet te bewijsen// is,*

⁺*Voor een beveynde paeys, een rechte crijch te prijzen// is.*

⁺*In als hout vrye maet, laet u aen geen sillaben knopen:
Mit eenen aessem uytgesproken, een verjolijzen// is.*

⁺*Den hoogsten wert vereert, mit zesse tinne stopen:
Den tweeden voorts mit vier: den derden staet zijn hopen
Op twee. En nademael tgezang thert meest verheucht:*

⁺*Zingt in een Liedeken, Hoe Godes gonst staet open,
Voor die den armen bystant doen, en toonen deucht.*

⁺*Dat levert ons in prent, op dat het strec tot vreucht
Des volcx: hier toe laet een, of meerder stemmen clincken:*

⁺*Vier, drie, twee, kannen van fijn tin, tot prijzen zijn geveucht
Van 't werc: Mer die best zingt, die zalmen strac beschincken
Mit Schalen, drie, twee, een, bequaem om uyt te drincken.*

⁺REGEL.

⁺Vrye mate.

⁺Prijzen van tRefereyn. 6, 4,
2. Tinne stoope.

⁺LIEDEKEN.

⁺Prijs van tliedeken .4, 3, 2.
vviynkannen.

⁺Prijs van tsingen. 3, 2, 1.
Schalen

Zo yemant lustich is, om geen tijt leech te laten,

⁺*En een vermaeckelic spel, of boertich batement
Geleert heeft: nieut of out: hy mach de moeyt' aenvaten,
En hem verzeckeren een redelic present.*

⁺*Wie vande verste plaetse ons comen zal omtrent,
Voor vereeringe drie kannen eygen blijven.*

⁺*Wat Camer coemt, die maect ons van haer comst bekent,
Voor d'eersten dach van Mey, verwittigende ons door schrijven:
Op dat wy elcken een mit goet logiis gerijven.*

⁺*Voorts nootmen alle de geen die nu ter tijt Camer houwen
Mit wil haers Overheys: daer jegens te verstijven
Elceen hem mijden moet: die daet ons billic sou rouwen.
Ten laetsten verzoucken wy de broederen vol trouwen,*

⁺*Wt elcke Camer een te stellen opt Toonneel,
Om de gerechticheyt dees handels daer te aenschouwen,
En zien dat los van jicht elc een becoemt zijn deel,
Daer Liefd' is t'fondament, valt zelden groot ghescheel.*

⁺SPELEN.

⁺Prijs van verste comen.
Drie vviyn-kannen.

⁺Aenschrijvinge.

⁺Wat men verstaet voor
vrye Cameren.

⁺uyt elcke Camer een opt
Tonneel.

[Broeders in const// die ons u jonst]

BROEDERS *in const// die ons u jonst*
Op ons verzouc geschreven
Hebt, voor een groet// gezontheyt goet
Hier mede v com beneven.
Op d'uyr en dach// die u ooch Zach
Daer naer gy voor een vvijl spoort,
Vint u precijs// in Stadts logijs
Alhier voor onzen Zijlpoort.
Ons cleyne macht// u daer vervvacht,
En op dat gy meucht min falen,
Een cort gedicht// in d'oor u vlicht,
Beantvoort dat opt inhalen.
Dordre vvesen Zal// als tblind gheval
(Zoot es) Zelf sprac in tloten.
Ons Magistraet// zulx vveten laet,
Aldus vvast daer besloten.

[O Maeghd Rethorica, comt by, en ons u oordeel// geeft]

- O Maeghd' Rethorica, comt by, en ons u oordeel// geeft,
 Hoemen bequamelixt, u volc hier zal vereeren,
 Dat op haer blijde incompst voor ander niemandt voordeel heeft:
 Mer elc blijve onvercort, niet clagende tverneeren,
 Van cost, const, staet, tijt, macht: Ke zegt ons u begeeren.
 Trect tlot. tes recht. wel aen. maect loten alst behoort:
 Rolt, schud, loot los van jicht, wilt achterdencken weeren.*
1. De jonst grijpt tvoorste lot, tGouds goudblomken comt voort:
 2. Wie volcht? De kempen blom, In liefden houtse accoort.
 3. De derde? Aensiet de liefde, is d'Aeckerboom gerievelic.
 4. Tacoleyken blaeu, Versaemt met minnen, dees naer spoort.
 5. Vijf? es de Wijngaert-ranc, voor allen is hy lievelic.
 6. Zes? es Tangierken wit, tonsteelt liefs harte dievelick,
 Doch est in liefden trou, ten zalse niet bezwijcken.
 7. Voor acht comt Cooren-aer, verdrijft tweedracht miskievelic:
 8. Gy liefd, Tspeelcoortngen dat u volcht, moet trou doen blijcken.
 Wie blijfter inden gront? Wie comt laetst binnen strijcken?
 9. Tes mit genuchten: volcht, o Coorens uytvercoren blom.
 V compst my zo behaecht, dat ic de hooge Rijcken
 Van mijn Parnas verlaet, en hier om u te hooren com.

*Van der poorten af, elc dan aldus gheleyt vvert,
 Naer der herbergh, die voor elc van u beteyt vvert,
 Als inde Chaert ghezeyt wert.*

[Goutblomken eel]

Goutblomken eel
Ws logis deel
Vint by de Craensche schepen:
De Corper gout
V werdt vertrout,
Want tes uyt ionst begrepen.
Gy Kempen-blom
In const niet stom
Daer in gy wint, en voort stout,
Inde Noornbersche croon
Neemt vry u woon-
-plaets, daer gy In liefde accoort hout
Slaet u zaec goom
Oude Aeckerboom,
Comt hout hier binnen shuys school,
De Liefde aensiet
Die u gheschiet
Alhier inde Cabuyscool.
Ons vreuchden rey
Blaeuwe Acoley
Vermeert: Versaemt met minnen:
Comt neemt tbesit
Van d'Aerent wit,
Goe herberch zult gy vinnen.
Die vanden dranc

*Des Wijngaerts ranc
Verhit, van consten vol stac,
Liefd bouen al
Plaets vinden zal
En rusten in den Wolzac.*

De witte Angier
Haer test vint hier,
En mach daer op haer tand scherpen.
 In liefd getrou,
Zoot wezen zou,
 Comt vint tbeleg van Handwerpen.
Het Fransche schilt
Tot wasdom milt
(Och mochtmen wreedtheyt smoren daer)
Als herwerts spoet
 Liefd Blijcken moet,
Ontfangt de geele Cooren-aer.
 Fortuyn van gout
Tspeelcoorntgen out
Haer Camer niet bezijcken
Laet, t'Haerlems zwaert
Alom vermaert,
In wien men Trou ziet blycken.
Valt in den schoot
 Der Leeuwen root
Bevrijt van alle suchten:
Die const bejaecht
En mit u draecht
 De Coornblom mit genuchten.

[Elc van u Luyden zy verdacht.]

Elc van u luyden zy verdacht// dat daermen u zal inne leyden,
 V zal gezeyt zijn goede nacht// mit wat gedichts wy van u scheyden:
 Gy meucht u daer wat toe bereyden.
 Des maendaechs vrouch de clocke acht// wy d'eerste vijfve comen halen,
 De rest naer middach op ons wacht// gecleet: men leyt u in der zalen
 Van const, wilt dicht mit dicht vertalen.
 Gelevert hebbende u Blasoen// men zal u weer naer u logijsen
 Geleyden: daer zal tuwaerts spoen// ons afscheyt: laet u const dan rijsen,
 Wilt Rethorijclic eer bewijsen.

[De waerning broederen diemen hier mede zent.]

De waerning broederen diemen hier mede zent
Alleen wracht goede jonst, tot u luyden ons confrateren:
De grou es dat de tong van dien, die niet gewent
En es, voor tvolx gehoor; te spreken, wat mocht tateren:
Twelc meest beschaemtheyt baert, en oorzaec geeft van snateren
Den const-verstoorderen: daer liefd' geen fundament
En es: zou zijn: dit schout: onthou hem doch haer schateren.

De Broeders der witte'Acoleyen
 Mit yver naer u comst verbeyen.

Goude.**Wel'com aende poort aende Camer van *Uuyt Ionsten begrepen.***

ALS dese stadt *Leyden* vanden viant belegen// was
 En wy Burgers lagen gevangen, als een vis int net,
 Negentien weecken lang: en daer nae vercregen// ras
 Door Gods stercke hant, verlossing die ons heeft ontset:
 Waer door verblijt waeren mannen en vrouwen, met
 Veel jonge kinderen, die verhongert zaeten:
 Met alzulcken blijerschap is ond hert altans mede te bet,
 Door dien ghy *uyt jonsten begrepen*, niet en naer laeten
 Ons te comen besoucken, uyt liefden bouen maten,
 Ghy vermaerde *Goutbloemkens*, wiens deucht ver en naer bekend// is:
 V gedistileerde cracht, den menschen tot hulp aenvaeten,
 Welcom heeten wy u, daer *Liefd't'fondament*// is.

Antwoordt.

WY u bedancken, *wit Acoleye*, die u jonst tonswaert gaet keeren,
 Om const te useeren// wy u comen ontrent,
 Op dat wy alle in vreuchden hier vermeeren,
 By u daer *Liefd' is t'fondament*.
 De liefde tot Rethorica heeft ons tuwaerts gewent,
 Om te verzamnen alle, als Broeders vry onbenepen,
 Vrientlick: partischap laet hier niet zijn bekend,
 Maer const gebruycken, als die in const zijn gescheepen,
 En metter daet bewijsen, *Uyt jonsten begrepen*.

Declaratie, ofte Verclaringhe vanden Intrede vande Camer van der Goude, de welcke verthoont hebben de Parijsche moort, met 13. Personagien, behalven de Blasoendragers.

EERST quamen de twee Blasoen-dragers, gecleedt in Papier, met Heralts-rocken, ter aerden toe hangende, den grondt blau, de boorden wit ende root, verwapent met des stadts Wapenen, so voor als achter.

1.

Eerst quam *Carolus* de negende Conink van Vranckrijck, gecleet in enckel Papier, bruyn

Damast, met een Croon ende Keten van stroo.

2.

Hier aen quam *Catharina de Medicis*, moeder van *Carolus* voorschreuen, gecleedt als vooren,

met een slange in haer handt.

3.

Valsch ingeven, een Camerling, met een houten Rapier onder den arm, gecleedt int blaeu Papier gefluerdeliseert.

4.

Bloetgierigen Raet, den Cardinael van Lothringen, met een Blaesbalch inde hand, gecleedt met een Papieren Tabbaert van roodt Damast.

5.

Geveysde Raet, een Raets-heer: was gecleet met een Tabbaert van Papier, de gront bruyn, met blau Damast daer op geponst.

6.

Tyrannije, gecleet met een bruyn Corselet van stijf Papier, hebbende een bloedig Swaerd inde hand, aende slinckerarm een Schilt.

7.

Navarre, gecleedt met een Papieren Rock, de grondt paerts, daer op geponst Damast van Rowaens couleur.

8.

Zijn *Bruyt*, gecleedt met een Tabbaert van gelijcken.

9.

Den *Admirael van Vranckrijck*, gecleet met een swarten Tabbaert van Papier, geborduert met Lelien, op ende neder

gaende, met een Swaerd op zijn zyde: had boven dien aen een rocxken, de grondt paerts, geponst met roosachtich blaeu.

10.

Den meesten *Adel* van *Vrancrijck*, gecleet, t'boven wambays, de grondt geluwe, doortogen met bruyn.

11.

Menich onnosel Mensch, was gecleet met een mantel, roxken, ende boxen, den mantel, die gront root, daer op geponst met rootachtich blaeu: het roxken, de gront geluwe, geponst met bruyn: de brouc, de grondt roodt, geponst met roosachtich blaeu.

12. *Carolus* den Coninck voorschreven, gelijk hy zijn leven geeynt heeft, te weten: In't bloet, twelck tot alle plaetsen zijns lijfs uyt gelopen is: was gecleet met Papier dicht om t'lijf, de gront lijffverwe, de wonden bloeden.

13.

De *Straffe Gods*, gecleet met een langen Tabbart, bruyn, slecht geboort, uyt en blaewen, hebbende inde handt een Roede.

Catwijk op Zee.**Wel'com aen de poort aen de Camer, *In liefden accoort.***

UWE bycomste Broeders verjolijst het bloet in ons aeren,
 Als in een Lust-hoff doet den roos van alder blomen:
 Dus welcom gy *Kempen-blomkens*, die daer zijt ervaeren
 Inden Reden-rijcken const, by u altans ter hant genomen,
 En *In liefden accoort* zijt, by gecomen
Liefd' is t'fondament, twelck den gront van alle deucht// is:
 Die daer op bouwen, mogen haer met recht beromen
 Te zijn versmaders van tweedracht: dus maeckt datter geneucht// is:
 Want tis een quaet landt daer nimmermeer vreucht// is.

Andtwoordt op het soet vermanen, Op't Incomen aen ons Kempkens gedaen.

HET KEMPENBLOEMKEN bedanckt// weer
 Het *Witte Acoleyen* daer *Liefd' is t'fondament*.
 Doch al is de Const in ons vercranckt// seer
 Door d'Oorloch daer wy deur zijn geschent
 Maer ontfangende u Chaert seer pertinent,
 Verheuchden ons hert door const gemeen,
 En hebben ons oock tot uwaerts gewent,
 Om met malkanderen lieflijck in te treen,
 t'Welck geschiet is tot des Stadts eere reen
 En ons Dorps, daer wy ongestoort
 Eendrachtich leven *In liefden Accoort*.

Verclaringe vanden Intrede van de Camer van *Catwijn op Zee*, die verthoont hebben de *Tyrannije*, gepresenteert vande volgende acht Persoonen.

1.

EERST quam *Tyranijs*, zijn armen en handen bebloet, met een bloedige poock in de rechter-handt, inde slincker-hant een brandende Fackel.

2.

Daer nae volgde *Tarquinius Superbus*, hebbende in zijn rechter-handt een bosken Pauwe-veeren, op den slincker arm een Schildeken, daer in geschildert is een antijkschen wagen, al waer een Vrou op sit, ende rijdt over het lichaem van eenen dooden Coninck.

3.

Daer nae volgde *Phalaris*, in de rechter-handt houdende een Scepter, op den slincker-arm een Schildt, daer in staet een metalen Os, daer vier onder gestooct wert, een Coninck daer tegen over diet aensiet.

4.

Daernaevolchde *Cyrus*, hebbende in zijn rechter handt een bloodt zwaerdt, ende aen de slincker-arm eenen Schildt daer een Coninginne in staet, hebbende een Coninckx hoofd metten hayr, d'welck sy steeckt in een Cuyp met bloodt.

5.

Daer naevolchde *Herodes*, hebbende in de rechterhandt een Scepter, op de slincker-arm een Schildt, daer in staet, hoe hy de Kinderen liet dooden.

6.

Daer naevolchde *Nero*, hebbende in de rechterhandt een bebloede poock, ende een Schildt op den slincker-arm, daer in geschildert een onweer, ende hy vallende in zijn zwaert.

7.

Daer naevolchde *Attila*, houdende een Roede in de rechter-handt, op de slincker-arm een Schildt, daer een Roede comt uyt den Hemel, veel steden ende dorpen brandende, ende hy doot legghende.

8.

Daer naevolchde *Furia*, houdende een grooten kneppel in haer rechter-hant, op d'ander arm een Schilt, daer in stont geschreven: *Laesa saepius patientia Furor fit*. Waren al t'samen

gecleet, onder met out Zeyl-douck, benaeyt met Klijf-bladeren, Schaeli gewijs over den anderen, comende de zeven mans-personen eerst: De *Furie*, een Vrou, met een hangende kleet ter aerden toe: met een manier van Slangen, doort hayr gevlochten: opt hoofd hayr van mos: de vijff Coninx ende een Keysers Croon van klatergout: haer Blasoen-drager hadde een groenen Herauts rock aen, van Papier, verwapent voor ende achter metten Schildt van Wassenaer.

Vlaerdingen.

Wel'com aen de poort aen de Camer, *Aensiet Liefde*.

CONST-LIEVE Broeders, nae wien wy verlangen,
 Ghy die *Aensiet Liefd'* al hier vergaeren
 By ons *Liefd' is t'fondament*: dus wy u minlijc ontfangen,
 Ghy *Aeckerboomken* befaemt, die altijt const openbaren,
 En Rethorica hebt bemint, veel dagen weken maenden en jaren,
 En zulcx noch dadelijc bewijst, zomen hier mach mercken:
 Geen moeyten noch arbeyt en zietmen u sparen:
 Dus Wel'com heeten wy u ghy *Pallas* Clercken:
 Prijs sult ghy ontfangen, nae verdienst' van u vlytig wercken.

Antwoordt.

Wy dancken *t'witte Acoleyken* zeer hertelijcken,
 Die *d'Aeckerboomken* zoo goet ionstich doer blijcken
 Dat *Liefd' is t'fondament*, met hart en zinnen:
 Den dach der blijchap die de *Ioden* in alle wijcken,
 Vercregen als den Coninck *Artaxerxes*, in zijn Conincrijcken
 De vrede deed' vercondigen, deur *Esthers* ontwinnen:
 Al zulcken blijden dach wy oock alhier bevinnen,
 Omme d'Edele *Rethorica* te bezoeken ongegriefft.
 Dies wy vrymoedich Intreen, hier ter stede binnen,
 Als is cleyn ons conste, de jonste *Aensiet liefd'*.

Verclaringe vanden Intrede vande Camer van *Vlaerdinghen*, de welcke uytgebracht hebben de Tyrannije vande kinderdoodinge Herodis, gepresenteert door de vogende acht Persoonen.

1.

DE *Truwant Herodis*, gecleet met een Rocxken, doncker-root Papier, geboort met stroo banden, de Brouck blaeu, geboort met stroo banden, heel gecleet, de Schoen oock Papier op leer gelijmt, een Sabel inde rechter-hand, ende inde slincker-handt een gefigureert Kindeken, in Luyerkens gewonden.

2.

Een *Ioetsche Vrouwe*, gecleet met een blaeu papieren Mantel, een groen papieren Buerse, met een breeden papieren hoet, gefigureert met geel, blaeu, ende root.

3.

Een *Truwant*, als vooren, uytgeseyt t'Rocxken was blaeu papier, de Brouck doncker root, voorts, gelijk den eersten.

4.

Ook een *Ioetsche vrouwe*, gelijk de tweede, uytgeseyt dat de Kuersse was wit papier.

5.

De *Coninck Herodes*, hebbende op zijn Hooft een blaewen Hoet van papier, met een Croon met Foulgie beleyt, verciert met Glaeskens, in plaets van Steenen, een rock van blaeu papier, beleyt met geel Foelgien boorden, opten buyc een Saters cop, voorder een Mantel ter aerden toe, geboort met een lijst van gout Foulgie.

6.

De *Goddelijcke wraecke*, gecleet in wit papier, met vlogelen als een engel, hadde inden handen een brandent Zwaerd, van houdt met Foulgie over-trocken.

7.

De *Doodt*, met een doodts Trongie, becleedt met papier, hebbende inden handt een schildt, ende inde ander handt een Sandtlooper.

8.

De *Goddelijcke wraecke*, gecleet even gelijk de zeste.

De Blasoen-dragers waren twee Jongelingen, gecleedt in geel en root papier, opte Borst ende Ruggen gefigureert, met blaeu geboort, groene Mouwen, ende hangende Moukens ter aerde toe, root, blau, ende geelu geschackeert:

het Iongsken, aenden rechter handt, droech opten schouder de wapenen van Nassou, opte slincker handt, de wapenen van Vlaerdingen, accorderende mette Wapenen van Hollandt.

Rotterdam.

Wel'com aen de poort aen de Camer, *Met Minnen verzaemt.*

TWEE vlooden en connen niet hoger rijsen,
 Als d'eenen d'andere comt in't gemoet,
 Noch twee broeders malcander geen meerdere vrientschap bewijsen,
 Van die *Uyt minnen versamen*, en d'een dander natuerlic groet,
 Des gelijkx geschiet u altans mitter spoet:
 Door dien ghy *blaeu Acoleykens* u comt vertoonen// hier
 By ons *Liefd' is t'fondament*, daer mede ghy veel herten voet:
 Die van buyten zijn gecomen, en binnen deser Stadt woonen// hier:
 Dus men weder u gedaen arbeyt met loff en prijs zal loonen// hier.

Antwoordt.

Wytwe Acoleyen van een nature ende een weesen,
 Hoe wel wy zijn van een zonderlinge couleur in desen:
 Zoo zijn wy nochtans, uyt eene Moeder gebooren,
 Dies uyt jonsten tot conste, tharte tot u is geresen,
 Te meer wy vinden, in uwe Stadt, de uytgelesen
 Edele hoochgeachte eerbare *Rethorica* uytvercooren,
 Daerom wy u hartelijcken bedancken, al voren
 Wy ons Intrede doen, zoot naer reeden betaemt,
 Om in haren *Lust-hof*, ons te verlustigen naer behooren,
 Wy ernstelicken spoen, van ons is geraemt,
 Dat elck zoetgeurich blomken *Met minnen verzaemt.*

Verclaringe van den Intrede van de Camer van *Rotterdam*, de welke verthoont hebben de Tyrannije *Neronis* door 16. Persoonen, behalven twee Blasoen-dragers, die gecleet waren met Papiere antijckse Wapen-rocken, ende Papieren Broucken.

1.

MAECHSCHAP, een vrouwe cierlick geaccoutreert.

2.

t'Vroome Senaet, een Man met een langen Rock ende Hoet, purper van couleur.

3.

Edeldom, een Man met een *Ridderlijcke* Riem, daer aen een Swaerdt op zijn zyde hangende.

4.

Religie, een statige *Vrou*, in witte gecleet, met een boeck inde handt.

5.

De *Ghemeente*, een Vrouwe statich gecleet.

Dese vijff voorgaende Persoonen, gaen met neergeslagen Hoofde, inden bandt genaemt, *Slavernye*.

6.

Schrickelijcke wreedtheyt, een Man wredelick gebaer toonende, hebbende inde handt een claeuwe genaemt *Roof*, een Vlammeken, genaemt *Brandt*, een *Bulle* off *Brieue* met groote Zegels genaemt *Banningh*: Item een glas met fenijn, een zwaerdt daer aen stropen ende coorden, t'samen genaemt *menigerley moort*.

7.

t'Valsch beschuldigen, een Man met een Libel inde handt, ende opt hooft een Hoet, genaemt *Schijn van Recht*.

8.

Moetwille, een Man met een Zwaerdt, heel zwaer ende breedt, genaemt *Sware schattinge*, overmits die met t'Swaerdt aff gedwongen wordt, ende met een omgekeerde Beurs in zijn handen, daer uyt schuddende goude penningen, genaemt *Onnut verquisten*.

9.

Pluymstrijckende Raet, een Man als een Raets-heere, gecleedt met een langen purpuren Rock, ende inde handt hebbende een Herpe, genaemt *Valsch loven*.

10.

Domitius Nero, hebbende een gecierde Keyserlijcke Croon op't Hooft met Laurier-bladen, ende inde handt een Scepter, genaemt *Gewelt*, daer aen hy vast houdende was een

bandt van *Slavernye*, aen welcke Scepter oock was geannexeert t'spreeckwort *Neronis* dat hy gebruyckte jegens den genen die hy eenich officie gaf (t'welc is de gemeene intentie van alle Tyrannijen) te weten, *Hoc agamus ne quidquam quis habeat*.

NERONEM VOLGEN.

11.

Quade consciëntie, een Vrouwe, hebbende inde handt een Roede, daer aen hangende (over Neronis hoofd) een Swaert, genaemt *Vrees*, aen een teder draetgen.

12.

Verbitterden haet, een Man, hebbende in d'een handt eem Bouck, genaemt *Conspiratie*, ende in d'ander handt een Swaerdt, genaemdt *Der conspiratien concept*, omsiende nae de volgende Persoonen.

13.

Bereyde wraecke, een Man, hebbende in de handen een mick, gesels, ende een tijtel *Hostis Patriae*, betekende des Roemschen Senaets vonnis over *Neronem*.

14.

Schandelicke doot, steeckende met een Dagge inde strot, die bloedende is, zijn arm geintituleert *Desperatie*.

NAER DE DOOT VOLGEN.

15.

Quade fame, een Vrouwe met Duyvels vleugels, hebbende inde slincker-handt een swerte Trompet, genaemt *Ewige schande*.

16.

s'Volcx vloeck, een Vrouwe metten hangende hayre over het aensicht, ende om de mont, furieuselick ziende.

Haerlem.***de Jonge Camer Wel'com aende poort, Liefde bouen al.***

GELIJCK een Ackerman, die met verlangen// leeft,
 Als *Phoebus* by nae zijn vruchten heeft versmacht,
 Nae soeten Regen, en als hy die ontfangen// heeft,
 Met grooter blyschap, hem jeuchdich t'herte lacht:
 Met alsulcken begeerten, hebben wy mede verwacht,
 V, *Wijngaert-rancken* eel, die veel menschen vermaecken:
 Want *Liefde bouen al*, is van zulcker cracht,
 Altijdt onrust vertreende, en vreuchden doet smaecken:
 Dus wy met verlangen nae u bycomste haecken,
 En door *Liefd' is t'fondament* u ionstich verbeyden// hier
 Geen meerder vriendschap en mach ons genaecken:
 Wy heeten u hertgrondich welcom, binnen onser Stadt Leyden// hier.

Antwoordt.

DAER t'Fondament liefde is, is *Liefde boven al*.
 Zonder liefde, Edel *Witte Acoleykens*, en zal
 Gene t'Samencomste zeer gelucken wel:
 Dies wy *Wijngaert-rancken* (al zijn wy in consten smal)
 Comen u uyt Liefde bezoucken, in zulcken geval,
 Omme *Rethorica* te vereeren voor yemant el,
 Dus wy ons verstouten uyt jonste van conste snel
 Om haren *Lust-hoff* te vermeerren: dies wy u bedancken,
 Dat ghy ons daer toe geeft goet acces deur liefden hel,
 En laet passeren uwe goetwillige *Wijngaert-rancken*.

Verclaringe vanden Intrede vande Jonge Camer van *Haerlem*, hebbende verthoont de Tyrannije van *Pharao* ende van *Nero*, door vijfthien Persoonen, behalven twee Blasoen-drgaers, die ongepersoneert waren.

1.

MOORDADICHEYT, gecleedt met een antijcx Rocxken, brouck, ende hoet, al gepapt van Papier, enckel, sonder eenich voersel oft eenich schildery, hebbende in zijn handt een Swaert van hout, becleedt met witte Foulgie, daer aen stekende een hardt, ende t'Swaert gesprenckelt met roode stippen als bloedt.

2.

De Inquisitie, gecleedt met een lange Rock van papier, genaemt munneke graeu, gaende bloodts-voedts, met een minnebroers coorde om zijn lijff, met knopen, inde handt een roodt cruys, in dander handt een zwart Pater-noster, opt hooft een groote hooge hoedt, gelijk die Capucinen dragen.

3.

Confiscatie, gecleedt met een lange Roc van blaue papier, geboort met geele Vlammen, in zijn handt een Stock-buers, op zijn Hooft een root hoeyken, gemaect van root papier, al enckel.

4.

Pharao, met een lange blauwe Rock van papier, geboort met geele vlammen, een Croon van papier op zijn hooft, in zijn handt een Scepter van hout, zijn Rock becleedt met groene Wijngaerds bladeren.

5.

Nero, mede een lange blauwe als vooren, op zijn Hooft een Laurier krans, in zijn handt een Keyzers stock, den Rock mede gepapt met groenen Wijngaerts-rancken.

6.

Heerschappien der affectien, ghecleedt met een blaue antijcx Roxcen, met een Brouck van papier, geboort met een roodt couleur van papier, op zijn hooft een Crans van Clijff, een Kodde over zijn schouder, als een Wildeman, gaende beruoedts, op zijn lijf hangende een groote weytas, daer in veel briefkens, getituleert met het woordt, *Reden*, die altemet uyt getrocken, ende met de voet getreden.

7.

Ambitie, een Vrou mede gecleet met een lange blauwe rock,

gemaect Vliegers gewijs, oock gebordeert met geele vlammen, in d'eene handt een Sweep om de Tyrannen voort te drijven tot Tyrannije, in d'ander hant Pauwe-veeren, opt hooft een Huyf van geel Papier.

8.

Begeerlijckheit, met een blaeuwe lange Rock van papier, al van enckel papier, mede geboort met geele vlammen, den Rock genaect Vliegers gewijs voor een Vrou: Noch mede daer op gepapt groene Wijngaerts-rancken van papier, in de handt een lange witte tyen, antijcx genaect, mede de Tyrannen voortdrijvende tot Tyrannije, op het Hooft een wit open huyfken met geel haer.

9.

Versloten armoede, gecleet met een graeuwe Rock van papier, al gepapt, gaende bloodtshoofts, en barvoets, zijn handen stekende in de mouwen, als een die geen raedt en weet.

10.

Infamie, mede een Rock van graeu Papier, al gepapt, hebbende in zijn handt een Trompet, toonende die aen zijn mont om te blasen, gaende bloodts-hoofts ende bervoets.

11.

Quade conscientie, met een graeuwen Rock, al van papier gepapt, gaende bloodts-hoofts, ende bervoets, hebbende in zijn handt een bloedich Hart', gaende al knagende daer aen.

12.

Die tytelijke Doodt, met een graeuwe Rock, al van papier gepapt, zijn hooft gebonden met een oude witte doeck, in d'eene hant hebbende een rode Schicht, in d'ander handt een Sandtlooper, gaende bervoets, op zijn rock geschildert die plagen van Egipten, als Kickvorssen, Wormen, Sprinckhaenen en Slangen etc.

13.

Den eewigen Doot, mede een graeuwe Rock, gaende bloodtshoofts ende barvoets, voor op zijn rock geschildert Beelsebub, ende achter de Hel, in de handt hebbende een zwerte stock ofte vorck, die claeu roodt, op de stock geschildert een Serpent, knagende aen een Hart'.

14.

d'Applicatie, sittende op die Nederlanden, met een wit papieren roccken aen, geboort met blaeu papier, antijcx, ende met Wijngaerts bladeren daer op gepapt, al van groen pa-

pier, op zijn hoofd een crans van Clijff: in de rechterhandt een passer.

15.

Neder-landen, met een langen blaeuwe rock van papier, gepapt al enckel, daer op gepapt geele vlammen van papier, op haer rechter borst het Wapen van Hollandt, met seuen pijlen gebonden, in des Leeuwen clau, op haer hoofd een crans van Rosemareyn, dragende op haer hals *d'Applicatie*, in haer rechter-handt een Appel van Orangien.

Haerlem. *Vlaemsche Camer. Wel'com aende poort, In Liefden getrou.*

WELCOM zijt ghy die ons altans ontrent// comen
 Ghy *Witte Angieren*, die ons Rethrozijnnelijck gaet vereeren,
 En *In Liefden getrou* by *Liefd' is t'fondament*// comen:
 Daer mede ghy volbrengt hertgrondich ons begeeren:
 Want tis liefflijc, seyt David, dat broeders accordeeren:
 Twist blijft absent, eendracht moet daer gecroont// werden,
 Gelijck t'eene lidt tander niet en mach onbeeren:
 Zoo aengenaem zijt ghy ons, t'welc u zal betoont// werden;
 Welcom heeten wy u, en sult na verdienste, mede geloont// werden.

Antwoordt-Refereyn.

HELICON door de gedenck-schriften zeer wyd' vermaert
 En heeft ter Werelt noyt zoo veel vreucht gebaert:
 Als ons (door u Broeders) is int hart geresen,
 O *Wit Acoleyken* gepresen:
 Want het *Goutblomken* zeer soete van aert,
 En heeft moeyte, arbeydt, noch cost gespaert:
 Maer heeft *Rethorica* gehoorsaem willen wesen,
 En hem vertoont in desen:
 O *Kempen blom*, In lieflick *accoort* uytgelesen,
 Ghy hebt oock u jonste tot de const vertoogt,
 En ghy *Aeckerboom* stelde op u strangh boogh de pesen,
 Op dat de conste mochte werden verhooght.
 Nu licht *Inuidia* inden slijck verdroogt:
 Want haeren boosen aert siet elc mensche hoe blendt:
 Loff *prijslick God*, die dit al gedoogt:
Aen de Wercken men de broederlicke liefde kent.

Het Blaeu Acoleycken vol crachten groot
 Is oock verscheenen hoe wel men t'verboot
 Hier voormaels, als ander in meenigh landt:
 Maer t'was onverstant.
 En de soete *Druyfkens*, die door tempeest comen in noot
 Hebben ruste gevonden in haers moeders schoot:
 Want daer *Liefd' bouen al* is in't herte geplant
 En vreestmen geen Tyrant.
 Iae al werdt den *Coren-aer* door quade locht verbrandt,
 Gods machtige hant// heeft haer willen stercken,
 En al haer benyders zullen comen tot schant.
 Waerom en sou Gods geest in den mensche niet wercken?
 Hierom grijpt moet, ghy Neder-duytsche clercken:
 Met wijsheydt en naersticheyt u doch ter consten went,
 Want alsoo wy noch daegelicx voor oogen mercken,
Aen de Wercken men de broederlicke liefde kent.

Tspeelcooren wil met zijn constige doornen doorsteken
 Therte daer *Trou blijct* Iaren, Maenden, en Weken:
 Want zijn lieflicke blomkens zijn noch in haer jeucht,
 Zoo ghy hooren neucht.
 En t'*Coren-bloemken blaue* en heeft noyt besweken:
 Maer t'is als vruchtbaer cruyt, hier comen gestreken:
 Dies is ons den geest inwendich verheught,
 En de tonge spreect vreucht.
 Wie zal voort lasteren dees prinsesse vol deucht,
 Die elcx herte, geest, en gemoet can verlichten?
 t'Is lieflick d'onverstandige leeren, *met geneught*.
 Als zy t'slechts aen nemen ende boosheyt zwichten.
 O ghy *Constrijcke beminders*, vliet *Momus* wichten:
 (Die met duisteren snap ons moeder hebben geschent)
 Maer tooght vrymoedicheyt, in u singen en dichten:
Aen de Wercken men de broederlicke liefde kent.

Prince hier mede tot *Wet-houders* wy ons keeren,
 Groeten met aller ootmoet, den *Schout*, *Burgemeesters*, en *Heeren*,
Schepenen, *Collonels*, en *Capiteynen* mede
 Van deser *Stede*.
Edel, onedel, arm, rijk, in t'vermeeren,
 En bidden *God*, dat hy u vryde voor allen verzeeren,
 Op dat ghy meught blyuen naer *Rethorijcke* sede,
 In pays en vrede.
 En ghy *Witte Acoleyckens* ontfangt ooc ons bede:
 Waer door wy u bedancken vant eerlick gemoet
 Dat ghy ons tooght, t'welck de jonste dede
 Tot u nae-bueren, t'welck de wercken blijcken doet.
 Neemt danckelick broeders van ons dese groet,
 En laet *Liefd'* voort aen wesen *het Fondament*,
 Blijft onbesmit// alst *Angierken wit*// soo wert ghy Vroet:
Aen de wercken men de broederlicke liefde kent.

Treurt niet P. Petit.

Verclaringe vanden Intrede van de Vlaemsche Camer van *Haerlem*, hebben verthoont de Historie *Neronis*, met acht Personagien, behalven de Blasoen-dragers, het welc vier Meyskens waren, gecleedt in wit Linnen.

1.

DOMITIVS *Nero*, hebbende in de rechter-handt een bloedig Zwaerdt, genaemt *Geduerigh geweldt*, in d'ander een Toortse, genaemt *Moetwil*, waerdoor hy Rome verbrandt heeft, verchiert met een Keyserlijke Croon ende Scepter, zijn cleedt wit, daer op gestelt den Arent, met de wapens van Castilien, Granaten etc.

2.

Agrippina zijn Moeder, becleedt totter Aerden, en Roosen daer op gesaeydt etc. Dese heeft *Nero* met geduerig geweldt vermoort.

3.

Octavia zijn Huys-vrou volgt, zijnde oock Coninginnelick gecleedt, op haer Cleet eenige Lelien: Dese heeft hy mede figuerlick met geduerigh geweldt vermoort.

4.

Naer haer volgt *Gods Kercke*, onder becleet met *Hope*: op haer borst met *Vierige herten*, beduydende de *Liefde*, in haer handt houdende den *Schild des Geloofs*, in haer ander handt een *Cruys*, genaemt die *Beloofte Christi* daer sy op rust, op haer hoofd een *Zonne*, genaemt die *Genade Gods*, daer boven een groene Croone, beduyt datse in allen geweldt, Tyranije, ongoddelick bevel, etc. niet en verflaut, maer groeyt altijt voort ende voort.

5.

Tyrannije, hebbenden in de hant een bloedigh Zwaerdt, genaemt *Ongoddlick bevel*, t'welck door *Tyrannije* gestadigh boven haer hoofd zweeft: becleedt met Galgen, Raders, Zwaerden, etc.

6.

Inwendigh verschricken, gecleedt op zijn Spaens, met een Schicht in de handt, genaemt *Pijnlicke vreese*, daer mede dat die Tyrannen voor haer doot vervolcht werden: Maer *Nero* hem daer door benaut vindende, steeckt met zijn eygen Zwaert zijn Herte af, ende sterft so door t'selve middel dat hy tegen andere gebruyckt heeft.

7.

Doch, alsoo den eeuwige doot niet uyt te spreken en is, ja veel min af te beelden, soo is een Persoonagie hier in gebrocht, genaemt *Onverganckelicke pijn*, met een schicht in de handt genaemt *Eeuwigh benauwen*, t'welck beduydt de straffe naer zijn doot: Want zijn ziele (die niet uyt te beelden en is) daer mede doorstraelt werdt.

8.

Ten laetsten comt *Waerachtigh vertoogh der Historien*, die dit alles ondeckt, te weten: Zijn boos leven tegen den onnoselen, zijn vrienden, ende de Kercke Gods. Item hoe hy met inwendig verschricken ende pijnlijcke vreesse belaeen was voor zijn doot, waer door hy oock hem selven doorsteken heeft. Naer zijn doot comt *Waerachtigh verhael*, ende stroyt dese bose fame naer hem, tot op desen dach, met geheel zijnen handel ende wandel.

Nero, *Agrippina* ende *Octavia*, hadden elck een Croon opt hooft van stijff papier, met coleur beleyt, alle de schoenen zijn geweest wit leer, met groen bestreken, de twee Zwaerden van *Nero* ende *Tyrannie*, waren degelijcke Zwaerden.

Catwijck opten Rijn.**Wel'com aen de poort aen de Camer, *Liefde moet blijcken.***

ONS hert verblijt, nu wy u sien ghy gewenschte *Koren-aren*,
 Aen wien wy bemercken dat *Liefde moet blijcken*:
 Want met lusten wy verlangen en hier hooren// gaeren
 Dat u voorspoedige wasdom de landen niet en beswijcken.
 Gelyc ghy met begeerte in alle Landtschappen en Conincrijcken
 Werdt verwacht: met zulcken yver wy u hier verbeyen,
 Door *Liefd'is t'Fundament*, die twist wegh doet strijcken:
 Dus u met vrientschap te ontfangen, wy ons hier verbeyen
 Welcom ghy *Koren-aren*, comt vergeselschapt ons *Witte Acoleyen*.

Antwoordt.

CONSTIGE Broeders vande *Witte Acoleyen*,
 Wy bedancken u van u vriend'lick ontfangen
 In uwen feest daer ghy ons mergen sult verbeyen.
 Daer nae wy gehaect hebben met groot verlangen,
 Om daer Rethorijck'lijck te roeren ons wangen,
 Wy *Koren-aren*// die garen// in sulck gespel// zijn
 By u en ons *Liefde moet blijcken*, en aenhangen,
 Oock paeren// als kaeren// want wy hopen t'sal wel// zijn.

Verclaringe vande Intrede vande Camer van *Catwijck opten Rijn*, hebben *Figuerlijcken* uyt gebeeldt de *Tyrannije Herodis, Neronis, Antonini Commodi*, met negen *Persoonen*, alle uyt eenerhandt gecleedt, met *Schildekens van OrangieBlanc & Bleu*, op quaet papier gepleckt, te weten: lange *Lijf rocken* met uyt-gesneden *schilpen*, opte *hoofden opde Kranssen*, ende *schildekens*, voor de *schenen* al van het selve.

INT eerst zijn int selve habijt voorgegaen twee jonge gesellekens, dragende het *Blasoen* vande *Camer*.

1.

Een *dienaer Herodis*, die zijn *Tijtel* voor hem drough.

2.

Herodes selfs, volchde metten *Scepter* inde handt, ende eenen *costelicke Croon* vande selve stoff opt *hoof*t.

3.

Nae hem *passerde* een die *bewijs dede*, dat hy een *Tyrannich hert hadde*, hebbende inde handt een *breedt houten Zwaerdt*, met *silver blick-foulie* overplect, *bestipt* met *coleurige bloetplecken*, dragende een *Kindeken* inde handt daert *bloet* by neer *liep*, siende zijn *arm totten ellenboogh* *bebloet*.

4.

Daernaer den *Dienaer Neronis*, voerende zijn *Tijtel* of *naem* in een *Compertement*, *gecoleurt* zijnde voor hem *heenen*.

5.

Hem *volgde Nero* selfs, met een *gulden Scepter*, een *Croon* van *papier* vande *voorgaende stoff*.

6.

Achter hem, den *bewijser zijns Tyranije*, met een *Zwaert* inde eene handt, *gestoffeert* als *vooren*, ende om dat hy zijn *Tyranije* niet *alleen* en *mocht volbrengen* metten *Zwaert*, maer *poochde* of *dede*, *bewees* een *brandende Toorts* die met *gedragen* *werdt*.

7. 8.

Daer naer *volchde* den *Tijtel* ofte *naem* vanden *Tyran Antoninus Commodus*, al *gedeguisseert* als *vooren*.

9.

Achter hem een *Bewijser*, die een *scrickelijck bloedich Zwaerdt* inde handt *drough*, van *hout*, ende *colour* als *vooren*.

Die t'*Blasoen* droegen, de *Tijtels*, ende die *achter* de *Tyrannen* t'*bewijs deden*, hadden eenen *open Crans* opt *hoof*t

vanden selve papieren coleuren, omgeringht met een gevlochten Hoeyken van leege Kooren aren, tot bewijs haers bloems, omringt ende doormengt met Clijff, tot bewijs dat *Liefde blijcken* moet.

Haerlem.

d'Oude Camer. Wel'com aende poort aende Camer, Trou moet blijcken.

WELCOM Broeders, die daer schrijvende// zijn
Trou moet blijcken, en dat gaet ghy bewijsen
 Metter herten, en daet, daer't altijd moete blyuende// zijn:
 Door u by comste t'onswaert, mogen wy u niet volprijsen,
 Menigh const-hongerigh hert, gaet ghy althans spijsen.
 Die met ons nae u grootelick verlangen// al,
 Ghy *Speel-coornen* present, doet ons hert met vreucht verjolijsen,
 Die door jonste, met conste stellen haer gangen// al
 Door *Liefd'is t'fondament* men u hier ontfangen// al.

Antwoordt.

Om zijne jongen te verquicken, dien hy noyt versteecken// heeft
 Zijn bloet voor uyt te storten, naer *Plinius* gelijcken,
 Al ist dat men t'*Speelcoorenken* oyt zien opqueecken// heeft
 In wilde marasschen, en daerom veel gebreecken// heeft:
 Zoo en zalt nochtans niet naerlaten, in desen wijcken,
 Aen de Edele *Rethorica Trouwe* te doen *blijcken*.
 En inde Const der *Reden-rijcken* te volherden tot in het ent,
 Al zouden wy daerom comen in d'uyterste verzijcken:
 V gonstich verwelcomen alhier present,
 Nemen wy danckelick, daer *Liefd' is t'fondament*.

**Verclaringe vanden Intrede van de Oude Camer van *Haerlem*,
hebbende ver-thoondt de *Tyrannije*, mette volgende acht Persoonen.**

1.

IN DEN eersten, *t'Gemeen lands welvaren*, als een statich Man, met zijn handen gesloten inde Boeyen der benautheyt: Ende om zijn middel gebonden met de coorde van armoede, dragende op zijn hoofd een Schipken, ende in d'eene handt een Hamer, als beteeckenende t'Handtwerck: ende in d'ander een Ploechcouter.

2.

t'Leven der Tyrannen, als een Oorloghs Vrouwe met een Helmet op hoofd, daer op stondt een mensch-verslindende Draeck, ende dragende voor de Pluym een Roede, als Gods straffe, t'welck meest alle Tyrannen geweest zijn, hebbende t'selfde *Leven* twee vlogels genaemt *Eygen lust*, waer door het tot alle boosheyt gedreven wordt, hadde een Rock aen, beset met allerley veslindende Beetsen, als Leeuwen, Woven, Draecken, Slangen ende Schorpioenen, al van papier gesneden ende daer op gepapt: Om den hals een halsbandt gestoffeert van alderley schandelijcke dieren: De handen waren bloedich, ende droech in d'eene een bloodt bloedich zwaerd met een hert met gescheurde privilegie, in d'ander een brandende Fackel, met de coorde van *Armoede*, daer sy t'Ghemeents wel-varen aen leyde.

3.

Ende na dien is gevolcht een *Schrickelijcke vreesse*, gaende tusschen Zwaerden, in d'eene handt eenen Boghe, in d'ander een Cinckroer, beyde gespannen, ende met t'scherp naer t'lijff, als schrickelijcke saecken ende periculose vreesachticheyt mede brengende. t'Cleet was verciert met omsiende vreesachtige loopende Hasen, ende Ulen, die by nacht vliegen, ende door vrese van anderen gevogelten, die niet durven by daegh te voorschijn comen. zijn hayr stondt als borstelen, recht over eynde, ende ging al omme siende als een mensch vol vresen.

4.

Hier nae volchden een schrickelijcke bloedige *Doodt*,

dragende in d'een handt een pijl, in d'ander een gebroken uyr-glas.

5.

En is noch gevolgt een *quade Faem*: droech in haer handt een Trompet, daer onder hingh *t'Serpent Hydra* geschildert, hebbende een cleedt besmet met veel zwarte plecken als oogen, met welcx gelijcken t'aensicht mede ontciert was.

6. 7. 8.

Zijn noch gevolcht drie grouwelijcke wrede Tyrannen: Namelijk *Caligula*, *Nero*, *Domitianus*, de welcke haer daden (ofte immers een deel van dien) droegen in haer schilden.

Nero, hadde opt hoofd en Lauweren crans, de blaen aende eynden verciert met Loveren: voor inde spanninge met een Medaellie van Loveren, d'ander hadden elck opt hoofd een Croon gemaectt van dick papier, verciert met geele Foelgie, de Gesteenten geoleurt met waterverwe, alle de swaerden waren houdt, met foelgie overtrocken.

Die t'Blasoen droegen, waren twee Ionghskens, gecleedt met Ruyter-rocxkens van roodt toylet hangende moukens met wit passement gecoort, t'hoofd verciert met Cranskens van Speelcoorn, de dgien, armen ende hals bloot, witte brooskens, mede bestreken met root, gelijck oock alle de andere voorgaende van gelijcken geoleurt waren met root toylet.

Haghe. Wel'com aende poort, aende Camer, *Met genuchten.*

GELYCK Aurora t'gevogelte doet verjubilereeren,
 Dat elck met sang, looft zijn schepper mits desen,
 Zoo verblijdt es ons herte, door dat ghy comt vereeren
d'Acoleykens wit, ghy *Koorenbloemkens* gepreesen,
 En dat *Met genuchten*, daer elck by wil wesen:
 Dus wy nae u verlangen met begeerlijcke sinnen// goet,
 Ghy Const rijcke geesten, daer voor *Momus* moet vreesen:
 Den bedroufden ghy verheught, en t'herte van binnen// voet.
 Welcom heeten wy u Broeders, met recht elck u beminnen// moet.

Antwoordt.

Wy bedancken u *Witte Acoleykens* Broeders goetgunstich,
 Vanden Welcom die ghy ons doet al hier present:
 Ons lust is t'aenhooren *Rethorica* constich:
 Oock te zien de schoone blomkens hier zijnde ontrent.
 Om ons te verthoonen, comen wy mede bekent,
 In dees vermaerde Stadt *Leyden* zonder duchten,
 Ons Intrey te doen, by u, daer *Liefd' is t'fondament*:
 Dus laet den spotter *Momus* wijcken en ons vluchten,
 Zo mogen de *Korenblommen* u loven *Met genuchten*.

Verclaringe vanden Intrede vande Camer vanden *Haghe*, die verthoont hebben de Tyrannie vande volgende drie Keyseren, ende dat met veerthien personen.

1.

DE *Keyser Maximianus*, gecleet met een roccken opte antijcksche maniere, geschildert met Morisken, t'lijf witte Foulgie, met Griffoenen tegen den anderen, door de morisken boxen van out linnenn, root geverwet, Laerskens van root Besaen, gecleet met een Mantel ter aerden toe hangende, van blaeu Bolcraen, met Morisken geponst, opt hoofd een manier van een Hoet, gevoert met Zeyl-doeck, verciert met een Croon van foelge, de Armen ende Dgien naeckt, hadde aen de slincker arm een Schilt, daer t'hoofd van *Medusa* op stont, ende inde rechterhandt een Strael, voor met weerhoucxkens.

2.

Galerius Maximianus, gecleet als de voorgaende, maer zijn Lijff was geluw' met swarte Morisken, de Mantel root Linnen, met witte ende roode foelge, Damast werck, den Brouck out linnen, overtrocken met lijff verwich papier, met witte Morisken, de Laerskens wit, t'Hoofd met een Laurier-kran, de Armen ende Dgien naeckt, hadde in zijn rechter-handt een Swaert van Hout, met Foulgie overtrocken.

3.

Maximus, gecleet als de voorgaende, t'Lijff groene Foulgie, schilpsgewijs opden anderen genaeyt, op out Zeyl-douck, den Brouck zeyldouck, met papier overpapt, de Mantel geel Linnen, geponst met doncker gelu Damastwerck, op t'Hoofd een Lauriercrans, inde hant een Sabel van Hout, met Blick becleet, de Laerskens wit Besaen, Armen ende Dgien naeckt.

4.

t'*Opgeblasen hert*, met een Keurs van blaeu Bolkraen, t'overlijff geel Lijwaet, ende geponst met Damastwerck, hadden inde hant een houten Hert, met Paus-veren rontomme, was noch becleet met een cort Mantelken van root lijwaet, geponst met Damastwerck.

5.

Lust tot Boosheydt, hadde een antijcx Rocxken op oudt zeyl-doeck gepapt, blaue weerschijn, dgien en armen naect, een stormhoet van seyldoec, overtrocken met Foelgie, Brouck geel papier, op zeyldoeck gepapt, laerskens van blaue bolcraen, inden rechter-handt een Zwaerdt, met Foelgie overtrocken, inde slincker-handt een brandende Fackel.

6.

Onrechte heerschappie, met een lange Ruyter-rock, van oudt zeyldoeck, met papier overtrocken, root, met witte Morisken, voor ende achter elck een Ovael, d'een d'aerde, d'ander t'water, de benen ende armen naeckt, opt hoeft een stormhoet gelijk de voorgaende, inde handt een Lancie met een Banderolle van root linnen, daer op geschildert d'aerde ende t'water, opt lijff een houten Sabel.

7.

Valschen Gods-dienst, gelijk een Bisschop, op t'hoofd een Myter van zeyldoeck met papier gepleckt, een roodt linnen bovenroc, en een linnen onderroc, met fraengien beschildert, de armen naect, inde rechterhandt een cleyn vergult beeldeken, inde slincker handt gesegelde bullen.

8.

Grouwelick torment, een arm persoon, met een roccken van gemaselt papier, daer drye hoofden op geschildert stonden, Broucken van papier, op zeyldoeck gepapt, armen ende benen naeckt, bloodts hoofts, inde een handt een Swaerdt van Foelgie, inde slincker-handt twee boeyen, met een Keten van papier ende een gheessel.

9.

t'Knagende hardt, een Vrou persoon, t'bovenlijf van zeyldoec met papier uyt en paersen overtrocken, t'onderlijf paers linnen geponst, de armen bloot, t'hayr doorlopen met gedroochde ael, inde handt een houten Hert.

10.

Schrickelijcke vreesse, een man persoon met een roccken van zeyldoeck, met blaue papier overtrocken, daer een dootshoofd in stondt opten borst, de Brouck zeyldoec met gecoleurt overtrocken, hoeft, armen ende benen naeckt, gingh met gevlochten armen.

11.

Veelderley plagen, een manspersoon, gecleedt met gemaselt papier op zeyldoeck, daer wormen en slangen op stonden, soo wel opt roccken, als bocxen, armen hoeft en benen naect, had in de handt een papieren beecker buyten om met wit blick.

12.

Ruineringhe, een man persoon, met een roxcken *ende* brouck zeyldoeck, betrocken met gecoleurt papier, met zwarte Morisken, opt hoeft een stormhoedt, gelijk de voorgaende, benen ende armen naeckt, inde handt een Zwaerd van houdt, ende aende slincker-arm een Schildt daer de hoofden der drie Keyseren in stonden.

13.

Memorie, een vrou persoon, t'lijfken root papier, op zeyldoeck, de beurse root oudt linnen geponst, opt hoeft met groene bladeren, d'armen naeckt, inde handt een schaellie van graeu papier, geteyckent *Memoria*, *ende* inde ander handt een griffie.

14.

Fama, een Vrou persoon, met een lijfken van blaeu bolcraen, de keurs geel linnen, met een foelgien boordt, inde handt hebbende twee Trompetten, d'een zwardt, d'ander met foelgien beleydt, de armen naeckt: Draecken of Vleermuys vlercken van stijf papier, beschildert met oogen.

Leyden.

Wel'com aen de poort aen de Camer, *In Liefde groeyende.*

DEN geest die zweeft, en onsienbaer voor d'oogen// is.
 Maer wist elck mensch waer hy heenen zal gaen.
 t'Blijckt aen u, en alle dees geesten, die de herten met const doortogen// is
 Want *In liefde groeyende* doet alle ondeucht in deuchden verstaen.
 Comt mede-Broeders helpt vereeren, die hier althans zijn ter baen,
 Om const te openbaren prijsbaer voor alle saecken,
 Als diet *Uyt Ionsten* begrepen hebben gedaen

In Liefden accoort, Aensiet Liefde doen vermaecken
 Die *Met minnen versamen: Liefde boven al* therte doet blaecken.
In liefden getrou, daer altijd *Liefde moet blijcken*:
Trou moet blijcken, dees houwen *Rethorica* in waecken.
Met genuchten, zoo behoortmen te Rethorijcken:
 Mits *Liefde is t'fondament*, wilt daer niet van wijcken.
 V *Orange Lelykens* wy groeten tot een verschoonen
 Als Broeders by een op gevoedt, en onder een dack woonen.

Antwoordt.

U Vrientlick groeten tonswaert dat hier elck eendrachtich// hoort
 Doet ons O trouwe Broeders, int hert verjubileren,
 Daer van wy u danken die hier laet blijcken crachtich// voort
 Dat by u plaetse heeft dit zuyver waerachtich// woort,
Liefde is t'fondament, en blijft zonder cessereren.
 O *Acoleyken* wit t'welck *Rethorica* doet floreren
 Die langh onder voet lach duer *Zoyli* practijcken,
 Zy verheft nu haren standaert, men zietse domineren:
 Door veel constige Constenaers begaeft vol Rethorijcken,
 Die van veer commen besoucken des schoon Leytsche wijcken,
 Ia heerlick verciert zijn en nu ter Stadt in treden,
 Ghy ontfangtse minnelick zoo ghy voorwaer laet blijcken,
 Dus willen wy ons oock als van Rethorices leden,
 Simpelick vertoogen tot vereeren der Stadt vol vreden,
 Van ons *Orange Lely*, aensiet zulckx in danck// fijn,
 En weest daer by gedachtich Broeders uyt reynder zeden,
 Dat wy *In Liefden groyende* noch in consten teer en cranck// zijn.

Verclaringe vanden Intrede vande Vlaemsche Camer tot *Leyden*, die uytgebracht hebben de Tyrannije, door de volgende twaelf Persoonen.

EERST ende voor aen is gedragen het Blasoen vande *Orange Lelie* van twee jonge Maeghden, gecleedt int wit, hebbende aen Velt-tekens oft sluyers vande coleuren der Stadt *Leyden*, te weten wit en root, ende in haer handt elck een *Orange Lelie*.

Daer naer volchden twee Trommel-slagers met eenen Pijper, hebbende roode bonetten, met witte pluymen, witte wambaisen, roode broecken, witte neerhoosen, ende roode schoenen, sluyers met Stadts coleuren.

Daer naer volchde den Vendrich, metten Vendele, oock int wit, met roode schoenen, eenen sluyer van Stads coleuren.

Daer naer (om te bewijzen het leven der Tyrannen, ende hoe sy voor ende nae haer doot hebben gevaren) zijn gevolgt twaelf Tyrannen, alle met bloedige handen, ende roode schoenen, om daer mede te bewijzen, den bloedigen aert der Tyrannen.

1.

Die voor is getreden, is geweest *Caym*, hebbende op zijn hoofd een rou hayr, aen t'lijf gecleet met rouwe vellen, hebbende inde rechte-handt een *Kaecxbeen*, aende slincke arm een *Schildt*, daer *Abel* doot in lach: ende *Caym* moste vluchten voor d'oogen Gods.

2.

Hem volgde *Pharao*, gecleet op de maniere van *Egipten*, met een lanc kleet, gestoffeert, de *Flanckaerts* om t'lijf, ende boven aende armen van *Klategout*: hebbende eenen antijcxen hoet, met een *Croon* daer op: inde rechte handt een *Lancie*, met een bloedige roode *Vane*: aen den slincken arm eenen *Schildt*, daer in stont den uyttoogh der *Kinderen Israels*, ende hoe *Pharao* haer vervolgde, ende in t'*Roode meyr* met al zijn volck verdronck.

3.

Volgde *Cyrus*, een *Coninck* der *Persen*, de welcke dien

van Schitien groote Tyrannije hadde aengedaen, ende den Soon vande Coninginne *Tomyris*, hadde omgebracht. Desen Coninck was gecleedt met een antijcxen Wapenrock, met Flanckarts gestoffeert: een antijxe Hooftwapen daer een Croon op: inde rechte hant een bloot Swaert: aenden slincken-arm eenen Schilt daer in stont de Coninginne *Tomyris*, hebbende het afgehouden Hooft vanden Coninck *Cyrus*, ende steeckt dat in een Kuyp met bloet, ende zeyt: Drinct nu bloet daer ghy naer gedorst hebt. Sy hadde den Coninc *Cyrus* tweemaal hondert duysent mannen afgeslagen.

4.

Volgde de Coninc *Tarquinius Superbus*, seer antijcx hoogmoedigh gecleet, met Flanckarts op zijn Romeyns van Klatergout: hy hadde op zijn hooft een seer antijcx Hooftwapen, met een Plumagie tot schier achter aende knien: ende voor eenen tros Pauwenveren, de hoveerdye beteekenende, ende een Croon op t'Hooft: inde rechte-handt eenen Scepter: inde slincke-handt eenen Schilt, daer in stont, hoe den bode vanden Sone *Tarquinius*, brieven brengende, geen antwoord en kreghe, dan dat *Tarquinius* al de Coppen van het Dul-cruyt af smete: daer hy mede te kennen gaf, dat den Soon oock soo soude de principale, die hy in zijn gewelt hadde, den Cop af-smijten. Noch stondt daer neerderwaerts geschildert, hoe dat *Tarquinia*, de huys-vrouwe van *Tarquinius*, met haren Wagen reet over haer eygen Vaders Lichaem, dat zy op straet vont, t'welc haren Man omgebracht hadde, om selver inde plaetse van hem, *Seruius Tullius* geheeten, Coninck van Roomen te zijn. haer eynde staet inde Ballade verclaert, namentlijck, dat zy elendich, in Ballingschap, om haer boosheyds wille, gestorven zijn.

5.

Volgde *Mithridates*, hebbende oock eenen antijckschen Wapenrock, met een antijcx Hooftwapen, daer een Croon op: inde rechter hant hadde hy een bloot Swaert: inde slincken arm eenen Schilt, daer in stondt eenen Toorn, die van veel volcx belegert wort, want *Mithridates* worde, om zijn Tyrannie vervolgt: ende ten lesten geen uytvlucht siende, vloot hy op eenen Toorn, daer hy hem dese (door een van zijn volck) ombrengen: t'welck inden Schilt geschildert stondt.

6.

Volgde *Phalaris*, oock antijcx gecleet, met een Hooftwapen ende Croon daer op, inde rechterhandt hadde hy een Scepter, aenden slincken arm eenen Schilt, daer in geschildert stont den Metalen Os, met vier daer onder, daer hy veel van zijn ondersaten al levende heeft doen insteken, ende also harer veel heeft omgebracht: ende wort inde Ballade verclaert: te weten, dat hy ten lesten vande Ghemeente inden selven Os is geworpen, ende is also met het selve torment is omgecomen.

7.

Is gevolgt *Herodes*, oock antijcx gecleet, met een antijcx Hooftwapen ende Croon daer op: inde rechte handt eenen bebloeden Pongiaert, als een moorder: op den slincken arm eenen Schilt, daer in stont, hoe de knechten Herodis, de Kinderen ombrochten. Den zin, ende staet, vint inde Ballade.

8.

Volgde *Caius Caligula* een Roomsche Keyser, gecleet opt antijcx, seer rijkelijck, met Klatergout gestoffeert, een sierlicke hooftwapen, met een Keyser's Croon daer op: inde rechte-handt hebbende een Swaert: aenden slincken arm eenen Schildt, daer eenen Keyser op een Colonne stondt, die aen gebeden werdt, ende hoe hy, om zijn wreetheyt, van *Cherea* doorsteken is.

9.

Is geweest *Nero*, ooc antijcx gecleet, zijnen rock was geschildert vol vierige vlammen, om dat hy een Brantstichter was, ende Romen verbrant hadde, hy had een antijcx hooftwapen, met een Keyser's Croon daer op, inde rechte hant een bloote Sabel, aen den slincken arm eenen Schilt, daer in stondt een onweder, ende eenen Coninc, die vervolgt wert, ende in zijn eygen swaert valt. Op den eenen houck stont Romen en branden.

10.

Is geweest *Antonius Bassianus*, oock antijcx gecleet, den rock, als Keyser, met Arenden geschildert, de Vlankaerts met Klatergout, opt Hooft een antijcx Hooftwapen, met een Keyser's Croon, inde rechte handt een Lancie, aen den slincken arm eenen Schildt, daer in stont geschildert eenen Keyser, doorstekende zijnen Broeder, aenden hals van zijn Moeder hangende. Desen heeft daer na zijn Moeder getrouwt: ende om zijn wreetheyt, is hy van *Martialis* doorste-

ken: nederwaerts stont geschildert, daert Lichaem doot lach, hoe zijn Moeder ende Huysvrouwe, haer lieten in haer eygen Swaert opt selve Lichaem vallen. Dit is zijn eynde.

11.

De Keyser *Maximinus*, desen was oock op t'antijcx gecleet, met eenen Arent op de borst, ende fray met Klatergout verciert. Desen had opt hoofd een antijcx hooftwapen, ende een Keyzers Croon daer op, inde rechte handt een Lancie, aen den slincken arm eenen Schildt, daer in stondt eenen Keyser, die van zijn eygen knecht in zijn Tente doorsteken is.

12.

Attila Hunnorum Rex, die genaemt worde, *De gheessel Godes*, ende was oock antijcx gecleet, zijnen rock oock met vierige vlammen, gestoffeert als een groot Brandtstichter, die veel Landen ende Steden verbrant heeft: hy hadde in zijn rechte handt een Geessel: aen den slincken arm een Schilt, daer in stondt een Geessel, comende met een handt uyt de Lucht: Steden ende Vlecken stonden en branden: ende hy *Attila* lach daer int midden, geborsten zijnde van Wijn.

DE voorseyde Cameren, zijn aende Zijlpoort op een Toneel aldaer aldus ontfangen, den 26. Mey 1596. naer middach ten een uyren, by xi. Broederen van *Liefd' is t'fondament*, met vliegende vendel ende drie Blazoendragers, die al gecleet waren met Rocken van incarnate gefriseerde Bay, geboort met geconterfeyt silver en gout passament, deur malcander gewrocht, van welcke den *Keyser, Prins, ende Factoor* (gaende in eene gelede) aen hadden Rocken ter aerden toe, geboort met gelijcke geconterfeyt gout passament, ende de ander acht broeders (die twee ende twee voor den *Keyser, Prins, ende Factoor*; henen gingen) waren haer Rocken tot over de knien toe lang, omgort met rode ende witte sloeyers, de mouwen van gestijft camerixx doeck, daer onder root linnen gelict, groene gebreyde neerhosen, witte schoenen, ende graeuwe gespickelde hoeden, met banden van rode en witte sloeyers, de Blasoendragers Rocxkens van gelijcke bay, maer cort met mouwen achter aen. Ende zijn de zelve Cameren geleyt Marendorp langs, verby de Reynsburger Poort, de Bostel ende Sinte Anthonisbrugge over, Rapenborch ende Steenschuyr langs, d'een zijde vande Osterlinx plaetse henen, ende d'ander zijde wederomme, de groene brugge over, Steenschuyr by de Loy halle henen tot aende Nieuwe brugge de Nieustege deur, Sint Pieters-kerck-hof over, de Dief, ende Mandemakers stege deur, tot daer dese nagenoemde Herbergen stonden, daer elcke Camer was geforiert, ende met dese gedichten gesaluteert werden, als volcht.

[Maetclinckent-gedichte.]

*Maetclinckent-gedichte, gepronuncheert,
By die vande WITTE ACOLEYEN,
Alsmen de Cameren heeft geforeert:
Daer zy naer Loting waren bescheyen.*

Goude.

Dees herberge vry, is Liefbroeders dy,
Eel *Goudblomkens*, niet onderper,
Als ander daer ghy, oock zout wesen bly,
Als in desen *gulden Corper*.
Den dranck die ghy vint, uyt jonsten bemint,
Laet die vrolick zijn uyt gonsten gepepen,
Goede ionst ontbint, En weest eens gezint,
Rethorica heeft *Uyt jonsten begrepen*.

Catwijck op Zee.

Ghy *Kempenblommen*, niet om volsommen,
Thoont ghy u *In liefden accoort*,
Dies ghy alommen, zijt wel gecommen,
Daer *Liefd' is t'Fundament*, het woort,
Dees herberch schoon, alhier ten thoon,
Is voor u: draecht naer t'behooren zorch,
Dat *liefd' ydoon*, woont inde *Croon*,
Zeer constich gemaect tot *Norenborch*.

Vlaerdingen.

Den *Akerenboom*, is zeer wellecoom,
Uermits zy ons van als gerieft,
Met huysingen vroom, oock Schepen op t'stroom,
Tot smenschen nut, zy *Aensiet Liefde*,
Inde herberch gaet, die hier voor u staet,
Hout daer eerlick zonder Confuys school,
Rethorica raet, dat ghy drinckt op maet,
Het bier ghy vint, inde *Cabuys Cool*.

Rotterdam.

Met *Minnen versaemt*, zoo het recht betaemt,
 Datmen *Verzaemt met minnen*,
 Dus broeders vernaemt, van dat ghy hier quaemt,
 Uerheuchden harte en zinnen,
 Die wy ons vermeyen, *Blaeuwe Acoleyen*,
 Als die Const, uyt vele pitten, carent,
 Daer ghy zijt bescheyen, doet uwer intreyen,
 Neemt aen uyt ionsten thuyt vanden witten, Arent.

Haerlem, Ionge Camer.

Gelijck den *Wijngaert*, van hem zelfs heeft zijn// aert,
 Zijne vruchten voorts te brengen,
 Zoo ghy oock med' fijn// baert in desen termijn// waert,
 U vruchten, met groot verlengen,
 Uoorts te brnegen, ziet Edel *Rancken* wiet,
 Mocht benijen, en t'harte vol stack,
 Maer uyt liefden siet// wy laten niet,
 U te leyden in dese *Wolzack*.

Haerlem, Vlaemsche Camer.

De *Witte angieren*, in den Test zeer fiere,
 Ieuchdich staet, onder t'shemels douwe,
 In elcken quartier, den mensch neemt plaiziere,
 En bloeyen *In liefden getrouwe*,
 Ghy vint hier propijs, voor u een Logijs,
 Daer ghy zult commen u verstandt scherpen,
Rethorica wijs, zal geven advijs,
 Alhier in t'Belegge van *Handwerpen*.

Catwijck opten Rijn.

Edel *Coren-aren*, die Constelick verclaren,
 Die conste der Reden-rijcken,
 Uyt u men vergaren, des menschen welvaren,
 Met recht schrijft ghy, *Liefd' moet blijcken*,
 Hier int *Fransche Schilt*, doch in trecken wilt,
 Om u aldaer nu wat te rusten,
 De onruste stilt, schout den *Bacchus* milt,
 In Conste wilt u verlusten.

Haerlem, d'Oude Camer.

Speelcorenken jent, ieuchdich excelent,
 Wiens fame, als een bazuyne,
 Clinckt al om omtrent, ondert firmament,
 Dies inden *gulden Fortuyne*,
 t'Bier daer ingeleyt, voor u is bereyt,
 Om u Broeders, te vereeren,
 Morgen ons verbeyt, zoo ons *Chaerte* zeyt,
 Om u zelven te presenteren.

Haghe.

Ghy die *Met genuchten*, en edele vruchten,
 Dus bycomt, in deser Eeuwe,
 En *Leydsche* gehuchten, wy u zonder duchten
 Logeren inden *Roden Leeuwe*,
 O *blom vercoren*, die wy naer behoren,
 Achten voor smenschen onderhout,
 Geleerde Doctoren, men in u besporen,
 Op wien den mensch hem meest betrouwt,
 Al ist dat hem namaels berout.

Leyden Vlaemsche Camer.

Gelijck was in *Eden*, niet zijnde den tweden,
 Maer den eersten *Lusthove* schone,
 Den *Bome der Reden*, en van quaet beleden,
 In t'midden aldaer stont ten thone,
 Zoo lustich plaisant lieflick abundant,
 Is u *Orange Leli*, bloeyende,
 En heerlick geplant, alhier in *Hollant*,
 En blijft altijd *In Liefden* groeyende.

[Andere gedichten.]

*Andere gedichten, by de Broeders vertaelt,
 Der Acoleyen wit, smaendaechs smorgens t'achten,
 Als zy de vijf Eerste Camers hebben gehaelt,
 Om te leyen op Tonneel, aldaer haer verwachten
 Rethorica met die Nimphen van haer geslachten.*

GOVDE.

*Wy groeten Uyt Ionsten, de Goutsblomkens geeert,
 Die haer hier alrede hebben gepersoneert,
 Om op het Tonneel Rethorica te verthonen,
 Tleven der Tyrannen, wat haer heeft gemoveert,
 Dat zy over t'volck Gods, hebben getyrannizeert,
 En wat zy voor of naer, cregen tot belonen,
 t'Welck ghy bewyse zult, met dese derthien personen.*

CATWYCK OP ZEE.

*De Kempenblomkens, wy zeer hartelicke groeten,
 Die al gereet, gepersoneert, ons hier ontmoeten,
 Willich wel geresolveert, elcx in haer gelegie,
 Om op Tonneel, met ons te gaen, om drucx verzoeten,
 Rethorica te verthonen, t'beestelick wroeten,
 Der tyrannen, welck zomtijts schijnt maer een Comedie,
 En nochtans hier en hier namaels heeft een Tragedie.*

VLAERDINGEN.

De groen wassende *Akerboomkens*, binnen *Vlaerdingen*,
 Zo men die als den *Sirenen*, hoorde voorwaer// zingen,
 Verby zeylende, zout ghy daer moeten arriveren,
 Dies wy u, uyt jonste, van conste, nu te gaer// dwingen
 Met ons te gaen opt Tonneel, en daer openbaer// bringen,
 Dat t'leven van een tyran, zijn eynd' is een groot verzeeren,
 Dit zuldy verthoonen, *Rethorica* ter eeren.

ROTTERDAM.

Wy *gelijke blomkens*, uyt-gezondert de couleur,
 Van een wesen, een cracht, en van een nateur,
 En alhier goet jonstich, met *Minnen verzamten*,
 Verzoucken zeer vruntlicken, dat ghy ten faveur
 Van *Rethorica*, afbeelt der *Tyrannen* rigeur,
 Haer loven, haer beginne, haer eynde, met namen,
 En hoe zy meest al elendichlick omme quamen.

HAERLEM, IONGE CAMER.

De *Lofrijcke Rancken*, daer *Liefd' is boven al*,
 Moeten wy Saluteren, hier in t'Leydsche dal,
 Die algereet staen, in haer personeringe,
 Om te comen op Tonneel, al waer elck zal
 Verthonen t'leven der Tyrannen, in dien geval
 Wilt met ons gaen, tis *Rethorices* begeringe,
 Ten exempel vanden quaden, den goeden tot leringe.

Prologvs.**Rethorica Ontfangt de Cameren.**

*NOYT blyder dach, noyt vrolicker van geest,
 Ick mijn dagen des levens en hebbe geweest,
 Dan nu, om dat ick in mijn presentie,
 Mijn Discipels aenschou, die nu vereeren mijn feest,
 Die so lange jaren onder t'Cruys saten bevreest,
 Deur der Tyrannen geweld, die welck met violentie
 Mij wilde heel uyt roeden, maer deur patientie
 Heb ick haer verwonnen, en ben gecomen in mijn eersten staet,
 Deur hulp mijns overicheyts, dien ick bewijs reuerentie,
 Als Graeff Maurits, Staten des Lands, en mijn Magistraet.
 Want dit gewracht is alleen door haerder daet,
 Die ick schuldich ben altoos te obedieren,
 Dus heet ick v O Broeders (deur haeren raet,)*

*Hertelic wellecom, als Broeders met eeren,
 t'Gaet wel als Broeders t'samen accordeeren.*

Hier ontfangt Rethorica de Camer vander Goude.

*ENDE om dat der wreedden Tyrannen gewelt
 Altoos den vroomen heeft bitter ghequelt,
 En in schijn van pays haer bedriegelijck honen,
 Soo heb ick mijn Chaerten over al bestelt.
 Om te hebben bewijs, soo daer aff vermeld
 Warachtige Historie, en wilt niemant verschonen,
 Het leven der Tyrannen, hoe, en wat een belonen
 Sy oyt verworven hebben voor haer dootd, en naer.
 Soo vraegh ick het Gouts-bloemken, dat hem hier comt thonen
 Constich, zijn werck Uyt Ionsten begrepen eenpaer,
 Dat ghy mijn hier wilt vertellen claer.
 Den sin uwes Intrees, doet mijn triumphant// weten,
 Op dat elck een de sin hoort openbaer,
 Want woorden in personering gesproken, doent best verstant// weten.*

Ballade op den Intrede vande Camer vander Goude.

*ALSOOMEN in d'oude Chronijken vint veel beschreven
 Van Tyrannen, hoe bestaen heeft haer leven,
 Ende hoe zy haer Landen hebben geregeert,
 So leestmen van *Antiochus*, vol felheyds geschreven,⁺
 Oock *Herodes* de groote daer beneven:
 Mede wat quaet dat *Nero* heeft geuseert.
Domitianus, en meer ander, soo *Orosius* leert.⁺
 Noch vintmen van *Astiages*, en *Cambyses* zijn zoon.⁺
 Eenen Popiel Coninck van Polen wilde zijn geeert,
 Dede doden zijn Oomen, om alleen te hebben de Croon:⁺
 Maer van Godt heeft hy ontfangen zijn rechte loon:
 En dese alle zijn niet te vergelijcken
 By het gheen dat wy u hier betoogen schoon,
 Als *Carolus* de negende, Coninck van Vranckrijcken,
 Diese in wreedtheydt te boven gaet, alst mach blijcken.*

⁺*Iosephus int 17. bouck cap. 9.*

⁺*Oros. int 7. bouck cap. 12.*

⁺*Herod. lib. 1.*

⁺*Munster.*

[†]Nae Coninck *Francisco* de tweede zijn doot,
 Heeft desen *Carolus* (verstaet het exploit)
 Zijn begin genomen om te regeeren machtich.
 Oock door vals ingeven, en zijn Moeder van herten snoot,
 Heel Vranckrijck geverwet met bloede root,
 Veel moordadige feyten te wege gebracht crachtich,
 Alle gerechte statuyten omgekeert, onvoordachtich,
 Volgende eenen valschen bloetdorstigen Raet,
 Die hem sulcx in gaven: daer nae gesochte onsachtich
 t'Abrogeeren alle goede Wetten, instellende t'quaet,
 Bewijsende daer mede den jngelboren haet,
 Dien hy oyt op zijn onderdanen heeft gedragen:
 En dit heeft hy te wege gebrocht, metter daet,
[†]Int t'Iaer twee ende t'seventich, het is te beclagen,
 En by veelen noch indachtich, diet met oogen sagen.

[†]*Den morgen Wecker*
bescreuen door Eusebium
Philadelphum.

[†]1572

Carolus nu gecomen wesende int regiment,
 Heeft hem tot vrede (soo het scheen) wel gewendt:
 Maer weynich trouwe is by hem bevonden.
 Oock *Catharina de Medicis*, zijn Moeder wel bekent,
 Die vol nijts, en boosheydts was gelijk t'Serpent,
 Heeft gesocht, dat den vreedde mocht zijn verslonden,
 Hier in heeft sy bethoont haer valsche gronden,
 Waerom men haer by *Iesabel* mach gelijcken voortaan.
 Noch voughde hem daer by ten sefdem stonden,
 Bloedtgierigen raedt, hem comende snellick by gaen,
 Oock inblasende t'fenijn, daer door hy brengt, hoort t'ver maen,
 Het moorden, en t'verderven, over de gantsche Gemeent:
 En de geveysde Raedt doet hem t'quaet verstaen,
 Waer door hem t'herte noch meer werdt versteent:
 Maer naemaels, van Godt werdt hy vercleent.

Nu, door geveynstheydt, en den Raedt bloedtgierigh,
 Hem getrocken hebbende tot alle quaet onmanierigh,
 Soo brengt hy Tyranny, tyrannichlick te wegghen
 Die nu vooghdye hebbende, seer onbestierigh,
 Gingh het daer bewijsen met toorne vierigh,
 Over die tot vred', en t'Evangelium waren genegen,
 Hittigh rasende over haer, datter meer is verslegen,
 Dan hondert duysent menschen, alst is gebleken claer.
 Het is een grooten beveysden schijn, t'dient niet verswegen,
 Datmen een bruyloft toe bereydt, waer door sy eenpaer
 Meenden den Coninck van *Navarre* te dooden daer,
 Met meest al de Adel, soo t'heeft gebleken, certeyn,
 Oock is d'Admirael inden armen geschoten openbaer,
 Door toestooken des Hertoghs van Guyse pleyn,
 Die van dit feyt noch wilde zijn suyver en reyn.

Den meesten Edeldom hebben sy t'leven benomen,
 Oock menich onnosel mensch, die waeren sonder schromen,
 Niet vermoedende eenigh quaet: maer zijn met verdriet
 Deerlick omgebracht, gesmeten inde water stromen.
 Sachmen wel oyt meerder felheydt, van een Coninc comen
 Over zijn onderdanen? O, het is noyt geschiedt:
 By *Nero*, en *Adriano* is hy te gelijcke niet.
 Boven *Commodo* zijn Tyrany is streckende:⁺
 Ia boven alle Tyrannen ter Werelt, alsment wel insiet,
 Want Steden en Dorpen was hy met bloet bevleckende:
 Maer Godt almachtigh was over hem verweckende
 Een ongehoorde straffe (soomen mocht bespooren)
 Voor zijn doot, aen hem, t'welckmen u is ondeckende:
 In zijn vleesch heeft hy gevoelt Godes tooren:
 Want Godt straft de boose, ende de zijn laet hy niet verlooren.

⁺*Marcus Aurelius.*

PRINCE.

Den Prinselicken God, heeft hem gestrafft rechtvaardigh
 Nae zijn verdient, soo hy wel was waerdich,
 Wesende een bloet vergieter: daer in scheppende vreucht.
 Zoo heeftmen ooc uyt zijn lichaem sien vlieten volhaerdigh,
 Het roode bloet, aen elcken canten onaerdigh,
 Stervende zoo in t'bloet, daer hy hem in had verheught
 In t'vergieten vanden onnoselen: maer de Heer vol deught,
 Is een vergelder, als men aen veel wel mach bemercken:
 En alle die haer leven niet en hebben geveught
 Nae Gods wet, en der natueren, in s'werelts percken,
 Sullen alle loon ontfangen, nae haere wercken.
 Ghy Vorsten der aerden, dit indachtigh zijt, onbenepen,
 En ghy Coningen, wilt u rijck met deucht verstercken,
 Want ghy zijt alle daer toe van Godt geschepen:
 Laet *Liefd'* in u *t'Fondament* zijn: *Uyt Ionsten begrepen.*

U YT IONSTEN BEGREPEN.

Goude.***By den Keyser gepronuncheert op t'ontfangen van t'Blazoen.***

Wy dancken *t'Goudtbloemken* seer hartelijcken,
 Onse Const-lieve Broeders inde Reden-rijcken,
 Ghy die daer zijt Rijcklick in veel consten geslepen,
 Van u Heerlicke Blasoen, vol constige practijcken,
 Gelijck t'selve by de wercken mach blijcken:
 Onfangen wy vriendlijck, als uyt gonsten geschepen,
 Daer *Liefd'* is *t'Fondament*, ist al *Uyt Ionsten begrepen.*

Hier ontfangt Rethorica de Camer van *Catwijck op Zee.*

*ROMVLVS Silvius, de alder eersten Coninck van Romen,
 Wijs, en cloeckhertigh, heeft met recht als den vromen
 Wapen gevoert, tegens zijn Stads bygepaelden,
 Overmits sy vyandelic den Ceninenses en Veientes dochter hadden benomen,
 Die de Vryers vanden Stadt toe-seyt waren te becomen
 Ter eeren, als geechte Huysvrouwen, daer sy na taelden:
 Triumphelijc hy den Vyant sloegh: en de vette buyten haelden.
 Den Coninck Acron bleef verslagen, en deerlick vermoort.
 Met alsulcken blijchap als men Romulum in Stadt haelden,
 Ontfang ick u Kempenbloemkens, In Liefden accoort:
 En begeer, dat ghy my doet u rappoort,
 Het inhoud uwes bewijs, dat ghy alhier comt heerlijk// thonen,
 Op dat ickt recht verstaet, van woort tot woort:
 Want nae verdienst, zal ick met prijs, u eerlick// lonen.*

Ballade op den Intrede vande Camer van *Catwijck op Zee.*

*O RETHORICA bloeme in aller manieren,
 Zijn wy Kempenbloemkens, om dedel const vercierren
 Minlijck tot u comen, zijnde in Liefden accoort,
 V hier by brengende, wreede, en wilde dieren,
 Te recht Wolven, Leeuwen, Beeren en wilde Stieren,
 Meer gelijk, dan menschen, door haer wreedtheydt ongehoort:
 Dus vaet onses Intrees meninge: Let wel op ons woort.
 d'Eerst die daer voor aenstaet is Tyrannich voorstel
 Off Tyrannye selver, soeckende roof, brant, en moort,
 Met bloedige handen, het gesicht heel wreedt en fel,
 Den welcken naer volgen alle Tyrannen seer wel,
 Zo ghyse dan op de rije hier wel cont mercken:
 Elck wil de meeste zijn, tot het quaet zijns heel snel,
 Dus zijns als wilde gecleedt, tot deser percken:
 Daer Liefde verjaecht is, moet wreedtheydt haer verstercken.*

Inde Schriftuer suldy van veel Tyrannen vinden,
 Als *Cain, Nemroth, Pharao, Saul*, den bekinden:
 Maer om reden wil laten wy dusdanige varen,
 En zullen u van Romeynen en ander onrbinden.

+*Tarquinius Superbus* is d'eerste tot dien inden
 Die *Servium Tullium* ombracht, soo wy verclaren:
 Al wast zijn schoonvader, hy wilde hem niet sparen,
 Om dat hy in zijn plaets een Roomsche Coninck sou wesen:
 Hy dodense alle die *Tullij* vrienden waren:
 En *Tullia* zijn vrou was zijnen raet in desen,
 Die met eenen Wagen reet, om te zijn gepresen
 Van haren man, diese d'eerste wou als Coninck groeten:
 Sy reet over haers Vaders doot lichaem, soo wy lesen.
 Sy mostet met quade doot in ballingschap boeten:
 Sulcx als den Tyrannen doen, sulcx sal haer ontmoeten.

+*Titus Livius. Plutarchus.*

+*Caij Marij*, soo wel den Zoon als den Vader,
 Waren groote Tyrannen: en als een Landt-vernader
 Is den ouden uytsinnich gestorven een felle doot.
 Den zoon most vlieden: en als een quaet misdader
 Nam hy zijn selven t'leven: dus varende alle gader.
 Alst bleeck, dat beyde de *Gracchi* bleven legghen bloot
 Int velt, onbegraven. *Cinna* een Tyran, quam in noot,
 En wert met een furie van zijn knechten omgebracht:

+*Titus Livius.*

+Maer desen *Phalaris* was boven al een Tyran groot,
 Die metten metalen Os, die *Perillus* had gedacht,
 Menichte van menschen daer in stekende heeft versmacht,
 Die door het vier (daer onder gestoockt) mosten vergaen.
 Ten lesten, de Gemeente rasende, met geweld en cracht,
 Heeft desen *Phalaris* den selven doot aengedaen.
 Menich Tyran heeft doch wel te recht zijn loon ontfanen.

+*Offic. Cicer.*

Den Coninck *Cyrus* uyster maten Tyrannich en wreet
 Dede die van *Schytien* en heel *Asiam* groot leet:
 Maer werde int lest van *Tomiris* noch overwonnen:
 Sy sloech hen t'hoofd aff, sy hadt een cuyp met bloet gereet: +
 Seggende, drinckt nu bloedt, dat ghy gedorst hebt so heet:
 Zijn leven is bloedich ge-ent, soot was begonnen.
 Hoe is het bloet gestort: hoe is het lancx der straten geronnen,
 Doen *Herodes* al de kinderkens deed' ontlijven. +
 Die t'seventich Rechters in *Iudea* niet en connen
 Zijn wreedheydt ontgaen, maer mosten al doot blijven:
 Zijn Huysvrouw en kinderen, tot zijn wreedheydts verstijven
 Heeft hy omgebracht: maer heeft het moeten besueren,
 Van lit tot lit wet hy geplaegt: rou ginck hy bedrijven:
 t'Gewormte at hem t'lijff op: doots pijn deed hem trueren:
 Godt plaecht den Tyrannen, men siet het al om gebeuren.

+*Herodotus.*+*Iosephus. Eusebius.*

Nero een Roomsche Keyser, wreet en vol ongenaden, +
 Is al om bekent, door zijn wrede daden:
 Hy heeft zijn Moeder doen dooden, en twee van zijn Vrouwen.
 De Christenen werden van hem vervolght, als den quaden,
 Geen wreedtheydt naer latende om haer te schaden.
Paulus en *Petrus*, werden in elcx aenschouwen,
 Onder hem gedoot: maer t'most hem haest doen rouwen,
 Want hy werde van die van *Romen* voor *Vyant* verclaert.
 Hy vloot: een aerdtbevinge deed' hem grouwen:
 Vervolgt zijnde, doode hy hem met zijn eygen zwaerd. +
Attila, oock een tyran, door zijn wreedtheydt vermaert,
 Heeft bedorven, Menschen, Steden, en Landen:
 Hy hiet de *Geessel Godts*, die daer niemant en spaert: +
 Hy is vol wijns geborsten, en gecomen in schanden,
 Die wraeck wert dick genomen, sonder menschen handen.

+*Suetonius.*+*Chronic. Carionis.*+*Attila flagellum Dei.*

PRINCE.

Daer zijn noch veel Tyrannen geweest, en noch leven:
 Keysers, Coningen, Pausen, daer wy aff vinden geschreven,
 Van haer Tyrannije, en menige wreede daet:
 Zouden wy haer eynd', ende al wat sy hebben bedreven,
 Hier verhalen, den tijd tijdt sou ons claer begeven.

+Maer *Furia*, die beduyt ons het eynde quaet
 Van alle Tyrannen, siet hoese daer staet:
 Tyrannich is haer leven, en *Furia* is diet loont,
 Zijnde door lijden onverduldich, en t'enden raet,
 Ist dat de gemeent raest, en niemant en verschoont:
 Dus brengt *Furia* menich Tyran om, waer hy oock woont:
 Maer geluckigh ist t'Lant, *daer Liefd'is t'Fundament*,
 Liefde maeckt eendracht: Liefde troost: Liefde die croont.
 Broeders, onfanckt ons Blasoen, ons liefde sy u bekennt,
 Alsmen *In Liefden accoort is*, blijft elcx ongeschent.

+*Laesa saepius patientia
 furor fit.*

GODS LIEFDE BLYFT.

Catwijk op Zee.***By den Prins gepronuncheert opt t'ontfangen van t'Blazoen.***

Het edele *Kempenbloemken*, alhier bescheyen,
 Wert hertelick bedanckt van ons *Witte Acoleyen*
 Van u heerlick Blasoen, verthoont rechtevoort,
 t'Welck ghy ter eeren Rethorica, ons gaet bereyen,
 Uyt jonsten, tot consten, gedaen u Intreyen,
 Ontfangen wy u minnelijck, soot behoort:
 t'Is Lieflick dat Broeders houden *In Liefden accoort.*

Hier ontfangt Rethorica de Camer van *Vlaerdingen*.

*GELYCK Tullus Hostilius, cloeck en vroom van gemoet,
Den derden Roomschen Coninck, deuchdelick en goedt,
Naevolger van Numa der voorstander van t'Vaderlandt,
Als de Albanoyesen met krijgh zijn Landt maeckten verwoet,
Heeft door den Raet Horati clouck van verstandt,
Zijn vyanden verwonnen selfs metter handt,
En stelden met triumph nae huys zijn gangen:
Met alsulcken feestelicken inhaelen, als men hem deden triumphant,
Ick u Akerboomkens nu meede com ontfangen,
Maer t'meest' daer ick heb naer verlangen,
Is dat ghy my wilt van u Intree de rechte scientie// geven
Op dat ick den sin incorporeer, en t'verstandt can vangen:
Want wel verstaen, doet goede sententie// geven.*

Ballade opden Intrede vande Camer van *Vlaerdingen*.

*OVERMITS dat den inhoudt der Chaerte vereyscht met woorden clær
Het leven der Tyrannen, met een Tyran int openbaer
Aff te beelden, door Intredende chierlijcke personen:
En oock wat een beloonen dat soodanige meest te gaer,
Oyt verworven hebben, voor haerlieder doot, en ooc daer naer,
Uyt een gelooffwaardige Historie, sonder verschoonen:
Dies wy (uyt *Eusebio* den History-schrijver) verthoonen: +
Herodes Ascalonita, Antipatris Zoon verwoet,
Welcke *Antipater* in *Idumea* plach te wonen+
By den Rovers: en is van jongs in t'boos leven opgevoet.
Zo ist niet vreemts dat *Herodes*, zijn Zoon, so was gemoet,
Dies metter tijt wt hem een woest leven rees: want den onvroomen
Vergoot (door groote Tyranny) menich ontschuldigh bloet+
Dies zijn Hoff so vol clagens en doodens was vernomen,
Dat hy daer over selfs naest in desperacy is gecomen.*

+*Euseb. lib. 1. cap. 7.*

+*Aphricanus antiq. Li. 18. ca. 16.*

+*Iosephus anti. lib. 1 ca. 5.[...] fol. 231.*

Aen dese volgende Personagien machmen mercken wel
 Zijn Tyrannelick leven, al wast een Coninck in Israel.
 Waer heeftmen oyt deerlicker moort-feyt weten te gebeuren?
 Also *Messiam* te vervolgen: noyt vremder opstel,
 Siet, daerom dede hy sterven door moetwillich geweld fel

+Soo meenich onnosel Kindeken, buyten recht off keuren.
 De knechtken van twee jaer out en jonger mosten't betreuren

+*Euse. lib. 1. cap. 10.*

+All' diemen tot Bethlehem Iudea, in het Iootsche landt,
 End' in d'omleggende Vlecken vandt, dede hy verscheuren:

+*Mat. 2. b. 16.*

+t'Was deerlick voor de Moeders, daer hy zijn knechten dus sandt,
 Om een onschuldich kints wille, dat hy doch niet en vandt,
 t'Welck (hoe wel hy't dachte) niet en quam tot yemandts beswaren.
 De Heer (als zijn volc ooc) had' van eerst tot lest zijn Vyandt,
 Maer t'is al niet tegens Godt te strijden, voor s'werelts schare:
 Hy can zijn Kerck wonderbaerlick bouwen en bewaren.

+*Iere. 31. b. 15.*

O ghy wreede Potentaten, spiegelt u, (op dit termijn,
 Die noch hier in't leven den onnoselen vervolgende zijn,
 Ia verducken door valscheyt en geweld aen allen zijden)
 +Aen Herodes: wiens hoocheyt, een wyll' tijdts wel hadde een schijn
 Maer siet: Godts toornige wraec, loont alle tyrannen met pijn
 +Met grousame elendicheyt, comt hy haer bestrijden.
 +t'Onnosel bloedt roept wraeck tot Godt, van die sy doen lijden:
 Alsmen hier wel mach mercken dat Godt zijn wraeck heeft gesendt,
 En sloegh *Herodem* miserabelick voor zijns doodts tijden,
 +Met menichvuldige ellendicheit in zijn lichaem toegewendt:
 +Als cortsen, schorftheyt, steecten, weedom en watersuchts torment,
 Buycgeswel, zijn schamelheyt rotte, vol wormen, hier gesproken,
 Inwendigen brant, honger, swaren hoest en eng-borstich ellent,
 Hy mocht niet ademen, lamheyt, vuylen stanc quam hem besoken
 +Want den rechtveerdigen Godt, laet geen quaet ongewroken.

+*Prouerb. 10. cap. 25.*

+*Prouerb. 17. b. 11.*

+*Psal. 9. b. 36. Apo. 6. b. 10.*

+*Ioseph. lib. 2. cap. 21.*

+*Psal. 32. a. 10.*

+*Deut. 32. d. 35.*

De wraecke-Gods heeft hem geplaecht, dats kennelick, en oock verrast,
 En dwanc *hem* totter doot, die den Tyrannen schricklic aentast: ⁺
 Hoe-wel hem noch behaechde, in boosheyt langer te leven,
 Trock na Medecijs raet, in t' Bat, by Calliroe te zijn ontlast:
 Maer de wrake Godts, heef hem dies te meerder smerte toe gepast
 Dat hem alle zijn leden daer na voort hebben begeven,
 De Oogen zijn ingevallen, en van haer plaets gedreven:
 Godt sloech hem oock met geel-sucht: somma hy stanck als een pry
 Onpatientigh en ellendich, so men vindt beschreven,
 Eynde hy zijn leven, gemerckt, dats t'loon der Tyrannij⁺
 Tijdlick: maer na den doot was hy met dees pijn niet te meer vrij,
 t'Welck maer is, als d'aenwijsingh' zijn loons in s'werelys dallen
 Hoe jammerlic, ellendich hy hier nae sal roepen, O wy:
 Want de Schrift *dan* sulcke toeseyt t'bitterste loon van allen,
 Des Heeren wraecke sal seer swaer over zijn vyanden vallen. ⁺

⁺*Syrac. 41.*

⁺*Regeerde 35. Jaer.*

⁺*Ierem. 25. Hebr. 10. b. 13. c. 27.*

Ghy Auditeurs, daer hebby den sin van ons' Intreede gehoort:
 Hoe dat wy t'leven der gemeen Tyrannen brochten voort
 Door *Herodem*, aen wien men claer mach mercken:
 Hoe sy gestelt zijn, en ge-inclineert tot tyrannissche moort:
 Ia tot alle moet-willicheyt, en bloedvergieten, zuydt en noort,
 Buyten wet der natueren, plegende alle boose wercken:
 En alle sy haer meest tegen d'onschuldige versterken:
 Om daer aen tegebruycken haer fortse boos-heyte quaet:
 Smalick te verdrucken de gemeente der Christen Kercken:
 Want Godts vrienden hebben altoos (so sy noch zijn) geweest in haet: ⁺
 Maer haer troost is Christus, die seyt den knecht is (in sulcken// staet
 Niet beter dan zijn heer, die gheen rust vindt, soo t'gebleken// is
 Maer werde in zijn kintsheyt, terstont vervolgt metter daet,
 Van Herodes, in d'onnosele kindren, t'welck een teecken// is:
 Dat een Tyrants hert altoos bloet-dorstich ontsteken// is.

⁺*Genes. 4. a. 8. Syrach. 2. Matth. 10. c. 25. Acta. 14 c. 22. 2. Tim. 3. b. 11, 12, 13.*

Herodes, (die een verkeert wreet Tyran was, in leven en aert)
 Heeft voor datum van t'geen u hier daetlick is geopenbaert,
 Noch bedreven, ontallijcke veel meer grouwelicke stucken:
 Soo wy die met Personagien al souden hebben verclaert,
 t'Waer hier ondoenlick, door lanckheyt van dien, oock onnut aengevaert:
 Hy bedocht noch Tyrannij op t'bedde, doen hem de dootd quam rucken,
 Geboot all' d'edelingen des lants, na zijn doot te doen bucken
 Totter doot: somma geen Tyran soo wreedt, die meer was gestelt
 Op d'arme onschuldige te belasten en te verdrucken.

+Heeft hy niet selfs natuerlicke kindren ter doot gevelt?
 Ia zijn eygen wijff oock (sonder oorsaeck) gedoot met geweld.
 Brande oock de Boeken der genealogischer vermellinge,
 Over lang inde Tempel bewaert, waer uyt mocht worden getelt
 De geboort Christi uyt den Nazareen: t'was hem een quellinge.
 +Maer practijck, noch geweld belette noyt Godts instellinge.

+*Ioseph. Antiq. lib. 16. fol. 175. Iosephus, lib. 1. cap. 7. Idem. Euseb. lib. 1. cap. 9.*

+*Genes. 50. c. 120.*

Den AKERBOOM tot VLAARDINGEN,
Aensiet Lieft.
Hout maet, in daet.

Vlaerdinghen.

Byden Factoor gepronuncheert opt t'ontfangen van t'Blazoen.

Den *Akerenboom*, diemen niet en ziet vunstich// groeyen,
 Maer inde Rethoricke, zeer heerlick, en Cunstich// bloeyen,
 V, bycomste Broederen noyt yemandt en griefde.
 Dancken wy u, die tot ons quaemt zoo gunstich// spoeyen,
 Van u Blazoen, daer in men const ziet jonstich// vloeyen:
 Mits ghy u devijs en blomme daer in briefde,
 Waer uyt wy *Witte Acoleykens*, aensien de Liefde.

Hier ontfangt Rethorica de Camer van Rotterdam.

*DE vierde Roomsche Coninck, Ancus Martius, van aert goetdadich,
Sijn Landt ontweldight zijnde, seer ongenadich,
Vanden Latinen, Fidenaten, en meer, diet quamen ruineeren,
Die hy victorieuslic heeft verwonnen selfs handadich:
Brachten hem in de Stadt daerse hem deden triumpheren,
Deur welcke triumph' elck syn' moet so ginck vermeeren,
Dat sy haer oeffenden in als, soo dat Ridderlick betaemt:
Met sulcke liefden en eer, daermen hem mede ginc vereeren,
Ontfange ick u, Blau Acoleykens met Minnen verzaemt,
En begeer op u constrijcke vaetkens, so ghy oock zijt befaemt,
Dat ghijt volbrengt, daer ghy om zijt gecomen,
En verclaert my t'leven der Tyrannen, hoe die zijn genaemt,
En hoe sy haer begin en ent hebben genomen.*

Ballade op den Intrede vande Camer van Rotterdam.

*GROVWELICK en boos is der Tyrannen leven,
Schrickelicke wreedheyt end' moetwille quaet,
Beminnende zeer end' meest voegende hen beneven
t'Valsch beschuldigen end' pluymstrijckende Raedt,
Toonende jegens de deucht, end' alle vrome bitteren haet,
Zulcx dat hen weder volght zeer hardt end' quaet beloonen,
Zoo voor als nae haer doot, schrickelick boven maet,
Als t'Acoleyken blaeu, beeldt aff end' compt betoonen
Met dees Persoonen hier, tot dees' Intrees verschoonen:
Uyt d'Historie claer, byden *Auctheurs* vermaert, ⁺
Ons in geschrift gestelt, vanden *Keyser* (waert om hooren)
Domitius Nero, die als zeer boos van aert
Deur zijne wreedtheyt groot, end' moetwill zeer onwaert,
Zeer werdt gedestesteert, end' wel te recht verdoemt
Als een boos Tyrant, end' vyant des Vaderlants genoemt.*

⁺*Sueton. in Neron. & Corn.
Tac. lib. Annal. 13, 14, 15, &
16.*

+*Domitius Nero*, compt met den *Scepter* inde handt,
 Die (om t'misbruyc van dien) hier wert genomt, *Gewelt*:
 Daer aff zijn aenhangende *Spreeckwoordt* eensdeels geeft verstant,
 Neffens hen *t'Valsch beschuldigen*, end' *Pluymstrijckende Raet*, zijn gestelt,
 Waer naer den tyran zijn ooren gestaedigh heldt,
 Die hem in alle quaet doen voortgaen, end' verstijven,
 d'Een met *Schijn van Recht* gedeckt, tonrecht beclaeght end' scheldt,
 Die vroom, rijc oft machtich zijn, om die te doen ontlijven,
 d'Ander den tyran pluymstrijckende gaet gerijven
 Met zijn *Harpe* quaet genaemt *Valsch loven*:
 Oock tonrecht zeer verschoont, des tyrans quaet bedrijven:
 Naest voor dese gaen, tot veel menschen bedroven.
 (Die byden vroomen meest gehaet zijn end' verschoven)
Schrickelicke wreedheydt end' *Moetwille*, affgrijselick
 Hier toonende haer werck, met teyckens bewijselick.

+*Nulli Nero officium delegavit, vt non adjiceret: scis quod mihi opus sit. & hoc agamus, ne quis quicquam habeat. Sueton. in Nerone cap. 32. Caeteram huius clausulae materiam apud eundem authorem, in vita Neron: & Cor. Tac. lib. Annal. 13, 14, 15, & 16. Vide.*

+d'Een vervolgt bitterlic de persoonen hier vooren gaende
 Met *Roof, Brandt, Banninghe* ende *Menigerley moort*.
 d'Ander comt zijn gesel booslijck bystaende,
 Grouwelic in schandelicheyt, met *Onnut verquisten*, end' voort
 Met *Sware schattinge* hy booslick bespoort
 De hier voorgaende personen om die te bederven,
 Gelijckmen vande tyrannen gemeenlick siet end' hoort:
 Voor hun allen gaen bedruckt, gelijck die zijn verweesen tot sterven,
Maeghschap, t'vroome Senaet, Edeldom, waert om t'rijc te erven,
Religie, die hooch is te achten end' de *Gemeent*,
 Inden bandt, die doch alle vroomen zoeken aff te kerven,
Slavernye genaemt, die den tyran versteent
 Aen zijn *Scepter* vast hout, gelijck met hem vereent
Schrickelicke wreehteyt end' *Moetwill*, doen gestadigh
 Alsoo in Tyrannie dominerende ongenadigh.

+*Sueton. in vita Neron. & Tac. lib. praedictis copiosè huius clausulae materiam pertractant.*

Mer Tyrannie boos can niet duyrechtich weesen,⁺
 Den tyrannen quaet, volcht loon nae werck, waerachtich,
 Zoo brengt hier metter daet, den tyran schrickelick vreesen,
Quade conscientie, die hier sulcx affbeeldt aendachtich:
 Met *t'Swaerdt Vrees* genaemt, dat zy aen een draet oncrachtigh
 Hem houdt hangend' over thoof: thoonende dat veel tijdt en uren
 Den tyran vreest de welverdiende wraeck onsachtich:
 Van zijn verdruckte onderdaenen, met smaet te besuren.
 Daer nae *Verbitterde haet*, comt soeckende curen
 Van verlossing', int boeck van conspiratie
 Deur *Bereyde wraeck*, daer op hy t'gesicht gaet sturen
 Die zelff spoedich volcht, strengelick, end' zonder gratie:
 d'Een draeght *t'Swaerdt*, d'ander *Mick*, Geessels end' *Tytel* van blamatie,
 Betoenende der *Conspiratien concept* met t'swaert,
 De rest' des Senaets vonnis, over dees tyran verclaert.

Hier nae volght *Schandelijcke Doot*, deur d'arm van *Desperatie* schendich,
 Met een dagge selfs inde strot steekende, hy schroomende beeft,
 Affbeeldenden de doot deses tyrans, ellendich,
 Schrick voor *Bereyde wraeck*, bysonder doorsaeck geeft:
 Daer na compt *Quade Faem*, die inde slinckerhandt heeft
 De Trompet van *Eeuwige schande*, grootelix te vlieden,
 Daer mede zy over al, ende' zeer geduerigh sweeft,
 t'Leven van desen end' andere tyranner, condt makende den lieden:
 Oock wat quader belooningh hen oyt mocht geschieden:
 Daer achter volcht zeer haest *s'Volcx vloeck* gesproten
Uyt Verbitterde haet, gevende te bedieden,
 Dat dees' ende andere tyrannen naem, end' huys dat hoogh was opgeschoten,
 Oock nae haer luyder doot, vervloucht werdt end' verstoten:
 Sulcx dat vol schande zijn quaet end' van eere bloodt
 Der tyrannen leven end' beloonen, voor end' nae haer doot.

⁺*Nero pavidus externis se credit, populum timet. Tac. lib. 15. Conspiratur in Neronem Tac. lib. supradict. Nero à senatu hostis declaratus, & vt maiorum more puniretur: scilicet vt furca collo inserto virgis ad mortem caederetur condemnatus. Suet. in Ner. cap. 49. Nero ferrum suo iugulo ipse adegit, & ita sibi mortem consciuit. Suet. dicto cap. 49. Descriptio Historiae de vita ac fine huius Neronis Caes. malam abundè indicat eius famā, ignominiae perpetuitatem, populiq̄ detestationem. Imperium à Neronis familia ac genere, statim post ipsius mortem in alios translatum vt & de aliis tyrannis vbiq. in historiis latè patet.*

PRINCE..

Naer dien dan, O Princesse *Rethorica*, die naer betamen
 Als een heerlicke *Nymphe*, nu triumpheert
 In't Leydsche *Tempe*, van loffelicker famen,
 Hier onses Intrees sin u is geexpresteert:
 +Soo werdt u met eerbieding *t'Blazoen* gepresenteert
 Van *t'Acoleycken blaeu*, t'welck hem tot uwaerts went:
 Oock zijnen dienst end' gunst goetwillich offereert
 Het *Acoleyken wit*, *Liefd'* is *t'Fundament*:
 Daer hem den *Gouds-bloem*, end' *Speelcoorn* nu vougen ontrent,
t'Korenbloemken, *Wijngaert-rancken*, *kooren-aer* net end' jent:
 Met *d'Orangie Lelye* schoon, end' *Witte Angieren*.
 Die al om u te vereeren (O bloem goedertieren)
 Met ons naerstich spoeden, als constlieffhebbers vernaemt,
 In u *Helicon* schoon, *Met minnen verzaemt*.

+Praesentatie van *t'Blazoen*.**Rotterdam.*****By den Keyser gepronuncheert op t'ontfangen van t'Blazoen.***

Aen *t'Witte* ofte *Blaeuwe Acoleyken*, van een nateur,
 En is geen onderscheyt, dan de couleur,
 Dies wy oock Broeders zijn eens van zinnen// vernaemt
 t'Blijckt, naer die ghy aen ons zijt thonende faveur,
 Met een Constich *Blazoen*, tot onsen wil en keur,
 Ons daer mede vereert, en om prijs te winnen// verquaemt:
 Wy dancken u hartelick, om dat ghy met ons *Met minnen// versaemt*.

Hier ontfangt Rethorica de Ionghe Camer van *Haerlem*.

SWYGH nu ghy Romeynen, die trots en overdadich,
 Al de Werelt berooft hebt bloedich onversadich,
 En met geweld gebracht onder v getal:
 V groote Triumph' was roof al de werelt schadich,
 Die v gevangen Coningen aenschouden: en v dansers deden t'verhal,
 Van v gedaen feyten: maer besiet hoe in dit Leydtsche dal
 De Wijngaertrancxken Intreen: sulcken werck is om prijsen.
 Dus ick u hertelick wellecom heet door Lieft bouen al,
 Deur welcker reuck, en deucht men siet alle soeticheyt rijsen,
 Mer den sin uwes Intrees, die ghy comt bewijsen,
 Wilt die hier uyt leggen, want ghy my daer me vereeren// sult,
 Op dat ghy die toehoorders daer mede moocht verjolijsen,
 Ick heb lust dat ghy den sin wel pronunceeren// sult.

Ballade op den Intrede vande Ionge Camer van *Haerlem*.

OM levendich al te beelden, en te vertoonen,
 Het leven der *Tyrannen*, met een, wat een beloonen
 Sy oyt verworven hebben, voor haer doot, en naer:
 t'is nodich dat wy veel tyrannen verschoonen,
 Veel bloedige Scepters, veel hovaerdige Croonen
 Voor by gaen: t'waer onmogelijck dat sy allegaer
 In ses vijftienen souden begrepen worden claer.
 Maer uyt het Promptuaer// der geloofwaerdigh' Historie,
 Wy vertoonen u hier twee, de voornaemst' int openbaer,
 Siet daer// *Pharao*, die zijn eygen glorie
 Boven Godt geacht heeft, soo ghy weet by memorie,
 Godts volc verdruckt: jae ooc de kinderkens niet gespaert:
 Sulx dat *Moyyses* (besloten in een ciborie)
 Werd' int riet opt water van zijn moeder bewaert,
 Die *Pharaos* boosen aert// self in *Exodo*^a heeft verclaert: +

^a *Exod. ca. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.*

Nero of hy een verduyvelt mensch was en weet ick niet,
Of een vermenschte duyvel: immers somen siet,
Noeyt en was zijns gelijk in boosheydt beneen op d'aerde:

+t'Stromende^b waeter, dat gestaedich voorwaerts vliet,
Scheen achterwaerts te gaen, ter tijt van zijn gebiet:
Een moordenaer zijns bloets: zijn Moeder die hem baerde,
Sijn Wijff en Broeders heeft hy vernielt metten zwaerde:
En d'eerste van alle Keyseren van Roomen

+*b Plin. lib. 2 cap. 103.*

+t'Christen^c bloedt vergoten: jae als een vermaerde,
Zelf tegen Godt den strijt gevoert sonder schromen.
Dus veel van de personen. Tis tijt dat wy comen
Tot d'afbeeldinge van t'leven der tyrannen verwoet:

+*c Euseb. Hist. Eccl. lib. 2. cap. 24.*

+Voor al hebben d'Affecteden^d d'overhant genomen
In haer gemoet, en reden vertreden onder de voet,

+*d Mich. 7. 3.*

+t'Welck^e God en alle deucht goet// verre van hem vlieden doet.

+*e Rom. 1. 28.*

+Ter contrarie all' ondeucht,^f geen geexcipieert,
In haer (als Godloosen) woont: en in haer bedrijf regneert
(Nochtans d'eene min d'ander meer, al naer lusten

+*f Rom. 1. 29.*

+Der affecten) *Ambitie*,^g die voor al wil zijn geeert,
En boven al heerschen, onder niemant zijn verveert,
Drijfts' altijt voort, en laetse nacht of dach rusten.

+*g Dan. 4. 27.*

+Desgelijcx Begeerlickhey^h wil datse haer custen
En paelen wt breyden, soo ons d'experientie toont:
Noeyt schatten soo groot die haer begeerlickhey blusten:
Noeyt Tytel so hooch, sy wilden noch hoger zijn gecroont:
Hebben gevraecht nae een ander werlt: jae niet verschoont
Gods eere, diese oock stoutelijck hebben gerooft,

+*h 2. Mac. 3. 6. 2. Reg. 18.13. Iudith. 1.*

+Alsoo wel aen *Herodes*ⁱ met Luysen geloont.
Dus worden dan de Tyrannen principalick verdooft,
Van dees twee oude ondeuchden, zijnde van all'andere thoofft.

+*i Act. 12. 22.*

All' haer Tyrannije wert fijn begrepen in drie stucken:

d'*Inquisitie*^k is om de conscientie te drucken: +

En over t'lichaem voert Moordaedichey^l t'gewelt, +

En *Confiscatie*^m tracht nae de goederen te plucken, +

Waer onder me sorteren, brant, rooff, ruyten en rucken,

En all' andre tyrannijs specien ongetelt.

Nu gae ic voort, hoort, want daer moet noch werden vermelt

Het loon der tyrannen voor en nae haer doot:

Ten eersten sy zijn met een quade conscientieⁿ gequelt, +

Infamie^o vertreet haer eere: t'lichaem snoot⁺

Lijdt dickwils merckelijcke tijtlijcke straffe, alsoot

Aen *Pharao*,^p *Antiochus*,^q en *Herodes*^r blijktt gewis:+++

Dionysius^s met verstoot// led' armoet groot: +

Die leste straff is hart// ewich^t smart// in duysternis, +

t'Welck nae dit leven t'gemeen loon aller^u Godloosen is. +

Tot besluyt// overluyt// volcht d'*Applicatie*

Van alle t'voorgaende op de Neerlandsche natie^x: +

De spaensche *Pharaos* en *Neroos* als Woven moordaedich,

Hebben ons Vaderlandt geplaecht, sonder gratie,

Hare Godlose affecten t'alder spatie,

Haer Ambitie en Begeerlickhey^t onuersaedich,

Haer *Inquisitie*, erghlistich en verraedich: +

Haer *Confiscatie*, en Moordadichey^t ongehoort,

Hebben menich mensch gebracht tot desperatie versmaedigh.

O Zutphen, O Naerden, o Oudewater al vermoort:

O Haerlem, Vaderlicke Stadt, mijn hert van pijn doorboort,

Schuert in stucken, als ick denck' aen t'bloet t'welck men sach vloeyen

Midden over de marckt, daer de vromen helten gesmoort

En gedoot werden, comende gebonden in boeyen

Ter slachbanck, als Schapen en gemeste Koeyen.

+*k Daniel. 3. 2. Mach. 1. 25. cap. 7.*

+*l Ibidem, & Exod. 1. 10. 1. Mach. 1. 32.*

+*m 1. Mach. 1. 23-33.*

+*n Esa. 48. 22.*

+*o Prou. 22. 1. Eccle. 41. 15.*

+*p Exod. 14.*

+*q 2 Mac. 9. 5.*

+*r Act. 12. 23.*

+*s Cic. Epist. Lib. 9. Epist. ad Papir. praeto.*

+*t Esa. 66. 24.*

+*u 1. Pet. 3. 19. Act. 1. 25. Lucae 16.*

+*x Spaensche Tyrannen.*

+*Leven.*

PRINCE.

De Prince doorschoten// t'bloet vergoten// door buels handen,
 Sonder verschoon// van eenich persoon// in dees Landen:
 t'Moorden// datmen hoorden// van geheele Steden:
 Den honger van beyden// Haerlem en Leyden// en t'branden.
 Alsmen sach blaecken// d'Haerlemsche daecken// en wanden,
 Die conscientien gedrukt// t'goet gepluckt// van den wreden,
 Doen my cryten// met verwijten// o Spaensche seden,
 O ongebonden// bloethonden// t'loon uwer wercken
 Suldy niet ontlopen// maer becopen// aen u leden.
 +Sulcx ick u rade// aen u leste Armade// te merken:
 God wil ons groot en smal// met *Lieft boven al*// verstercken,
 En met cracht// en macht// tegen t'bloc// en jock// van Spangien:
 Daer toe ooc met goet beleyt// d'overheyt// van ons percken,
 Principalick// Loeyalick// de Majesteyt van Britangien,
 En braef// Graeff// Mauritz van Nassou// trou// Prins van Orangien.

+Loon.

t'Blasoen.

Met Iouis Fulmen en Vlammige straelen,
 En met *Martis Framea* mach een ander praelen,
 Of met *Bacchi Thyrsus*, en *Herculis* onbesneen// hout,
 Iae oock *Neptuni* Drietant uyt de diepten haelen,
 +Alleen in *Christo* is onsen roem ^a altemaelen,
 +Die ^b de Zonde, Doot, Duyvel, Hel geheel heeft vertreen// stout,
 En gedaen dat t'Serpent nu int slick zijn hoofd beneen// clout,
 +Zijnde vander ^c doot t'onser gerechticheit verresen:
 +Zalich ^d is hy die op dit fundament wel te vreen// bout.
 Ditte ist dat wy in ons Blasoen// coen// mits desen
 Ten toone voeren, op dat hy worde gepresen,
 Die ons met *Sonden belae*n// bewees *Liefd' boven al*,
 t'Welck also verstaen// en onthouden moet wesen,
 +Dat wy als goe wijn-rancken// ^e hem daer voor dancken// groot en smal
 Zonder duchten// met goe vruchten// hier int aertsche dal.

+a Gal. 6. 14.

+b 1. Cor. 15. 54, 55, 56, 57.
Coloss. 2. 15.

+c Rom. 4. 25.

+d Matth. 11. 28, 29. Rom.
5, 1. 1. Cor. 3. 11.

+e Iohan. 1. 2.

*Zoo veel de Const aengaet: men seyt met oude advijsen
 Dat niet de meester t'werck, maer t'werck den meester moet prijsen.*

Liefd' bouen al.

Haerlem Ionge Camer.***By den Prins gepronuncheert opt t'ontfangen van t'Blazoen.***

Wy dancken// de *Rancken*// vanden *Wijngaert*,
Waer deur *Bacchus* elcken vervrolic na zijn// aert.
Deur der Druyven zoetheyt, in t'aerdsche dal:
Dat ghy om ons te bezoeken, oyt op desen termijn// waert,
En ons schenckt een Blazoen, waer deur dyn// baert
Ionste tot Conste van Rethorica groot en smal:
Geen vaster Fondament, dan daer *Liefd' is boven al*.

RETHORICA was opt Tonneel zittende, in een heerlicke verchierde hooge Zetel, aen wederzijden drye van haer Gesusters inder vrye Consten, die dalende nevens haer zaten, elcx met hunne Tytels ende bewijs van hun Constige handtwercken, zeer costelicken ende triomphantelicken toegemaect: voor haer voeten zaten, *Keyser*; *Prins* ende *Factoor*; vande *Witte Acoleyen*, die de overgeleverde Blasoenen ofte Blomschilden ontvingen, mette voorgaende versen ofte gedichten, by hun gepronuncheert. Naer dat die vyf eerste Cameren verclaringe van hunluyden Intrede opentlicken voordien volcke hadden gedaen, ter presentie vande Auditores (die uyt elcke Camer een waren vercooren) die aldaer opt Tonneel mede zaten, zijn de zelve Cameren by vier vande Broederen (die haer opt Tonneel hadden gebracht) in hun Herbergen weder geleydt met dese volgende Versen ofte Gedichten.

Goude.

Wy dancken *Uyt Ionsten*, u edel *Blomkens gout*,
 Die zoo rijckelicken getreft hebt, en ontfout
 De beveysde Bruyloft, gehouden te *Parijs*
 t'laer twee en t'zeventich geleen, geen iaren out:
 Hoe dat die vermoort zijn, die hem hebben betrou
 Op een beveynst semblant, t'welck ghy met goet bewijs
 Levendich hebt afgebeelt, om te winnen Prijs.

Catwijck op Zee.

t'Kempkenblomken wy bedancken, met harten blije,
 Die ons voorstelt, schrickelicken, de Tyrannije
 Uan veel tyrannen, zoo wy vinden beschreven,
 Hoe zy geraest en gewoet hebben, in dien tij
 Wat zy voor en naer haer doot verworven, deur envije
 Haer beginne, haer eynde, haer doot, en haer leven
 Hebt ghy Figuerlick verthoont en zinrijck gedreven.

Vlaerdinghen.

U *Akerboomken* schoon, wy bedancken mets desen
 Ghy die t'Kinderdoden, *Herodis* hebt bewesen
 Zoo levendich, als of wy t'zelfs met oogen zagen,
 t'Welck ghy Rethorickelicken hebt voor gelesen
 Hoe hy Tyrannelicken, en alleen uyt vresen
 Uan zijn Rijck te verliesen, wredelick verslagen
 Heeft d'onnosele Kinderkens, ten zelven dagen.

Rotterdam.

d'Eengezinde, geleurde, *Acoleykens* ient,
 Omhelsende, zy u bedancken pertinent
 Uan die zinrycke Intrede, by u vertoont
 Uan *Nero* den Tyran, wiens wreetheyt bekend
 Alle de werelt brachte, in een swaer torment
 Zijn eygen Moeder, noch wijfs, en heeft hy verschoont
 Met gelijcke wreetheyt, hy hem zelven oock loont.

Haerlem Ionge Camer.

Zoo der *Druyven zoetheyt* alle Menschen verheucht,
 Maect ghy by ons oock, Edele *Wijnrancken*, vreucht:
 Dies wy u zeer bedancken, uyt gront onser harten.
 Constich ghy *Pharao*, en *Neronis* ondeucht
 Als wrede Tyrannen, af te schildren u peucht,
 Haer begin, haer eynde, leven en quade parten,
 En hoe sy gecomen zijn, in een eewich smarten.

Naer dat voor middach, d'Eerste vijf Camers haer

*Naer dat voor middach, d'Eerste vijf Camers haer
Verclaringe hadden gedaen van hun INTREYEN,
Zoo zijn naer middach de Laetste vijf Camers naer
Tonneel geleyt, by vier vande WITT' ACOLEYEN.*

HAERLEM VLAEMSCHE CAMER.

*De Witte Angierkens, wy vruntlick Saluterer
Die hier hun vlytich, en gewillich, Personeren,
Om met ons opt Tonneel gegaen, daer u verwacht
De Edele Rethorica: ende met groot begeren
Op u Broeders verzouckt, dat ghy sult remonstreren
Wat der Tyrannen leven in t'eynde heeft gewracht
En hoe sy meest elendichlick zijn omgebracht.*

CATWYCK OPTEN RYN.

*Liefde moet blijcken, gelijk die hier blyckt voorwaer,
Vermits ghy Coren Aerken, gereet syt te gaer
Om te volcomen u voorgenomen Intreyen:
Daer van wy u bedancken van harten eerbaer:
Te meer ghy onse Chaerte zijt gecomen naer.
Die wy u goet jonstich op het Tonneel geleyen,
Aldaer Rethorica zit, om u te verbeyen.*

HAERLEM D'O VDE CAMER.

Trouw moet blijken. blyckt het? ja. aen wie? t'edel *Speel// coren.*
 Recht ist dan, dat het voert in zijn blomschild geheel// voren
 Den trouwen *Pellicaen*, die zijne jongen t'leven// geeft
 Deur t'storten zijns bloet sulcke trouw, broeders, wy eel// sporen
 Aen u, mits ghy constich zult laten op *Tonneel// horen*
 Der Tyrannen leven, wat elck van hun bedreven// heeft,
 En wat voor en naer hun doot, hun meest by gebleven// heeft

HAGHE.

Die ons *Met Genuchten*, uyt het *Hollantsche Hof*
 Genuchelick bezoect, wy *Met Genuchten* grof
 En grootelick bedancken, en heeten wel gecommen:
 By sonder die vereeren *Rethorica*, of
 Haer beropen Feeste, om hebben Prijs en lof,
 Zo ghy best verthoont (*Eel Constige Corenblommen*)
 Der Tyrannen leven, en eynde, niet om sommen.

LEYDEN VLAEMSCHE CAMER.

Zoo d'Orange Lelien, een Lust-hoff verchieren,
 End' Victorie verheerlic triomphelick vieren,
 Als den vyant is verslagen, en t'velt behouwen:
 Alzo oock doet ghy, Constmedebroeders versieren
 Den Lust-hof *Rethorica*, in alle quartieren:
 Want ghy sult verthonen, constich in elcx aenschouwen.
 Der Tyrannen leven, haer weelde, en benouwen.

Hier ontfangt Rethorica de Vlaemsche Camer van *Haerlem*.

*WAER zyt ghy nu schaamteloose Momisten?
 Ontcrimpen nu u Aderen niet Nydige Zoylisten?
 Wat hebby gewonnen met woorden vol van violentie?
 Hier commen de verjaechde uyt Vlaenderen, Constige Artisten,
 Die Vier, Water, Swaerd, en Galg', ontloopen zyn, om vrydom der Conscientie:
 Ghy Witte Angierkens met wat groote reverentie,
 Ontfangh ick u, die in Liefden getrou schrijft voor Advijs.
 Weest hertelick wellecom, als Broeders van een intentie.
 Mer also ghy hier mede comt om te winnen prijs,
 Schoon en oncostelic gepersoneert, seer propijs,
 So verhaelt my eenich Tyrans geschiedenis,
 Vanden zin uwes Intrees, maeckt my dat wijs,
 Soo can ick verstaen de rechte bediedenis.*

Ballade op den Intrede vande Vlaemsche Camer van *Haerlem*.

*OM wel uyt te beelden der Tyrannen leven,
 Die ontallicke boosheden hebben aengeheven:
 Ziet hier *Domitius Nero*, voor ooghen gestelt,
 Die veel wreetheden zynen tijt heeft bedreven,
 Op de Kercke Godts (soo't claer staet beschreven)
 Met Moort, Roof, Vrouwen-schenden, en ander geweld:
 Boven dien heeft hem desen booswicht gesnelt
 Om *Agrippina* zyn Moeder te vermoorden:
 En zyn Huys-vrou *Octavia* is deur de doot gevelt.
 Dus woeden, en rasen, de tyrannen aen alle oorden.
 De toortse in zyn hant, beduyt (met luttel woorden)
 Hoe hy Roomen (door moetwil) heeft gestelt inden brant:
 d'Onnozel verdruckende, met die Godts Kercke verstoorden,
 En dat met *Gheduerich geweld*, t'welck hy heeft inde hant:
*Wee t'Gemeente, daer zulck een Coninck compt in't Landt.**

Door ongodelick bevel, een bloedich zwaert,
 Zoo en worden de geloovige selfs niet gespaert,
 Want zy allen moetwil aen haer bedrijven.
 Angaende noch haer leven, het dient wel verclaert:
 Zy zijn ongestadich, en lichtvaerdich van aert,
 Wantrouwich, en meinedich, by mannen en wijven,
 Droef, stuer, geveynst, ja lachen en kijven,
 Hoereerders, gulsigh, gierigh naer t'gewin,
 Eergierich, verradigh: ten is niet al te schrijven.
 Zoo levertse Godt over in eenen verkeerden zin:
 Dan worden sy als beesten, meer noch min,
 Breken, en verschueren aldus der liefden bant,
 En volgen haers herten lust oock de loftuyters in,
 Waer door sy haer zelve dan bringen in schant:
Wee t'Gemeente daer zulck een Coninck compt in't Landt.

Maer Gods straffe heeft over haer veelmaels gebleken:
 Ziet *Nero*, heeft hy niet hem zelve doorsteken?
 En is inwendich door een pijnlicke vrees geschent.
 Viel *Commodus* niet in al zulcke gebreken?
 Door *Laeto*, en zijn eygen hoer, es hem t'leven bezweken,
 Dus sterven sy ellendich inden laetsten ent:
 Als een Wechstromende vloet is haer eere bekent,
 En wanhopen zoo menichmael alst is te spade,
 Vloucken, en verzaken Christum, als siende blent.
 t'Blijckt aen *Iuliaen* die in zijn bloet lach en bade,
 Sy en vinden by Godt, door Christum, geen genade,
 Wetende dat zy uyt roeyden dat hy heeft geplant,
 Sy volgen haer dertelheyt, met quaden rade,
 Daerse Godt begaeft heeft met redelick verstant:
Wee t'Gemeente daer zulck een Coninck compt in't Landt.

PRINCE.

Prince, naer de doot en zijn zy noch niet vry,
 Dan wort dickwils uytgeroeyt, gelooves my,
 En rechtverdich verdelgt haerlieder fame:
 Maer in dien men se gedinckt, t'zy hoe dat zy,
 Soo comet doch al tot haren laster by:
 Want tot swerelts eyndt ist voor hun een blame,
 Ia naer haer doot, heeft Godt, om haren name,
 Geheele geslachten uytgeroeyt tot niet.
 Och waert datter dan niet meer naer en quame,
 t' Waer goet: maer dan volcht het meeste verdriet,
 Want de tweede doot (hoe wel ment nu niet en siet)
 Zullen sy met eeuwich benauwen moeten sterven. want
 Die niet en bekeeren (t'welck somtijts geschiet)
 Sullen eeuwich vergaen, dit is t'loon van menich tyrant.
Wee t'Gemeente daer zulck een Coninck compt in't Landt.

In Liefde getrouwe.

Vytsprake gedaen op't Tonneel in t'overleueren van t'Blazoen.

PRINCESSE vol eeren,
 Wy ons t'uaert keeren,
 Om onsen Blom-schildt u te stellen in handen:
 Wilt wel bemercken,
 Met woorden en wercken,
 Hoe tyrannen leven en einden in alle landen.

Hoe de beveinsde bedriegen
 Met valscheyt en liegen,
 Biende den Olijftack met een ionstich bericht:
 Maer alsment verstaet
 Hoet inde werelt gaet,
 Ten is voorwaer niet dan een momaensicht.

Want gelijk Wolff en Uos
 Hem gelaet vry en los
 Om met d'onnosel zijnen tijt te verslyten,
 t'Is al een gelaet
 Uan bloetgierige quaet,
 Want zoo ghy aenschout, sy zullen u verbyten.

Beter een crygh vroet
 Gevoert oprecht en goet,
 Alsoot aen duysent exempels is gebleeken:
 Dan door valscheyt gelogen
 Te worden bedrogen.
 Dit beduyt lanci' en swaert daer hy met wort doorsteken.

IN LIEFDEN GETROVWE.

*Witte Angieren,
 Treurt niet. P. Petit.*

Haerlem Vlaemsche Camer.

Byden Factoor gepronuncheert opt t'ontfangen van t'Blazoen.

De edele welruyckende *Witte Angiere*,
 Die uyt de Vlaemsche custe in desen quartiere
 Tot Haerlem quaemt, en ons oock hier vereeren wou
 Met u Constrijcke Blazoen, op Rethorices maniere:
 Dies wy *Witte Acoleykens*, uyt een liefde fiere
 V hartelicken bedancken, en zullen (soo ick hou)
 V altoos gewillich zijn, *In Liefden getrou.*

Hier ontfangt Rethorica de Camer van *Catwijck op den Rhijn.*

*ALS Furius Camillus, Dictator der vermaerder Stadt
Romen, voor zijn trouwe dienst ballingschap tot loon heeft gehad,
Hebben de Galloysen daer en tusschen de Stadt geforceert:
Waerom hy deur yver des Vaderlants den crijch heeft aengevat:
En zijn mede borgers alsoo geanimeert,
Dat met geweld weder zijn inde Stadt gekeert,
Den vyandt daer uyt geslagen, en vervolcht in alle wijcken,
Waerom sy hem naemden Vader: heeft zoo getriumpheert,
Deur liefden der Borgers, datmen noyt wist van diergelijcken:
Soo verwellecoom ick u mede ghy geesten der Rethorijcken,
Die mijn Feest compt besoeccken ghy, Cooren Aren:
Wel moght ghy schryven, Lieft moet blycken:
Den sin uwes Intrees wilt mijn nu verclaeren.*

Ballade op den Intrede vande Camer van *Catwijck op den Rhijn.*

*ALSMEN wel doorsiet en leest Iosephus Historie,
Egesippum, Macrobius, en andere die hebben geschreven
Geloofwaardige Chronijcken, comt ons in memorie
Dat sy daer aenroeren het tyrannelick leven
Van Herodis, die van Antonius den Keyser verheven,
Sijnde tot de seste Stadthouder Syriae, en der Ioden
Eerste vreemde Coninck, die haer ded' beven
Door zijn tyrannie, doen hy door haet liet doden
Hircanus den Priester, met zijn zoon niet ontvloten,
Die nacomeling wesen sou in des Bisschops Officie:
Hy liet oock zijn eygen zonen verworgen en uytroden:
Sijn wijff Mariamme, zijn Suster, een groulicke malicie:
Sijns wijffs Moeder most van hem lijden d'selve punicie:
Oock alle die uytleyden de Goddelicke wetten
Liet hy ombrengen, en meest al verpletten.*

Onder hem werde Christus onsen zalichmaker gebooren,
 Die hy oock heeft gesocht te doen ombrengen:
 Heeft veel onnosel Kinderen in haer bloet doen versmooren.
 Hoe heeft Godt sulcx van een Tyran connen hengen?
 d'Oorsaeck des daeds was, dat hy mocht verlengen
 Zijn jaren des Regerings, en tyrannighe dommatie.
 Hy tyranniseerde, sulcx dat t'volck t'spreeckwoort gingen mengen,
 Liever *Herodes* varcken te zijn, dan zijn zoon off generatie.
 Mer wat verworf hy met leven, anders dan blamatie?
 Niet gevreest, noch geeert, dan door ontsach zijns tyrannije:
 Ten laetsten is hy met onlijdsaeme pijn en tribulatie
 Geplaecht geweest, en de wormen hebben t'lichaem onvrije
 Levendich verslonnen, dies zijn arme Ziel onblijje,
 Scheyende hy na zijn doot alleen was verwerf//lick,
 Een schandelicke fame, nimmermeer sterf//lick.

Leest doch voort van het leven der Tyrannen,
 t'Welck ons inde Boecken *Taciti* en *Eusebij* claerlick
 Wert aangewesen, van die, en noch meer geleerde mannen,
 Die onder andere getuygen, en verhaelen eenpaerlick,
 Van het tyrannige leven, wreet en vervaerlick,
 Des Keysers *Neronis*, schrickelick om aenhooren,
 Die de Christenen vervolgde met tyrannije swaerlick,
 Hy stichte een affgrijsselicken brant, uyt nydigen tooren,
 Heymelick binnen Roomen, en ging de onnosele vercoren
 Christenen sulcx opleggen, op dat sy mochten raeken
 In haer uysterste ruyne, en geheel versmoren.
 Hy liet vermoorden end' dooden tot zijn vermaeken
 De geleerde deuchtsame *Seneca*, sonder oorsaecken,
 Zijn eygen Moeder, *Lucanum*, *Lateranum*, en veel meer vromen,
 En *Petrus*, *Paulus*, dienaers *Christi* binnen Romen.

Naer hy nu veertien jaren lang in execrable
 Tyrannije hadde volhardet, en als Keyser geregeert,
 Verweckte zijn Tyrannige daden *abominable*
Iulium Vindicem Lant-voogt in *Gallien*, met *Galba* geassisteert,
 Die tegen hem haer Keyser gemuyt hebben en geconspireert,
 Sulcx dat hy voor zijn eygen Roomsche Senaet gepresen
 Is beschuldicht, en hebben tegen hem gepronunchieert
 Sententie, als een vyant vant gemeen best te wesen:
 Siet wat een eerlick loon hem daer is toegeresen
 Hem, die daer een Keyser was soo machtich,
 Een aldergrootste schant (doch verdient) van een Keyser gelesen,
 Sulcx dat zijn eygen Tyrannige handt manslachtich
 Over hem selfs geweest is, t'welck is waerachtich.
 Wat heeft hy nu naegelaten? wat was hy doen erf//lick?
 Een schandelicke fame, nimmermeer sterf//lick.

Inde Romeynsche Historien wert mede bevonden,
 Dat *Antoninus Commodus* int hondert lxxxij. Iaer
 Roomsche Keyser gecoren zijnde, na t'vermonden
 Des Chronijcx *Bastiani Franck* met woorden claer,
 Die in zijn joncheyt met groter sorgen deuchd'lick en eerbaer
 Was opgevoet, om van hem te mogen verwachten
 (In Regering zijnde) een lofsame eerlicke maer:
 Dan t'mislucte: want men sach hem niet betrachten
 Als oncuyscheyt, lichtvaerdicheyt, en tyrannige crachten,
 Soo aende Maechden *Vestae*, als andre Ioncvrouwen:
 Hy dede de beste vanden Roomschen Raedt versmachten,
 Doode zijn Suster, oock t'gansch geslacht *Cleandri* vol trouwen,
 En al die hem zijn voornemen niet wilden staende houwen:
 Ten laetsten was *Narcissus* zijn pagie hem t'hert doorkerf//lic,
 Nalatende een schandelicke faem onsterf//lick.

PRINCE.

Ghy Leytsche *Princhen*, en ghy die in Regering zijt,
 Dit beelden wy u aff, met de vertoning dees personen,
 En wenschen dat elck doch Tyrannie en boosheyt mijt,
 So en verwacht hy niet eenich quaet eynd' off beloonen:
 Want *Liefde moet blycken* onder ons, t'sy waer wy woonen,
 Oock liefd' vermeren daer *Liefd' is t'fondament*// noch
 Onder onse Broeders, die hun u, o *Rethorica*, hier verthoonen,
 En gaeren in const floreren, als daer toe gewent// noch.
 Daerom wy gecommen zijn, en wat blyven ontrent// noch,
 Wy der *Coren-aren* Broeders, die ons rauwelicken spoen
Uyt jonst// naer const// die ons berent// noch,
 Al connen wy in alles, niet elck genouch doen,
 t'Sal u (nae ons hoop) vernougen, met dees bewijsreden en *Blazoen*,
 Aen te nemen uyt liefden, en Consts affectie
 Die in ons gebaert heeft u constige reflectie.

Catwijck opten Rijn.***By den Keyser gepronucheert op t'ontfangen van t'Blazoen.***

Den *Coren-aer*, die onderhout alle menschen leven,
 Ende tot haren nootdruft hun is gegeven
 Van God den Heere almachtich, niet om verrijcken:
 Wy dancken u dat ghy ons oock hier quaemt beneven
 Met u *Blasoen* fray verchiert boven schreven,
 Niet zijnde de minste van beyde *Catwijcken*,
 Die oock met u bycomst thoont, dat *Liefd' moet blycken*.

Hier ontfangt Rethorica de Oude Camer van *Haerlem*.

*O Lustelick Speelcoorenken dat my noyt ginck beswijcken,
 Ick weet nau by wien ick u zal gelijcken:
 Op alle Feesten hebby u altoos gepresenteert:
 Wel mooght ghy u toeschrijven, Trou moet blycken.
 Al was u Stadt deur de Tyrannen gedestruert,
 t'Wee duysent en twee hondert mannen daer geexecuteert,
 V woort, en eer hebby altoos behouwen.
 Hertelick heet ick u wellecoom, en zift gesaluteert;
 V incomst is my een vreucht, Broeders vol trouwen:
 Laet nu mijnen Geest in u niet vercouwen,
 Maer spreekt my hier met een soet vermaen// an:
 Den sin uwes Intrees, wilt my dien ontfouwen,
 Want ick den sin soo alderbest verstaen// can.*

Ballade opden Intrede vande Oude Camer van *Haerlem*.

*O Schone Rethorica, vol Godlijcker scientie,
 Die by t'Witte Acoleyken hebt u residentie,
 Ontfangt onse groetenis, en wilt ons verschonen:
 Want wy zijn nu gekomen met diligentie,
 Om met personering (naer uwe intentie)
 Het leven der Tyrannen alhier te verthonen:
 De welke zijn alsulcke Princelijcke personen,
 Die geweldlich heerschen over haer ondersaten:
 Al schijnen sy als Keysers verciert met Cronen,
 Luttel mach dat d'onnoselen helpen oft baten,
 Die sy over al, in Stegen ende Straten,
 Door haer wreetheyt verdrucken, en doen versmachten// snel,
 Waer door sy oock gehaet zijn by allen staten,
 Als honden, en slangen, die by dagen en nachten// wel,⁺
 Met feninige tanden, thonen haer crachten// fel.*

⁺*Cane peius ac angue.*

Tot voorder verclaring van u begeren,
 So ist dat wy u hier nu presenteren
t'Gemeen Landts-welvaren, naer ons beste vermogen,
 t'Welck moet door Handtwerck, Lantbouwing, en Schipvaert vermeren:
 Maer t'pack dat hy draecht, doet hem welstandt ontberen,
 Waer door hy bynaest wordt heel t'ondergetogen.
Het leven der Tyrannen doet hem dit gedogen,
 Het welck hem seer vast houdt, naer ons vermonden,
 In boeyen des benautheyts, als men siet voor oogen,
 Aende coorde van *Armoede* deerlick gebonden.
 t'Exempel van desen, wordt dickmaels bevonden
 In veel hoecken des Werlts, t'welck te beclagen// is,
 Daer de Gemeent werdt met voeten vertreden, als honden:
 Maer hoe wel dit een last seer swaer om te dragen// is,
 Godt cant veranderen, alst zijn godlijck behaghen// is.

Wel te recht mach der Tyrannen leven (seer schadich)
 Afgebeelt zijn met Draecken en Beesten moordadich,
 Oock met vier, en zwaert, en met vrouwen cracht, oneerlick,
 Ia met der Privilegien schendinge verradich,
 In een root bloedich cleedt: want onversadich,
 Sijn sy naer menschen bloet altijt begerlijck,
 Door haer eygen lust, die haer seer deerlijck,
 Als met vlogels tot alle wreetheyt doet drijven:
 Dragende voor een pluym, een roe waarmede wel leerlijck
 Godts straffe wordt verstaen van mannen en wijven.
 Den bandt die men om den hals van t'leven siet beclijven,
 Van veel schandlijcke dieren gestoffeert// hier,
 Betyckent datmen sulck leven siet verstijven
 In alle sondige boosheyte, die in haer vermeert// schier:
 Maer door Gods believen macht t'selfde zijn haest verkeert// fier.

Hoe wel (door sulck leven) alle wrede Tyrannen
 Schijnen te regeren als machtige mannen,
 Die in alle saeken haer eygen lust volbringen,
 Nochtans en mogen sy van haer niet verbannen
 Een schrickelijcke Vreese, die t'hert houdt gespannen
 Met benautheyt, recht oft sy tusschen veel zwaerden gingen.
 d'Welck als verdient loon haer voor den doot compt aendringhen,
 En doet haer omsien, als *Uylen* en Hasen vreesachtich:
 Maer als haer dan den doodt compt bloedich bespringen,
 Die sy (door haer wreetheyt) meest al blijven deelachtich,
 Wat voorder beloning zijn sy dan verwachtich,
 Voor t'vrouwencracht, voor t'roven? voor t'moorden? voor t'branden// och,
 Voor Privilegien schuering? (een saecke zeer clachtich)
 Ia voor destructie der Steden? Sloten? en Landen// noch?
 Anders dan een schrickelijcke quade faem, vol schanden// toch?

Als exempels van desen, zijn wy hier stellende,
 Drie Tyrannen, van welcken ons is vertellende
Suetonius (wiens schriften men wel mach geloven),
 Hoe sy de Roomsche republijck waren quellende,
 En door groote wreetheyt by naest neervellende:
 Maer in t'laetste, bleven sy selfs meesr verschoven:
 Want men sach haer wel haest van t'leven beroven,
 Om haer onmenschijcke leelijcke daden.
 Waer door niemant haer quade faem sal verdoven,
 Daer mede sy sullen eewich zijn beladen.
 Wie sou niet verfoeyen de groulijcke quaden,
 Die van *Caligula*, en *Nero* bedreven// zijn?
Domitianus volchde oock die selfde paden.
 Dus mach wel te recht van hun luyden geschreven// zijn,
 Dat zy schand'lijcke Fackels des werelts gebleven// zijn.

PRINCE.

Ock oftmen niet en vonde (in onsen tijt)
 Alsulcke Tyrannen, t'waer een groot iolijt,
 Op dat wy eens mochten rechte vreucht oorboren.
 Niet te min, wy moghen wel worden bevrijt
 Van sulcken, die ons willen quellen met spijt,
 Door u bystant en hulp, o Princesse vercoren,
 Indien ghy met ons u gebeden doet horen
 Aen den Soone Gods, dat hy ons niet wil versmaen,
 Noch oock niet straffen in zijn gramschap en thoren:
 Want hy met Tyrannen, als met een roe plach te slaen,
 So lang de menschen hier in sonden voortgaen.
 Dus laet ons toch op hem, met harten coen, dencken:
 Want hy alleen is den getrouwe Pellicaen,
 Die ons (zijn joncxkens) niet en zal doen// crencken:
 Wiens beelt wy eerbiedich u in ons Blasoen// schencken.

Stipendium peccati mors.

Trou moet blycken.

Haerlem d'Oude Camer.***By de Prins gepronuncheert opt t'ontfangen van t'Blazoen.***

d'Edel *Speel-corenken*, dat comt om te vereeren
 Rethorices Feeste, en om vreucht te vermeeren,
 Bedancken wy hartelijcken van haer present,
 Ons goet jonstich geschoncken: daer deur wy leeren
 t'Selve in tijt en wylen weder te recompenseren,
 Constiger Blasoen en quam ons noyt omtrent:
 Waer *Trou moet blycken*, is *Liefde t'Fondament*.

Hier ontfangt Rethorica de Camer van s'Graven-Haghe.

*GELYCK Iulius Caesar met zijn groote Heyrcracht
De vier delen des werelts onder hem heeft gebracht,
En gemaect tot een Monarchie, deur wijse regeringhe:
Stouter feyt dan hy, noyt man heeft gewracht,
Waerom hy binnen Romē hadde de meeste Triumheringe,
Datmen noyt en vant van alsulcken vereeringe:
Grooter noch meerder triumph' daer noyt is verclaert.
Maer ghy Corenblomkens doet my mede conforteringe,
Want het u geschiet Met genucht, na Rethorices aert,
Schoon en oncostelick gecleet, na uytwysinge des Chaert.
Dus begeer ick dat ghy den sin uwes Intrees uytleggen// wilt:
Laet v Ciceronsche tonge spreken, den sin openbaert
Wat ghy met bewijs uwes Intrees seggen// wilt.*

Ballade op den Intrede vande Camer van s'Graven-Haghe.

*IN Eusebius Historie vinden wy beschreven
Van verscheyden Tyrannen, wat sy hebben bedreven,
Daer uyt den sin onses Intre is genomen
Om nu de Tyrannen aff te beelden en haer leven,
Soo siet Maximianus Herculeus hooch verheven,
Welck met Diocletiano Keyser was tot Romē:
Galerius Maximianus siet ghy voort comen,
Die de Christenen met veel tormenten heeft gequelt,
Maximinus hier oock volcht, een Keyser vol onvromen
Welck hem mede seer Tyrannich heeft aengesteld.
Met desen wy afbeelden, alder tyrannen gewelt
Leven (en beloning) door dees volgende personen,
Ter begeert vande Witte Acoleye, met const verselt,
En de Loflijcke Stadt Leyden, die waert is om cronen,
Als meer geleeden hebbende, danmen hier can vertonen.*

Ziet hier *t'Opgeblasen hert* voortcomen spoedich:
 Soo is der Tyrannen leven stout en hoochmoedich
 Aensiet oock *Lust tot booshey*t aentreden als Mars seer wreet,
 Hebbende een brandende Fackel en zwaert heel bloedich:
 Als tot Moorden en Branden genegen verwoedich.
 Siet oock *Onrechte Heerschappy*, met water en aerd' gereet,
 Toont hem geweldich Heer over Zee en Landen breed,
 Met een Godloos leven en moetwillich regeren,
 Bruyckende cracht en geweld, wie het is lief of leet,
 Beschermende *Valschen Godts dienst*, die men moet eeren:
 En wie hem door d'affgodery niet wil verneren,
 Staet bereydt zwaert, strick, vier: al dit *Grouwelick torment*,
 Welck ghy figuerlick verby siet passeeren,
 Waer door elck d'onvolstandige tot zijnen wille went,
 t'Meeste quaet is, t'lijff houden, en laten de Ziel geschent.

Dees Tyrannen dan dus levende, als hier is verhaelt,
 In wreetheydt en ongoddelijcken yver verdwaelt,
 Misbruyckende elcx na haer fantasien en lusten
 Comt t'loon haers levens: ziet *Heymelijcken haet* haer ompaelt,
 Sulcx dat haer knagende hart werdt duerstraelt,
 Datse geen plaets vinden om sekerlijck te rusten,
 t'Diepste der Woestijnen, oock d'Oceaensche Zee custen,
 t'Schijnt haer al onvrij: ja waer sy zijn an allen oort,
 Geen water van onschuld't oyt dit vuyr uyt blusten,
 Soo heeft dees *Schrickelicke vrees* haer t'hert doorboort,
 Menende altoos voor ooghen te sien de doot en moort
 En seer haestelick overvaldt haer *Veelderley plagen*,
 Die ghy hier met Wormen en Serpentes siet comen voort,
 Dees quelling tot den eynde des levens haer gaet knagen,
 Seer schrickelijck is de beloning in haren dagen.

PRINCE.

Maximianus doot zijnde, men zijn naem ginck haten,
 En *Maximinus* worden door s'Keysers Mandaten
 Voor een Tyran misdadich, naer zijn doot verclaert:
 Ia der Tyrannen Beelden, Tafels, en koperen platen
 Werden uytgeroyt, oock der Tyrannen naesaten
 Die de vrome Christenen oyt hadden bezwaert:
 Gelijck ghy hier siet dat *Ruyneringe* metter vaert
 Der Tyrannen wapen en beeltenisse gaet vertreeden,
 Verwerpende de namen der Tyrannen onwaerdt.
 Siet hier *Schriftelicke memorie* van haer quade zeden,
 t'Geen de Tyrannen gedaen hebben, tegens recht en en reden,
 Tuycht de Historie, daer in der Tyrannen name// staet.
 Ten lesten compt hier oock, al zijn sy lang overleden,
 Voor belooninge, de vliegende *Fame*// quaet,
 Die door haer gerucht nae haer eewige blame// laet.

MET GENVCHTEN.**s'Graven Haghe.*****Byden Factoor gepronuncheert opt t'ontfangen van t'Blazoen.***

Als het Edel *Corenbloemken*, jeuchdigh in t'bloeyen// is,
 De hope is, dat het Cooren vruchtbarigh in t'groeyen// is
 En dat den mensche zal genieten zijnder vruchten:
 So hopen wy mede, in ons sulck een vermoeyen// is,
 Gelijck wy nu bevinden daer toe ons spoeyen// is
 Dat wy werden vereert, met een Blazoen sonder duchten
 Van welcke wy v bedancken *Met ghenuchten*.

Hier ontfangt Rethorica de Vlaemsche Camer van Leyden.

*NOYT als nu ick my tot uwaerts was spoeyende,
 Ghy Orange Lelie, die daer zijt in Liefden groeyende,
 Hertelick zijt ghy my wellecom op dese Feest,
 Die hem alijt neerstigh in const is moyende:
 So lang ghy gewoont hebt in dit Leytsche Foreest
 Hebt ghy getoont vervult te zijn, met mijnen geest,
 Al heeft Zoilus u van my willen trecken,
 Ghy bleeft volherdich, stantvastich, onbevreesst,
 Wel accorderende met die const verwecken.
 Mer also ghy alhier uyt liefden comt te deser plecken:
 Doet my weten wat den geest uyt liefden bedocht// heeft,
 Sluyt geen Broot voor Vrienden, maer wilt const ondecken,
 Laet hooren wat den gheest, uyt liefden gewrocht// heeft.*

Ballade op den Intrede vande Vlaemsche Camer van Leyden.

*BECLAGENDE beclage ick dees droeve dagen// quaet,
 Waer in de werelt nu met groot behagen// staet:
 Haer vorsten zijn tyrannen, ja der dieven gesellen,
 Die vrome werden vervolght, en moeten dragen// smaet,
 Gewelt en cracht over haer sonder vertragen// gaet
 Door tyrannye sietmen die nu, als eertijts quellen,
 Des zullen wy hier der tyrannen leven voorstellen
 Met de belooninge, oock voor haer doot en naer
 Die volherden in boosheyt, niet om verfallen,
 Als Caim die t'eerste Menschen bloet heeft vergooten zwaer,
 Ongestadich moste hy vluchten voor Godts aenschijn claer,
 Vertwijffelt hy hem begaf tot de quade benden// al,
 Onder die vervloecte is hy getelt voorwaer:
 Hier door so moet dan volgen, t'is openbaer,
 Dat een boos leven door een quaet sterven eynden// sal.*

Die dan noch levende, van quaet hem beroemt// fier,
 Als *Nimrots* naervolger, in boosheyt vervroemt// schier,
 En Godt in zijn leden wilt doodelick bevechten,
 Al zijt ghy kenbaer, ghy en dient niet genoemt// hier:
 Godt dreygt u, als alle ander, met dat verdoemt// vier.
 Ansiet t'leven *Pharaonis*, en uytganck ten rechten,
 Hy en is in boosheyt maer een van u knechten,
 Nochtans meende hy met geweld Gods volck te verdrucken,
 Hy krijght zijnen verdienden loon: o plompen slechten
 Ten can u niet beter, dan hem, of sulcke gelucken,
 Want Godt belacht u bloedighe geveysde trucken,
 Die kenbaer maken u boosheyt, tot inden gront// fijn,
 Al laet u Godt met *Achab* ander lien vruchten plucken,
 En als *Iesabel* uytrechten veel boose stucken
 Denckt wie met Godt twist, zal van zijn zweert doorwont// zijn.

Want wie (tyrannich dorstende) hier vol ontrouwen// sneeft,
 Als *Cyrus*, nae t'bloet en sonder berouwen// leeft,
 Merckt zijnen quaden loon, die voor elck moeten stincken,
 Sijn overwinderesse hem thoof af gehouwen// heeft,
 En naer zijn doot, sy hem in elcx aenschouwen// geeft
 Bloet in een Cuype (t'zijnder oneeren) te drincken,
 Seggende: wort versaet vant bloet, en wilt gedincken
 Dat ghy naer bloet gedorst hebt, tot alder euren.
 Alle tyrannen moeten doch te gronde zincken.
 Merckt watmen *Tarquinius Superbus* heeft zien gebeuren,
 Die soo menich edel herte heeft doen treuren,
 Want hy deur hoveerdicheyt vant quaet beseten// was:
 Heel t'Roomsche Regement meende hy te verschueren:
 Als verstooten ballinck moste hy zijn daet besueren:
 Die ander meent te smijten, wert wel selfs gesmeten// ras.

Wie *Mithridatis* daet zonder verseeeren// doet,
 Doodende (met zijn schrijven) Vorsten en Heeren// goet,
 En volgt hem in zijn andere boosheydt onreene
 Van d'onnosel vergietende, met oneeren// t'bloet,
 Zijn ongeluckich eynde t'hemwaert keeren// moet.
 Wee daer *Phalaris* wreetheydt is gemeene,
 Die een slechte doot te doen sterven achte cleene:
 Dus liet hy eenen metalen Osse daer toe maken,
 Om zonder medelyden elck te bringen in weenen:
 Maer voor zijnen loon zy hem zelf daer in staken.
 Die hier een naervolgher is van *Herodis* saken,
 Een Kinder-moorder, een dooder van zijn eygen Soon// wis,
 Die nu soo in zulcken bloedigen toorne blaken:
 Connen wel zijn vertwijffelde boose ziekte smaken,
 Want gelijcke daet, gelijck te straffen Godt gewoon// is.

Die *Caligulae* daden volgt, sonder duchten// wreet,
 In zijn hovaerdiheydt, en boose geruchten// heet,
 Levende schandelicke, oock vol onvreeden,
 Denckt om den loon die hy om zijn quade vruchten// leet,
 Gewont zijnde, hy niet uyt dan versuchten// smeeet.
 Ghy wilt oock stoutelick *Neronis* wech intreden,
 En noch te boven gaen in alle quade zeden,
 Oock moordende, brandende Godts getuygen waerachtich:
 Bevleckende met bloedt heel Landen en Steden.
 Hy verginck, nemende hem zelven t'leven onsachtich.
Antoninus Bassianus, dien Bloethont manslachtich,
 Gaet ghy te boven, ghy crijchter oock zijn schande// by:
 V eynde zal oock comen soos eer onverwachtich.
 t'Is een rechte belooninge der tyrannen machtich:
 Als zy meenen vast zijn, Godt drijftse uyt den Lande// vry.

PRINCE.

Aenmerckt *Valerianus*, hoe wel ghy Rijke// zijt:
 Wert hy niet goet, en eere, alle gelijcke// quijt?
 En heeft een voet banck van *Sapor* moeten blijven:
 Dus ghy die Godt doet in elcken wijcke// spijt,
 Ia als een verscheurende dier noch niet practijcke// bijt,
 Al meer van u, dan van dese, salmen noch schrijven:
 Maer Godts straffende handt sal u oock vinden:
 Al zietmen u, als *Attila*, in boosheyt verstijven,
 En meent met u Geessel alle menschen te verslinden:
 Die den Geesselaer gebonden heeft can u oock binden,
 En t'grontsop doen uyt drincken dat u doorboort// t'hert.
 Gedenckt, wie hem der tyrannije, als ghy onderwinden
 Staen onder dit oordeel, dat eer zijt verzinden,
 Ghy die daer rooft, zult gerooft zijn: die moort, oock gemoort// wert.

IN LIEFDEN GROEYENDE.

Leyden Vlaemsche Camer.***By den Keyser gepronuncheert opt t'ontfangen van t'Blazoën.***

Geen Edelder *Lelie* en isser inde Landen
 Dan *d'Orangische*, soo alle cloecke verstanden
 Met ons zullen getuygen, wanneer sy is bloeyende:
 Sy heeft ons verlost van onse vyanden,
 Die wy als een Proy, waren gegeven in handen.
 Dus Broeders, u Blazoën is ons leven voeyende:
 En bedancken u hertelick, die zijt *In Liefden groeyende*.

[Naer dat dees vijff Camers gedaen hadden bewijs.]

*Naer dat dees vijff Camers gedaen hadden bewijs.
Naer dat dees vijff Camers gedaen hadden bewijs
Van hun Intrede, den toehoorders onderricht,
Zijn dezelve weder gebracht in hun Logijs,
En namen van elcx hun afscheyt met dit gedicht.*

Haerlem Vlaemsche Camer.

*Uyt Liefde hebt ghy u getrouwelick gequeten,
En de Historie Neronis uytgemeten,
Zijne aenvanck, uytganck, en wat hy heeft verwurven
Uoor en naer zijn doot, mede hebt ghy niet vergeten
Zijn wrede Tyranni, en hoe hy was gebeten
Op Gods Kercke, die hy heel en al heeft bedurven,
Zijn moeder, wijff vermoort, en hoe hy is gesturven.*

Catwijck opten Rijn.

*Liefde moet blycken by u, ghy Constige Coren// aren,
Tot wien Rethorica, leent haer ionstige, ooren// garen,
Overmidts ghy afbeelt met dees negen personen
Herodem, Neronem, die als vonstigen doren// haren
Moetwil bedreven (erger oft afgonstige Moren// waren)
Over t Uolck Gods, gelijk ghy recht hebt gaen verthonen
En hoemen Tyrannij, meest haer meester ziet lonen.*

Haerlem d'Oude Camer.

*Dat Trou sal, en moet blycken, dat blijct wel aendachtich
Aen u Constlustlieve Medebroeders eendrachtich:
Want ghy t'leven der Tyrannen soo figureert,
Als of wy al t' zelve hadden gezien warachtich,
Uan den Keyser Caligula, en Nero machtich
En Domitianus, die met lust, en begeert
Over het volck Gods, hebben getyranniseert.*

Haghe.

De lustige *Corenblom*, *Met genuchten* bloeyende
 In *t'Sgravenhaechse Palley's*, daer *Pallas* is voeyende
 Ueel geleerde *Oratoren*, en oock *Poëten*,
 Heeft bewesen wat quaet uyt een Tyran is vloeyende,
 Als wat in Keyser *Maximianus* was groeyende,
 En *Galerius Maximus* also geheten,
 Wiens boosdaden ghy, Broeders, niet en hebt vergeten.

Leyden Vlaemsche Camer.

d'Orangische Lelie, lustich om aenschouen,
 Meer ende meer groeyende in t'Hof van *Nassouwen*,
 En als een Ceder in *Libano* hooch verheven// is
 Heeft ons niet min leerlick, als Constich gaen ontfouwen
 Der Tyrannen leven, wat sy hebben behouwen
 Int eynde, en wat fame van haer hier gebleven// is
 t'Welck van twaelf Tyrannen, by u seer clouck beschreven// is.

Dese laetste vijf Cameren in haer herberch ggebracht zijnde, hebben die vande Camer der *Witte Acoleyen* als opstellers der beropen Feeste, terstont daer naer van dien selven dach de zelve ingecomen Cameren verwellecomt met een Prologe van twee Personagien d'eene genaemt *Liefhebber van Conste*, en d'ander *Diet alles ten quaetsen duyt*, bewijsende, dat de Conste der Reden-rijcken niet alleen inde Nederlanden, maer by de Hebreen, Griecken, ende Latijnen, en in veel Conincrijcken in groter Reputatien ende Eeren is gehouden, ende over duysent jaren bekend is geweest. Ende is voorts een Spel van Zinne daer op gevolcht van acht Personagien,

Verclarende

*Vande vier des Werelts staten.
Vande vier des Werelts staten, zijnde zeer beladen
Soeckende vertroostinge, in haer hert climmende swaerheyt
Deur by hun te Land, Water, Lucht, Vier, geleden schaden,
Al om vergeefs, maer vindense inde heylgevende waerheyt.*

	<i>NAMEN.</i>	<i>PERSONAGIEN.</i>
1.	<i>Bouwen Aerdvelt,</i>	Een Land man.
2.	<i>Steven Golvervloet,</i>	Een Schipper.
3.	<i>Dingnaer,</i>	Een pleyter met pleytsacken inde hant.
4.	<i>Blasius puf in t'vier,</i>	Een Alchemist.
5.	<i>Galle de Lellige,</i>	Een Wolspinster.
6.	<i>Gommer Crimpraet,</i>	Een gemeen Man.
7.	<i>Grijp-al,</i>	Een Coopman.
8.	<i>Ware onderwijsinge,</i>	Een Leeraer.

Ende zijn dijncxdaechs smorgens ten acht uyren daer aen den 28. Meij, 1596. by d'eerste vijf Cameren, ende na middage ten twee uyren by de laetse vijf Cameren dese navolgende Refereynen opten Regel Gepronuncheert, midtsgaders de Liedekens gesongen, gelijk als volcht.

Goude.

ALLE Ouerheyte is wel van Godt gestelt⁺
 Om den boosen te straffen die doen geweld,
 En te beschermen hier den vroomen hoort,
 Die menichmael t'onrecht worden gequelt⁺
 Sal daerom wel, op dat mach blyven versmoort
 Onrecht, eenen rechten krijgh brengen voort,
 Als *Abraham*, die *Loth* zijn Broeder deed' bystant fijn⁺
 Tegen vijf Coningen, die onrechtelick hebben gespoort⁺
 Het lant te bederven, en te berooven de goeden zijn:
 Soo oprechtelick mach oock nu op dit termijn
 Goede Patriotten, hare gemeente voorstaen,
 Op dat sy door listen niet worden gebracht in pijn:
 Want veel practijcken, om de Landen te verraen,
 Dietmen den Vyandt met archlisten snoot om gaen,
 Die ons verdrucken soeckt, d'welck hem een verjolijsen// is,
 Maer op dat zijn voorneemen worde te niet gedaen,
Voor een beveysde Paey, een rechte krijgh te prijsen// is.

⁺*Genes. 9. 6. Exo. 1. 8.*

⁺*Exo. 18. 13. Leui. 24. 10. 1.
Cor. 15. 24. Rom. 12, 28.*

⁺*Gen. 14. 14.*

⁺*Judic. 9. 27. Iosua 10. 1. 1.
Reg. 3.1.*

Dat een rechte krijgh te prijsen is, machmen mercken
 Aen veel dingen geschiet inde Fransche percken:⁺
 Hoe dickwils hebben sy een Paey gemaect seer vast?
 Maer hoe die gehouden is, blijktt aen de wercken
 Want menich onnosel mensch heeft het zwaert verrast
 Die geen aech dochten, noch met geen swaerheyte waren belast
 Deerlick vermoort zijn, en uyt den Landen gedreven:
 t'Waer beter geweest, dat ygelick op zijn sweert had' gepast,
 Dan soo door verraderie te comen om t'leven:
 Edele Patriotten, wilt liever den krijgh aenleven,
 En beschermen den geenen die souden worden geplaecht,
 Op dat wy vredelick leven sonder sneven
 Al hier, houdende eendracht, in alles onversaecht:
 Soo mach den Vyant van ons worden verjaecht,
 Die in de oogen der Gemeente een afgrysen// is,
 En dat wy seggen als een die liefd' tot Vaderlant draecht,
Voor een beveysde Paey, een rechte krijgh te prijsen// is.

⁺*De Morgenwecker
bescreven door Esebium
Philadelphum.*

†In dees landen heeft men oock sien gebueren
 Dat den Paey is voort gebracht, wel ter cueren,
 Maer van wiens is onderhouden, is goet te weten:
 En hoe *Don Iohan* de eenicheyt heeft gaen verscheuren,
 t'Welck openbaer genouch is en oock dient niet vergeten
 Met wat practijcken *Duc de Terra nova* was geseten
 Tot *Cuelen*, om vanden Vrede daer te verhaelen:
 Maer hoe mijn Heeren *Staeten* haer tijt hebben versleten,
 Can genoegh verstaen worden by Duytschen en Walen:
 En hoe oprecht dat *Parma* heeft gaen wandelen sonder falen,
 Doen de Gesanten uyt *Engelant* waren versaemt
 Tot *Oostende*: maer merckt hoe veelderley talen
 Quamen doen tot ons uyt *Spaengien*, hoe hadden zijt geraemt:
 Eerst op *Engelant*, en daer na onbeschaemt
 Meenden dees *Neerlanden*, t'welck wel te bewijsen// is,
 Gansch te vernielen, dat my doet seggen soo t'betaemt,
Voor een beveysde Paey, een rechte krygh te prijsen// is.

†*De Acte vanden
 vredehandel tot Cuelen, in
 t'laer, 1579.*

PRINCE.

Ghy *Princelicke Borgers*, wacht u voor t'*Spaensch* gebroet
 Die haer vermommen, als oft sy waren goet,
 Maer vol fenijn zijn sy geheel gesteken:
 Resisiteert haer Tyranni, met eenen moet,
 Van haer schoone beloften zijt afgeweken.
 Hoe menighe aenslaghen, het heeft gebleken,
 Hebben sy over dees Landen te weegh gebrocht:
 Den *Prins* doorschoten: noch meer ander treken
 Soo Moorden en Branden, het sy u ontknocht:
 En al ist dat ghy van haer wert aengesocht
 Om Vrede te houden, wiltse niet geloven:
 Door sulcken schijn hebben sy t'allen tyden haer werck gewrocht
 En op het onsekerste souden sy u berooven
 Van goet en leven: veel landen hebbent gaen proven:
 Maer stelt u tegen haer wreetheyt, t'welc ons een verrijsen// is,
 En ghy oock verstaen moeght, dat sonder verdoven,
Voor een beveysde Paey, een rechte krijgh te prijsen// is.

UYT IONSTEN BEGREPEN.

[Gods gonste staet open// wel.]

*Gods gonste staet open// wel.
 Voor die barmherticheyt bewijsen// hier
 Aen den armen, want zy met hopen// snel
 Hier sullen versaet werden, en God prijsen// fier.*

Na de wijze Ghy dochter Sion ontwaeckt.

*WEL Salich ende verblijt
 Sal den mensch zijn bevonden,
 Al na desen levens tijt,⁺
 Die barmhertich van gronden⁺
 Is, hem sal, hier na spoort, ⁺
 Oock barmherticheyt voort⁺
 Van God comen aen boort,
 En hooren een troostlick woort: ⁺
 Coemt ghebenedijde reyn,
 Besit nu ongestoort⁺
 Het Rijck dat u behoort
 Met mijn Vader ghemeyn.*

⁺*I. Reg. 15. 6.
 +Psalm. 41. 1.
 +Proverb. 3. 9.
 +Esaiæ 58. 7. Matth. 5. 7.
 Mat. 9. 40.
 +Mat 20. 24.
 +Mat. 25. 34.*

*Ghy die den armen seer milt
 V gauen gaet met deelen: ⁺
 Daer toe den bedruckten stilt
 Die den honger verveelen,⁺
 V is bereyt seer schoon⁺
 Al in des Hemelsthroon*

⁺*Matt. 25. 35.
 +Matt. 20. 41.
 +Marc. 9. 40.*

+Vanden Vader het loon,
 +Het welck wesen sal de croon
 Die onverderffelick is
 +Hier na, verstaet den toon,
 En wert in u persoon
 Onsterffelick ghewis.

+Matth. 19. 2.
 +Lucae 12. 33.
 +1. Cor. 15. 54.

+Die daer den naeckten becleet,
 De ghevangen besoecken,
 t'Rijcke Godes is bereet
 +Voor die: daer toe vercloecken
 +Haer; in oprechtheyt fijn,
 Niet door beveysden schijn,
 +Maer na der liefden lijn,
 +Als die leden Christi zijn,
 +Ende dat bewijisen trou,
 Die sal na dit termijn
 +Drincken den claren wijn
 Int Rijck sonder benou.

+Mat. 25. 36.
 +Genes. 12. 4.
 +Levit. 19. 18. Deut. 22. 1.
 +Matt. 19. 19.
 +Matt. 22. 38.
 +Ioan. 13. 34.
 +Matt. 26. 28.

En die u selven begheeft
 +Om in u huys t'ontfangen
 Die benaut in armoed' sweeft
 +Oock suchten met verlangen
 +Tot God, en wilt haer soet
 Vertrousten met u goet,
 +Ghy vercryght hier voorspoet
 En hier na u siels behoet,
 +Als ghy sylt sien het geclach:
 +Maer sult staen met een moet
 +Bevrijt zijn voor den gloet
 Al in des Heeren dach.

+Genes. 18. 3. Iudic. 13. 15.
 +Esaie 58. 7.
 +Matt. 25. 36.
 +Lucae 14. 13. Rom. 12. 13.
 2. Tim. 3. 2.
 +Tit. 1. 8.
 +Hebr. 13. 2.
 +Lucae 22. 23.

Princen doch liefde useert⁺
 Aen die het seer behoeven, ⁺
 En u ooren niet en keert
 Van haer, wilts' niet bedroeven:⁺
 Maer coemste hier te baet⁺
 Uyt Ionsten, metter daet
 Begrepen, delicaet
 Soo en wert ghy niet versmaet
 Van God, die u maeckt bekend,
 Dat hy, mijn reden vaet,
 Die met seghen bystaet
 Daer Liefd'is t'Fondament.

⁺Ioan. 13. 14.

⁺Ioan. 15. 2. Rom. 12. 2.

⁺Rom. 13. 10.

⁺Matth. 25. 4. Prover. 17. 5.
 24. 31. 1. Cor. 13. Galat. 5.
 24. Ephes. 4. 15. ende 5. 1.
 Phil. 2. 2. Collos. 3. 14. 1
 Petri 4. 8. 1. Ioan. 3. 23.
 ende 4. 7. Hebr. 13. 1.

U YT IONSTENBEGREPEN.

Catwijck opt Zee.

O PAX, hoe zijt ghy in alle geweste// soet,
 En Vrede is wel ter werelt het beste// goet
 Voor Landen en Steden, jae menschen en dieren,
 En door vrede verrijcken elck Lant ten leste// moet,
 Daert *Bellona* en *Mars* allom al schoffieren:
 Sulcx is te bemercken in alle manieren
 Daer wreetheyt en tyrannije wert bedreven:
 Siet ons gebuyren, doorsiet al haer quartieren,
 t'isse al weenen, suchten, schudden, en beven,
 Dat zijn de vruchten die ons d'*Orlooch* can geven:
 Dus machmen wel te recht naer vrede verlangen:
 Och hoe geluckich waert in Paeyse te leven:
 Maer de valscheyt der menschen brengt ons int verstrangen:
 De Vyant biet ons vrede, maer hy meent branden en hangen:
 En t'is reden dat ons sulcx een groot affgrijsen// is:
 Dus seg ick voorwaer, gaende de rechte gangen,
 Voor een beveynde Paeyse, een rechte krijgh te prijsen// is.

Eenen geveynsde Vrede moet ons zijn eenen haet// groot:
 Wy en behoeven geen bewijs, t'blijckt byder daet// bloot,
 Wat vrede ons vyanden met ons te maecken soecken.
 Tot *Gendt* en *Colen*, den vyant ons vreed tenden raet// boot
 Hy toonde den *Olijftack*, soot t'scheen om ons vercloecken,
 Achter houdende den *Strick* verborgen in hoecken.
Oostende weet oock wel van dusdanige treken.
 Off wy sulcken Vrede behooren te vervloecken
 Leert ons den *Spaensche vloot*, al en canse niet spreken:
 Want den Vyant heden maeckt, sal hy morgen breken.
 Seggende, *Ketters* en salmen geen gelooff houwen.
 Dat hy sulcx voor heeft, is allom genoeg gebleken:
 Hoe sullen wy dan connen op zijn woort betrouwen?
 Dus moeten wy sulcken Vreed' als bedeckt fenijn schouwen,
 Welck d'oprechte mening van vele wysen// is,
 Dat met sulcken vyant, die ons soeckt te benouwen,
Voor een beveynsde Pays, een rechte krijch te prijsen// is.

Titum Liuium oversiende, soo lesen// wy,
 Hoe dat *Marcus Cato* heeft mispresen// vry
 De begonnen vrede, die de Romeynen wouden maecken
 Met die van *Carthago*: en bracht reden van desen// by,
 Datse maer weynich tijts sochten den krijgh te staecken,
 Om middeler tijt te rusten, want sy seer haecken
 Hoe sy t'Lant der Romeynen (stercker dan oyt te voren)
 Souden overvallen, met branden en blaeken:
 Hoe sy haer Borgers soudin in haer bloet versmoren.
 t'Soude met ons oock alsoo toegaen, t'is moeyte verloren
 Dat wy van een vyant anders peynsen of dincken:
 Dus laet ons liever inden rechten krijgh vreucht oorboren,
 Diemen recht meynt soeckende den vyant te crincken,
 En met een gerechte saeck sal Godt zijn segen schincken:
 Sulcken krijgh met eendracht gevoert een verjolijsen// is:
 Dus seg' ick noch, al wil u den vyant lieflick wincken:
Voor een beveynsde Pays, een rechte krijch te prijsen// is.

PRINCE.

Spurius Posthumius die tot noot gebracht// was,
 Door t'quaet beleyt heeft om beters wil gedacht// ras
 Een lelijck verdrach metter *Samniten* aen te gaen:
 Maer de *Senaet van Romen*, die met druc de claght// las,
 Hebben hem (en al die de beloften hadden gedaen)
 Gebonden, den vyant gesonden, om te doen verstaen,
 Dat sy niet en hielden eenich onredelijck verdrach.
 Maer *Marcus Regulus* doet ons een beter vermaen
 Die, terwijl hy by die van *Carthago* gevangen lach,
 Wert gesonden naer *Romen*, om noch dien dach
 Te wisselen van gevangens, en spreken van bestant:
 Hy ontriet het haer, en al wast hem een hart geclach,
 Hy keerde liever weder, en sterff door des vyants hant,
 Dan hy sou soecken een geveysde vrede aen elcken kant:
 Hy hier in voorwaer een vermaen van goede advijsen// is:
 Dus die zijt *In Liefden acoort*, wilt hem loven: want
Voor een beveysde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

IN LIEFDEN ACCOORT.

Godts Liefde blijft.

[Een Liedeken verheucht]

*Een Liedeken verheucht
Hoe Godt de zijne croont,
Voor die den armen deucht
En weldaet heeft betoont.*

Op de voys: Pour vng playsier.

*HOORT toe ghy menschen alghemeyne
Wat de Schriftuer ons leert,
Christus die spreect tot ons seer reyne:
V aenschijn niet en keert,
Noch van den armen weert,
Die zijn in groot beswaren:
In giericheyt wilt niet bewaren
V goet, noch voor den vreemden sparen,
Van dien onnuttelijcken wert verteert.*

*Den armen wilt altijts bedencken
Al van u overvloet:
Godt die salt u wederom schencken,
En loonent u met spoet,
Viervout in al u goet,
Soo hy dick heeft bewesen,
Als wy in de Schriftuer wel lesen:
Want d'aelmis is van God ghepresen:
V liefde tot den armen altijd doet.*

*Wie een dronck waters in Gods name
 Den armen gheeft met vlijt,
 Die sal God weder sonder blame
 Loonen, met zijn Rijck wijt:
 Dus wilt tot aller tijt
 V penninck laten dalen
 Met de Weduwe sonder falen,
 God salt op woecker weer betalen
 Op aerden, of int eewighe jolijt.*

*Wie den armen en desolaten
 Zijn liefde heeft ghetoont,
 Die zal van God tot zijnder baten
 In Gods Rijck zijn ghecroont,
 Als hy sal onghehoont
 Spreken, tot een verblijden,
 Coemt mijns vaders ghebenedijden,
 Ick sal u vander doot bevrijden,
 Vwe hantreyckinghe wert u verschoont.*

PRINCE.

*Princen, u sal al sonder treuren,
 Seyt Christus onghestoort
 Mijns Vaders rijcke nu ghebeuren
 Te zijn In Lieft accoort,
 Want ghy ginckt na mijn woort
 d'Hongherigen versaden,
 Den naeckten om niet te versmaden
 Ghecleet, noch hebt ghy onbeladen
 Ghetoot u liefd' tot den benauden voort.*

In Liefden Accoort.

GODS LIEFDE BLIJFT.

Vlaerdinghen.

GHY Christelicke Ridders, o ghy vrome Campioenen,
Houdt u coen en man-lick, in dit periculeuse pleyn:

+Geeft uwen vyant geen plaets, noch wilt met hem versoenen,
Maer wederstaet hem cloeckelic, met Christo, uwen Capiteyn:
Vreest niet al heeft u wederparty veel assistenten groot en cleyn:

+*Ephe. 4. c. 27.*

+Doet aen all' u Wapenen, en sterckt u, na Godts behagen,
Want ghy en hebt niet te stryden tegen vleesch en bloet alleyn:
Maer tegen de geweldige der werelt t'uwen dagen:

+*Rom. 13. b. 12 Ephe. 6. b. 12.*

Tegen geestelicke boos-heden inder lucht, hoort t'gewagen,
Met de duysternis deser eewen, dus wacker int Gebedt:

Weest nuchter en voorsichtich, tegen de listige aenslagen:
Dat ghy inden quaden dach blijft staen, en verwint onbesmet
Den listigen Sathan, die u soeckt te locken in zijn net

+Met geveinst samblant, gelooft *niet* die vol valsche advijsen// is,

+Als een briesschende Leeu, hy heimelick op u zijn tanden wedt:

+*Lucae 4. a. 6.*

+Weest u Heer getrou, en denct, als d'aenvechting int rijsen// is,

+*1. Pet. 5, a. 8.*

Voor een beveysde Paey, een rechte krijgh te prijsen// is.

+*Ioan. 18. b. 20.*

+Staet vast, en wilt u lenden met waerheyt t'omgorden spoeyen
Ende uwe borst met alle rechtvaerdichheit bedeckt:

+*Ephe. 16. b. 14.*

V voeten wilt met vaerdicheyt des Evangelijs schoeyen,

En oock des vreesds: maer noch boven al (so uwen Heere spreect)

Neemt aen den *Schilt des Geloofs*, waer mede ghy moecht perfect
All' de vierige pijlen des boosen blusschen en keeren:

Desgelijc, oock den *Helm der salicheyt* vast op u hoofd treckt,

Met het scherp-snydende *Swaert des Geests*, t'welc t'woort des Heeren:

Wilt u altijt tegen s'vyants aenloop dapper-lijc weeren

Met aller biddinge, en geestelick smeecken onbevreest,

Waeckende met alle geduericheyt, en vierich begeeren,

+*Als Paulus seyt*: Broeders, ick acht mijn selven, in dit foreest

Niet als dat ick volmaeckt ben, ofte hebb' vercregen meest

+*Phil. 3.*

Den gesetten prijs, maer ic jaeg' daer na t'welc t'verjolysen// is,

Off ick't mochte grijpen, daer toe ick gegrepen ben, na den Geest

+Wederstaende de Werelt, wiens vrientschap God een afgrijsen// is,

+*Iacob. 4.*

Voor een beveysde Paey, een rechte krijgh te prijsen// is.

Doen ghy noch knechten der sonden waert, also *Paulus* meynde,⁺
 Doen waert ghy vry vander gerechticheyt, maer wat vruchten dan
 Hadd' gy? dies gy't u nu schaemt want de doot is sulck' haer eynde
 O wanneer zijn voorgaende leven dan een geloovich Crijcsman
 Alsoo overdenct, dat hy hem sulcx schaemt, so sullen voortaan
 De voorleden sonden het wapen zijn, waer door hy (ongelogen)
 De tegenwoordige aenvechting des boosheys dooden can,
 Gelijck den strijdtbaren *David*, inden Geest opgetogen,
 Den Reus *Goliat* met zijn selfs Swaert, t'hooft heeft afgeslogen⁺
 So moeten ooc all' die t'wesen Christi (in Geest en waerheyd,
 Gelovich) hebben aengenomen, haer tot recht krijgen vogen,
 Tegen al dat den aert Christi hier hindert of tegen leyt,
 Strijen voor t'pant haers erfgoedts (dats t'wesen Christi en wijsen// is)
 Eerst ontfangen) die dat gaern in't leven (soo t'woorts uytwijsen// is)
 Ongedoot bewaren, tot geestlicke opwassing ontspreyt
 Het aensoecken der booser lusten, de sulcke een ijsen// is,⁺
 Voor een beveysde *Paey*s, een rechte krijgh te prijsen// is.
⁺*Rom. 6.*
⁺*1. Sam. 17 e. 49.*
⁺*Prou. 1. b. 10, 11.*

PRINCE.

Met bedriegelicke pays, soect den *Duyvel* veel practijcken:
 t'Welc doen hy *Iesum* onsen *Heere* temteerde met zijnen strijt,
 Dat hy hem ten laetsten toonde al s'werelts Coninc-rijcken,⁺
 Seggende: all' dese dingen sal ick u geven subijt,
 Ist dat ghy nedervalt mij aenbidt, ende gehoorsaem zijt:
 Ons Prinslicken Hooftman verwan hem met t'zwaert zijns monts gepresen.
 Dus listich hy hem selfs, met beloften presenteert, door nijt,
 Wee hem, wie't gelooft, sal beveysdelick bedrogen wesen.
 En gelijc den Vader schalck is, zijn ooc zijn kinderen in desen:
 Te weten *Valsche Leeraers* en *Antechristen*, die haer fijn⁺
 Connen veranderen als *Engelen des Lichts*, soo wy lesen:⁺
 Soeckende de geloovigen af te leyden, door valschen schijn:
 Wel hen die volstandich stryen, met *Christo* verwinnende zijn
 Comende in't *Beloofde Landt*, daer volheit van spijsen// is,
 Staende met *Iosue*, alle tegen-party, in s'doodts pijn,⁺
 Sonder met haer te paysen, wiens aert boos om veraccijsen// is:
 Voor een beveysde *Paey*s, een rechte krijgh te prijsen// is.
⁺*Matt. 4. a. 8.*
⁺*Ioan. 9. e. 44.*
⁺*2 Cor. 15. b. 14.*
⁺*Iosue 34.*

AENSIET LIEFT, Hout maet in daet.

Liedeken,**Na de wijse Reden die prijst een eerlijck &c.**

⁺GEBENEDYT // menichfout is de man
 Die hier recht doet, in d'Armen noot t'aenschouwen,
 En Godt altijt// vreest, Zijn Wett' houden can,
 In over-vloet// comt hem den Heer bedouwen:
 Wie in't benouwen// zijn Naesten biedt de handt,
 t'Sal ja// hier na// hem niet mogen berouwen,
 Wanneer// de Heer// slaets eer// der boosen standt.

⁺De tijdt is cleyn// dat den Godlosen bloeyt,
 Soo werden sy// nergens niet meer gevonden,
 Maer int gemeyn// den vromen int landt groeydt,
 God zegent vry// haer zaedt tot allen stonden:
 Die uyt liefis gronden// den Armen deucht bewijst,
⁺Voorspoet// haer moet// die t'geen hem God gesonden
⁺Hier heeft// mild' geeft// vroom leeft// en Gods Leen spijsst.

⁺Salich-geluck// wert haer van God beloofst,
⁺Eewich te zijn// met hem in vreucht verheven,
⁺Die hier in druck// d'Arme die troost behoofst,
 Als medecijn// barmhertich comt beneven:
⁺Die mild'lijck geven// leenen en jonstich bien,
 Uytset// geen fret// noch winst en eyscht int leven,
 V stilt// God wilt// weer milt// rijcklijck versien.

⁺Psal. 112. Psal. 128. Deut.
 15. b. 10. Esaias 58. a. Psal.
 41. a. Esai. 26. b. 11. Psal.
 34. c. 22.

⁺Psal. 1. a. 4. Thess. 5. a. 3.
 Prover. 10. c. 25. Iere. 17. a
 8. Psal. 37. a.

⁺Prou. 14. c.
⁺Micha. 6. a 8.

⁺Matt. 5 a. 7.
⁺Matt. 25. c. 21.
⁺Luc. 10. d 33.

⁺Syr. 35. b 13. Exo. 22. c 25.
 Luc. 6. d. 35. Mat. 10. e 42.

*En keert doch niet// u Ooghen van den noot
 Der Armen hier// maer wilt wel op haer achten,⁺
 Christus gebiet// sulcx, al waer hy't selfs bloot,⁺
 Soo goedertier// haer t'ontfangen, te wachten,⁺
 Haer smert versachten// niet uyt dwanck der Gheboon,
 God koos// altoos// d'Arme tot Erff-geslachten,⁺
 Wie claeght// jonst draeght// t'behaeght// God die ist loon.⁺*

⁺Syr. 4. a 5.
⁺Tob. 4. a 7. Mat. 25. e. 40
⁺Prou. 14. d 31. Rom. 12. b.
 13 2. Cor. 9. a 7.
⁺Luc. 14. c 21.
⁺Prou. 25. c 21

PRINCE.

*Wie hem ontfarmt// des Armen in ellendt,⁺
 Leent God t'welck wint// dat den Prinsch hoogst gepresen⁺
 V weer erbarmt// als een Moeder haer wendt
 Tot haer selfs kint// met liefde te genesen:⁺
 Wilt vriend'lijck wesen// uwen Naesten gerieft,
 Onthoudt// van d'Oud// vaders, alsoo wy't lesen,
 Die't deen// Gods leen// wilt cleen// en Aensiet Lieft.*

⁺Prou. 19. b. 17
⁺Eccl. 11. a

⁺Syr. 4. b 11. Syr. 7. a 9.
Hiob. 31. b. c. Tob. 4. a 7. 8,
9. Leui. 19. d 33, 34. Col. 3.
b. 14.

Hout maet// In daet.

Rotterdam.

MEN siet de gemeente in vreucht en melodije// leven,
 Daer de *Princen* deuchdelick beschermen haer vassalen:
 Maer als haer de Vorsten tot Tyrannije// geven,
 Soo moeten d'onderdanen voor haer envye// beven,
 En gemeenlick d'onnoselen t'gelach betalen:
 Maer geluckich zijn de Landen, nae Schrifts verhalen,
 Daermen gerechticheyt en vrede siet domineren,
 Verwerpende t'valsche spreecwoort, daer menich in dwalen,
 Datmen sonder simulatie niet wel can regeren:
 Maer wee de beveinsde, die alsoo simuleren,
 Aenbiedende valschen pays, die sy deughtschijnlick verciereren
 Den genen die sy met geweld niet connen verheren:
 Gelijck den Leeu (hem cranck veynsende) ontboot alle dieren.
 Dits den aert eens Tyrans, die in alle manieren
 Naer fortse geveynstheyt toocht, t'welc noch meerder afgrijsen// is
 Want sy verblint de voordracht, daerom seg ick goeder tieren,
Voor een beveynsde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

Een krijgh diemen vuert, naer Gods ordinantie// recht
 In defensij van *Religie, Landt*, en *ondersaten*
 Is verre te prijsen boven een aliancie// slecht
 Geveynsdelick gemaect: want die metter Lancie// vecht,
 Verwacht altoos Victorie, tot zijnder baten:
 Maer die hem laet flaterende, geveynsdelick bepraten
 Van zijn tyrannigen vyant, door d'aangeboden vrede,
 Heeft niet beters te verwachten, dan als arm en verlaten
 Getracteert te werden, en zijn nacomelingen mede:
 +Gelijc *Antiochi* Hooftman binnen *Ierusalem* dede
 Door een beveynsde paeyts, die d'arme Ioden eerst smaecten soet,
 Maer gecomen zijnde met zijn heyr cracht binnen der Stede,
 Heeftse overvallen, geplondert, en gestelt in vier en bloet:
 +Binnen *Silo Antiochus*, (selffs) meynedich sulcx doet
 Tegen den Gemaecten Vrede, soo clae te bewijsen// is:
 Daerom seg ick (over tuyght zijnde in mijn gemoet)
Voor een beveynsde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

+1. *Machab. 1. cap. d. 2.*
Machab. 5. cap. b.

+1. *Mach. 5. 6.*

Van *Tryphonis* geveynstheyt vintmen beschreven// claer,⁺
 Hoe bedriegelick hy met *Jonathan* maecte accoort.
Zophirus geveinstheyt bracht Babilon in sneven// swaer:⁺
Deidamia Pirrhi Dochter, is oock gebleven// daer
 In *Dianae Tempel* (tegens verbont) van *Milone* vermoort.⁺
Agathocles heeft tegens deen eedt (een princelick woort)
 Sijn gevangen vyanden gedoot, haer spottelic begapende.
Cleomenes van Sparten heeft *d'Argiuos* int bloet versmoort.⁺
 Die (betrouwende opt bestandt) vast waren slapende.
Hannibal die van *Nucerina* geveynsdelick betrapende⁺
 Bedriehgelick lockende, buyten haer vaste mueren.
Servius Galba die van Lusitanien ontwapende⁺
 Tot negenduysent twee, die hy geveynsdelic in corter uyren
 Enige vercocht, maer meest al de doot dede besuyren.
 Dit al geveynsden pays wracht, waer voor seer te ijsen// is,
 Daerom seg ick als noch, om t' Slants vyant te verduyren,
 Voor een beveysde Paey, een rechte krijgh te prijsen// is.

⁺*I. Mach. 11. cap. e.*

⁺*Poliaen. li. 8.*

⁺*Poliaen. li. 15.*

⁺*Theatrum vit. hum.*

⁺*Valer. Max. lib. 9. cap. 6.*

⁺*Valer. Max. lib. 9. cap. 6.*

PRINCE.

Naer dat de Troyanen, door veel Princelicke daden// cloock
 De Griecken menich jaer stoutmoedich hadden afgeslagen,
 Soo zynse ten laetsten door geveynst verraden// oock,
 Innemende t'houten Paert, waer in t'haerder schaden// doock
 Meest der Griecken macht, die verborgen daer in lagen.
 Duysent diergelijcke exempelen mochtmen hier voortdragen
 Van die all' door beveysden pays zyn bedrogen:
 Maer comende tot t'bewijs van onse dagen
 Soo neemt de schrickelicke Parijsche moort voor ooghen⁺
 Diemen sonder respect van Maeschap, of Adel lag betogen
 Aen de arme Hugenoten aen allen zijden.
 Den handel des Nederlants wilt hier oock by vogen,
 Waer doormen ons meest anders soect te brengen int lijden
 Dan door een beveysde paey, daer wy liever voor strijden:
 Hoe wel Minnelick versaemt te zyn, ons meeste verjolijzen// is,
 Maer s'Paus decreet doet mijn seggen t'allen tijden⁺
 Voor een beveysde Paey, een rechte krijgh te prijsen// is.

⁺*Sub Carolo: Franciae,
 Rege. anno 1572.*

⁺*Haereticis non est fides
 tenenda.*

YSELVEER.

Liedeken.

***Nieu Liedeken gesongen binnen LEYDEN onbeschaemt// fijn
By die als noch hier te Rotterdam Met minnen verzaemt// zijn. DEN
XXVIII. MEYE, 1596.***

⁺*DIE nu wil schat vergaren// om eeuwich te bewaren,
Die versmaet// naer Gods raet// s'vleeschs lust end' eygen baet:
Want de HEER der Heyrscharen// zal zijn gonst openbaren//
Die bystaet// metter daet// den Armen desolaet:
Wanr Godes gonst staet open// voor die haer thoonen deught,
End' zalse tot hem ropen// in de eeuwighe vreught.
Dus dese Godts gonst volmaect perfect,
Tot u trect// spijst laeft en den naecten dect.*

⁺*Mat. 19. c 21. Rom. 6. b 12.
Psal. 9. Syr. 7. d 36. Luc. 11.
e 41. Mat. 25. d 34. Acto. 10.
a. Mat. 25. d 35.*

⁺*Bewijst liefde den Armen// want Godt die Zal ontfarmen,
⁺Al die maer// bystaen haer// naer zijn belofte klaer:
⁺Want al die hun erbarmen// over t'suchten en karmen,
Sullen daer// door eenpaer// Gods gonst erven hier naer:
⁺Want hy zal haer bevrijden// en krachtich uyter noot
⁺Verlossen t'allen tijden// van hun vyanden groot:
⁺End' zullen Godts zegeningh' ontfaen
En voort aen// zalt hun wel op aerden gaen.*

⁺*Luc. 6. d 31.
⁺Mat. 10. c. 42.
⁺Psal. 66. Syr. 7. d 36.
⁺Psal. 41. a. 1. Idem 2, 3, 4.
⁺Eccl. 7. d 35.
⁺Psal. 41. a 3.*

Maect u nu goede vrienden// van Mammon die ghy dienden//⁺
 Op dat sy// moghen dy// in last en noot staen by.
 Gheeft nu blijmoedich thienden// van t'geen u Godt verlienden//⁺
 Soo zult ghy// namaels blij// in vreught leven met my. ⁺
 Soo klaerlijc werdt bevonden// dat t'water blust het vier//
 Soo wischt Aelmis de sonden// dus thoont u Aelmis hier:⁺
 Want Godt diet al int secreet aenschout//
 Vast betrouwt// salt vergelden sevenvout.

⁺Luc. 16. a 9. Mat. 6. b 19.

⁺Syr. 35. b 11. Mat. 25. d 34.
⁺Syr. 3 e. d 33. Act. 10. d 31.

⁺Matt. 6. a 4. Syr. 35. b 13.

Soo ghy wild datmen dede// u (arme zijnde) doet mede:⁺
 Want daer met// sult ghy net// voldaan hebben de Wet//
 End' besitten in vrede// de eeuwighe woonstede:⁺
 Maer t'gebet// werdt belet// van die d'Arme verplet:
 Doch die de minst van allen// een kroes kout water schenct//⁺
 Gods gonst sal op hem vallen// end' Godt zijner gedenct:⁺
 Want wat ghy den Armen hier verschoont//
 Liefd' bethoont// zal niet blijven ongheloont.

⁺Mat. 7. b 12. Luc. 6. d 35.

⁺Luc. 16. a 9. Prou. 2.1 b 13.

⁺Mat. 10 c 42. Syr. 35. b 13.

⁺Mat. 25. e 40. 2. Cor. 9. a 6.

PRINCE.

Den Prins waerdich om prijzen// belooft al die bewijzen⁺
 Haer bystant// door den bant// van Liefd' in Godt gheplant//
 Het glorieus verrijzen// en t'euwich verjolijsen.⁺
 Noyt men vant// beter pant// dus reyct u milde hant//⁺
 Soo sult ghy namaels horen// met vreuchden al gelijc:
 Komt ghy mijn uytverkoren// besit mijn Conincrijck//⁺
 Want in mijnen noot ghy tot my quaemt//
 Soot betaemt: Dus Met minnen nu versaemt.

⁺Mat. 10. e 42. 1. Ioan. 6. b 16

⁺Mat. 25. d 34. Luc. 10. c 42.

⁺Mat. 25. d 34. Mat. 20. c 23.

⁺Esa. 58. a 7. Act. 2. a 1.

YSELVEER.

De Ionge Camer van Haerlem.

ONLANX las ick een Fabel in voortijden beschreven
 Door den vermaerden *Esopus*: de Leeu verheven,
 Nae dat hy in zijn leven// met wreet bestieren
 Hadde vreeslijck veel Creatueren doen beven,
 Sijn Conincklijke macht hem van natueren gegeven,
 Als een Tyran// tegen yderman// onder den dieren
 Lelijck misbruyckt, de eenen heel met darmen en nieren:
 Verslonden, den anderen verschuert en verreten,
 Den derden gebeten// den vierden uyt zijn quartieren,
 Verjaecht// eyndelijck out en bedaecht// heeft niet vergeten
 Sijnen boosen aert: maer *want* hy niet meer const uyt meten,
 Sijn oude crachten// nam ander gedachten// inden sin,
 Hy simuleerde hem cranck, sandt boden, en de d'weten,
 Een ygelijck vrindelijck tot zijn Cuyl te comen in,
 Presenterende paeys maer gelijckt was in den begin:
 Alsoo bleeff zijn hert tyrannich, t'welck een afgrijsen// is:
Voor een beveysde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

Want als de Dieren quamen om hem te besoecken,
 Van Oost en West, van Suyden en Noort, uyt verscheyden hoecken,
 Binnen de palen// daer hy lach// siende zijn slach//
 Heeftse altemael vreeslick aengetast met vloecken,
 En terstont verworcht met een gemakelijck vercloecken.
 Reynout de Vos, hoe wel niet horende t'geclach,
 Nochtans had quaet behaech in sulcken spel, want hy sach,
 De voetstappen al innewaerts tot den cuyl gekeert,
 Sijnde geciteert voor den Coninck, die hem leyde dach.
 Neen seyde hy, door die voetstappen wert ick verveert,
 Sy gaen al innewaerts: maer geen uytwaerts, t'welck mijn deert:
 Ick vrees te compareren, die Paeyts behaecht my niet:
 Nu hy int velt// met geweld// verflaut, hy simuleert
 Paeyts en vrientschappe die hy practijseert nieu verdriet.
 Wel t'landt dat met sulcken t'onderwijsen// is,
Voor een beveysde Paeyts, een rechte krijch te prijsen// is.

De parabel// van dees Fabel// is claer en waerachtigh,
 En wert met veel Historien bewesen crachtigh,
 Die verre te buyten gaen eens Refereyns limijten:
 Ick salder sommige verhaelen, hoort toe aendachtigh.
Saul^a beloofde *Dauid* zijn Dochter *Michol* prachtigh,⁺
 Nam hem op als machtich// om te versmijten
 De Philisteen, en voor hem te spelen tegen t'splijten
 En rijten// des boosen geestes: maer onder sulcken schijn.
 Sochte hem tyrannich uyt zijn rijk te verbijten,
 En te spitten aen den want. *Antiochus*^b vol fenijn,⁺
 Te Ierusalem sandt een Hooftman voor de poort fijn,
 Die sprack van Vrede: maer zijnde ingelaten,
 Heeft die Stadt vervult met roof, brandt, moort, ende pijn.
Metius^c *Suffetius*, quam den vyandt ter baten,⁺
 Midden inden strijdt. ick raede *Ioabs*^d cus te haten,⁺
 En *Absalons*^e maeltijt, al die van mijn advijsen// is,⁺
 Voor een beveysde Pays, een rechte krijch te prijsen// is.

⁺a 1. Sam. 18. [...] 10. 20,
21, 22. &c.

⁺b 1. Machab. 1. 30.

⁺c 1. Flor. li. 1. cap. 3.

⁺d 2. Sam. 20. 9. 10.

⁺e 2. Sam. 13. 28, 29.

PRINCE.

Princelijcke Nederlanden// bewaert u waeranden// soet:
 De Leeu out// en cout// wert voortaan t'jaghen moet,
 Zijn propositij// tracht nae conditij// van vrede:
 En roept u// alsnu// tot zijn cuyl// vuy// maer siet toe vroet:
 Laet u als sotten// niet bespotten// maer speurt op die voet.
 Den tros// van *Fuera Villacos*// t'Antwerpen: en mede
 Het truyren// van Buyren// en Oudewater die Stede:
 Daer en boven// van Schoonhoven// Bommene en Leerdam:
 t'Praemen// van Namen// en van Maestricht seer wrede:
 En die quade// Armaede// die lest uy Spaengien quam:
 Laet u verlichten// en onderrichten// van den Leeu gram,
 Die zijn beveysde peys// naer uwen eys// niet en meent vast:
 Maer breekt die crancken// als *Wijnrancken*// al is hy stram:
 Hy haet als gal// *Lieft boven al*// sijnd' op moorden gepast.
 Dus ick prijs// mijn vorich advijs// om niet te zijn verrast,
 En seg vrij// bly// als een die noch buyten s'Leeus brijsen// is,
 Voor een beveysde Paey, een rechte krijch te prijsen// is.

LIEFT BOVEN AL.

Liedeken,**Op de voys:*****Eertijts t'is waer, leefde ick in Gods vreesen.***

*BROEDERS vermaert// ghy die uyt Godt zijt geboren,
 Opent u ooren,
 Let wat God verclaert// in zijnen woort vercoren
 Wilt hier na hooren,
 Om zijn Rijcke soet// te winnen metter spoet,
 Soo hy belooft waerachtich:
 Den Armen bystandt doet:
 Uwen loon is Godt almachtich,
 Die is u dan wel ghedachtich.*

*V wert ghebrieft// die zijn schat niet en laet vercouwen,
 Mannen oft Vrouwen
 Maer dat geeft uyt liefd' die zullen Gods Rijck aenschouwen:
 Wilt vast betrouwen:
 Compt hier mijn volck ydoon// ontfangt als nu de Croon
 Ick hebt naeckt moeten passeren,
 Ghy hebt seer schoon
 Mijn lichaem verciert met cleren,
 Sal spreken de Heer der Heeren.*

*Met grooten noot// heb ick hongherich moeten leven,
 Met suchten en beuen,
 En ghy gaeft my broot// nu sal ick uwen loon geuen
 In mijn Rijck verheven:*

*Ick was gevangen wreet// de sloten ghy ontdeet:
Doen ick meende te bederven,
Ghy laefde mijn dorst ghereet.
Daer voor sult ghy verwerven
Mijn heerlijcke Erven.*

*d'uytvercoorene claer// sullen spreken sonder mijden,
Met groot verblijden:
Wanneer O Heer en waer// hebben wy u aldus sien lijden,
Tot eenighe tijden,
Christus sal doen vermaen// wat ghy den minsten hebt gedaen
In mijnen naem// wilt niet wanhopen,
Deet ghy my, wilt dit verstaen:
Siet hoe Godes gunst staet open
Die den Armen bedropen.*

PRINCE.

*Prince met vreucht// soo soect dese Croon te winnen,
Uyt rechter minnen
Toont d'Armen deucht// uwen loon sult ghy wel vinnen
Ten Hemel binnen.
God de Heer ook sal// u hier int Aertsche dal
Sijn segen mildelijck schencken.
Toont doch Liefd' boven al,
Bevrijt uwe siel voor t'crencken.
Wilt den Armen gedencken.*

LIEFD' BOVEN AL.

De Vlaemsche Camer tot Haerlem.

MACHIAVELS leere, en compt nu niet eerst op de bane,
Want zijn bedroch was jeuchdich in voorleden tijden.

+*Lysander van Lacedaemonien* gaf sulcx te verstante,
Want hy wist listich, en beveynst om te gane,
Als een logenachtich boeve cost hy hem mijden:
Hy was die zeyde (om zijn boosheyt te bevrijden)
Datmen der Vossen om der Leeuwen vel moest naeyen.

+*Plutarch.*

+*Hannibal*, die oyt loos was, in al zijn strijden,
Die wist zijn wederpartie, met bedroch te paeyen.
Prusias van Bethunien cost hem soo verdraeyen,
Dat die hem betrouwden, haest quamen int net.

+*Liuius dec. 3. lib. 1*

+*Ptolemaeus* liet schijnen sulcke lievelicke raeyen,
Maer ongetrouwich heeft hem aen zijn Suster besmet:
Hebben dese niet (als *Caim*) de natuerlicke Wet,
Ghebroke (die *Abel* doode) t'welck een afgrijssen// is,
Door een bedriegelick schijn: daerom hier wel op let:
Voor een beveynsde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

+*Iustin.*

+Den Handel van *Vladislaus* dient hier wel verclaert,
Die meyneedichheyt toochde teghen zijn vyanden,
Met de *Cardinael van Florence*, bedriegelick van aert,
Want sy en hebben trouwe, eere, noch eedt, gespaert,
Niet meer dan men in *Granaden* dede met schanden.

+*Ant. Bonf. in Hist. Hongariae.*

+De geschiedenissen van *Peru* (ons gecomen ter handen)
Connen ons al het bedroch in de *Indien* ontsluyten:
Daer veel duysent Menschen (door Spaensche banden)
Met bedroch zijn omcomen (soos sy ons uytten.)

+*Siet het conquest van Peru gedrukt met K. Preuilegie: oock mede den Boeck van Don Frayle de las Casas.*

+Van de Fransche paeyen, niet werdich twee duyten,
En behoeven wy hier ter plaetse niet veel verhael:
Wie t'secret wil weten, van dees loose spruyten,
Die gae te Roomen, inde Conincklicke sael,
En siet het naer t'leven, daer staet het al te mael:
Oordeelt of dees daet werd' soo hooge te rijsen// is,
Dan men mach de Kettters paeyen (seggen sy) met logentael:
Voor een beveynsde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

+*Siet de Hist. van Carolus de negende. Morgenwecker ende alle de Chronijcken van onsen tijt. In Aula Regia staet de geschiede Moort. 24. Aug. 1572.*

O Hollandsche Maecht, ghy hebt dit oock moeten smaken
 Door beveynstheyt der Tyrannen, die soecken u bederven:
 Noyt en cost ghy aen eene goeden paeys geraken.
 Is niet uwen Adel vermoort, van dees draken,
 Door loosheyt van een Vrou, die Paeys beloofde te verwerven.
 Door beveynstheyt heeft het binnen *Naerden* al moeten sterven.
 En ghy oock, O *Zutphen*, die trouloos waert vercleet.⁺
 Binnen *Rotterdam* zachmender veel het herte duerkerven.⁺
 Doen sy haer betrouden, maer noch eer noch eet
 En wert hun gehouden, soo elck claerlick weet.
 En ghy *Haerlem* quaemt oock alsoo int benouwen⁺
 Door t'net dat dit geveynst dier altijt uytspreekt.
 Och *Leyden*, ghy hadt oock moeten het selve aenschouwen:
 Maer in een rechte Krijgh sachmen u op Godt betrouwen:
 Die hier alsoo doen, Godt sal haer hulp bewijsen// wis,
 Hoopt op hem, wilt door geen loosheyt verflouwen:
Voor een beveynsde Paeys, een rechte krijgh te prijsen// is.

+21. *Nouemb. 1572.*+29. *April. 72.*

+1573

PRINCE.

t'Is prijselick de handt houden aenden Crijgh des Heeren,⁺
 Tot voorstant van zijn Kercke, en zijn heylich woort:
 Oock t'Landts vrijheden: en met rechte keeren⁺
 De vremde Tyrannen, die alle quaet vermeeren,
 Alsoomen tot *Breda* voormaels wel heeft gehoort,
 Het gespreck met *Don Ioan* was beter verstoort,
 Want t'was al geveinstheyt, om de Staten te bedriegen.⁺
 Den *Baron van Selles* quam oock wel looslick voort:
 Insgelijcx oock te *Cuelen* die listighe vlieden.
 En hoe schoon costen de Gesanten t'*Oostende* liegen
 De wijle de Spaensche vloote quam, vol van quade?
 Och hoe menichmael heeft men ons gemeent in slape te wiegen:
 Maer Godt heeft zijn Kercke bedect met zijn genade.
 Daerom elck sie toe, eer dat het wert te spade,
 Want neersticheyt met wijsheyt, t'Landts duecht, en spijsen// is,
 Het bedroch is groot, gaet met Gods woort te rade:
Voor een beveynsde Paeys, een rechte krijgh te prijsen// is.

+*Exod. 14. Deuter. 1.*+*Iudic. 9. Iudic. 20. Samu. 30.*+*Alle dit naervolgende vint ghy inde Cronijck van Hollandt, mitsgaders d'Apologie des Prince van Oraingien S. Gedachtenisse. Siet het Boeck uytgegaen byden Heeren Staten op den Colschen Paeys.**IN LIEFDEN GETROVWE.*

Liedeken,**Na de wijze: *Met recht moet ick verblijden, &c.***

MENSCHEN wilt u bekeeren,

*+Den Armen bystandt doet,
En dat van t'Aerdsche goet:*

+1. Tim. 5.

+Soo sal den Heer der Heeren

In uwen tegenspoet,

+Psal. 41.

V comen int ghemoet:

En verlossen van t'boos ghebroet,

Dat hier altijd vyandich woet.

+Dan sal Gods seghen stercken,

Al u wercken: niet vertraeght

+Syrach 7.

Den loon, die elck behaeght

Ontfangt vry onversaeght.

Weldien, die zal ontfermen

+Den Armen, breedt end' wijt,

Hy werdt van Godt bevrijt,

+Psal. 112.

Den Heer sal hem beschermen,

Verlossen uyt den strijt,

Als comt den quaden tijt:

En zijn zaet werdt gebenedijt:

+De heer scheldt hem zijn zonden quijt.

Hy sal u niet vergeten,

+Psalm. 37.

+Maer uyt meten, wel gesint:

Als een Moeder haer kint,

+Esai. 49.

Werdt ghy van hem bemint.

Wilt doch den Armen laven

+Van desen Aerdschen schat,

Als hy is moed' en mat,

+Prou. 3.

Den Heer sal u begaven,

+Ghy krijgt heel vol u vat

+Tob. 4. Deut. 26.

Op t'veldt, en in de Stadt:
 Daerom laet u bewegen wat:
 Helpt hem die int verneren sat,
 Soo sal u licht van verre,⁺
 Als een sterre// claer op gaen,
 En eeuwig blyven staen,
 Want ghy doet Gods vermaen.⁺

⁺Luc. 14.

⁺1. Tim. 6.

Godt sal door zijn genade⁺
 Loonen u wercken jent,
 Want sy zijn hem bekend:
 Ghy sult oock vroech en spade
 Vercrijgen sonder ent⁺
 Troost, tegen t'helsch Serpent,
 Barmherticheyt blijft u ontrent:
 Hierom u tot den Armen went,
 Soo blijven vele Zonden,⁺
 t'Allen stonden// hier bedeckt,
 Daerom den Geest verweckt,
 V hert niet en ontrect.

⁺Matt. 20. Luc. 17. 1. Cor.
9.

⁺Matth. 5.

⁺Prou. 14.

PRINCE.

Oorlof edel Princieren,
 Hier doch goet-hertich leeft,⁺
 Door t'Aerdsche goet niet sneeft:
 Want Christus goedertieren
 Sulck haer misdaedt vergeeft,⁺
 Dies hem vastlick aencleeft:
 Wie't niet en doet, hier naemaels beeft,
 Maer wie het doet, voor't aerdsche heeft⁺
 Eenen toeganck tot den Vader,
 Als berader// Christus reyn⁺
 Is zijn voerspraeck alleyn,
 Dus volght hem groot en cleyn.

⁺Coloss. 3.

⁺Ephes. 4.

⁺1. Tim. 6.

⁺Ioan. 10. Ioan. 14. Actor. 4.
Rom. 3. Hebr. 7.

IN LIEFDEN GETROVWE.

Catwijck opten Rijn.

O Wrede Mars, hoe zijt ghyt al brengende te niet?
 Conincrijcken, en Landen, zijn vol jammaer en verdriet,
 Daer ghy met u geselschap hout u residentie:
 Noyt en wast anders, als men de Werelt wel doorsiet:
Cornucopiae vliet uwes wreetheyds intentie.
 Tweedracht en armoede toonen haer presentie,
 Daer ontloken zijn u bloedighe bannieren.
 Angst en beven volgen u, t'is uwe inventie,
 Ghy en soeckt niet dan moorden, branden, en schoffieren.
 Noch moetmen u gebruycken in vele quartieren,
 Principalick om de Tyrannie te wederstaen.
 Paeyts, en vrede, waer beter voor menschen en dieren,
 Waert slechts eenen vrede diemen met trou mocht aengaen:
 Maer t is al bedroch, en valscheyt dat ons wort aengedaen,
 Soo dat den aengeboden paeyts ons een affgrijsen// is.
 Sulcx merckende, seg ick met een naerstich vermaen:
Voor een beveysde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

Wat vrede onsen vyant meynt, bedenct yegelijcken,
 Die niet en denct dan alle listighe practijcken,
 Om den middel, en t'swaert te nemen uyt onse handen:
 Const hy ons daer van geblooten, wy souden staen kijcken
 Als een verlaten vrouwe, die schier comt te schanden:
 d'Een verjaecht, d'ander gedoot, oft geleverd te branden:
 Geldeloos, en weerloos, bleven wy dan inden noot.
 Wy hebben Spiegels genoech gesien in ander Landen:
 Wat zijnder veel duysent *Indianen* gebleven doot,
 Die onschuldich omgebracht zijn, met hoopen groot,
 Sonder recht of reden, al onder schijn van vreden.
 Hoe die van *Granaden* voeren, is gebleken bloot:
 En *Portugael* gevoeltet noch op den dach van heden.
 Hoe sullen wy dan metten selven in accoord treden,
 Dien d'ondersaten te bedriegen een verjolijsen// is.
 Nimmermeer moet sulcx geschieden, t'is beter wat geleden:
Voor een beveysde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

Sijn geveynstheyt is beproeft, wy kennen zijn treken
 Wy weten van zijn geveynsden vrede te spreken,
 Gelijck by voortijden wel door *Don Ian* heeft gemaect:
 Hy noemt ons *Ketters*, en derft selfs zijnen eedt breken,
 Om dat zijnen bloetdorst soude blijven ongestaect:
 Wy hebben zijnen aert geproeft: wy weten hoe hy smaect.
 En de vrede van *Oostende* zijn wy noch gedachtich:
 Hy toonde daer zijn geveynstheyt, en hoe hy haect
 Naer t'Christen bloet: dus ist recht dat wy zijn clachtich.
 De Spaensche vloot sout geleert hebben, had God almachtich
 Ons niet wonderlick door zijn genadige hant bewaert:
 Onder t'schijnt van vrede, toonde den vyant hem crachtich.
Parma, den ouden Vos, die toonde wel zijn aert:
 En t'is geen wonder, dat spraec van vree, ons maect vervaert,
 Als wy sien dattet voorgaende ons een onderwijsen// is,
 Wort daerom van ons cloeckmoedich ront uyt verclaert:
Voor een beveysde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

PRINCE.

Princen laet onder ons *Liefde het Fondament// zijn*,
 En voeren een recht Oorloch, daer toe wy schier gewent// zijn,
 Met trouwe en eendracht, als clouccke bontgenoten,
 De valscheyt onses vyants moet int hart geprent// zijn,
 Al heeftet oorloch ons wel somtijts seer verdrotten,
 Godt geeft weder dat wy mogen varen en vloten,
 En soo veel Coninckrijcken en Landen besoecken:
 Wy worden dagelicx met Godts segen overgoten,
 En inder Oorloge sietmen ons dicmael vervloecken:
 Laet ons den geveynsden vrede doch vervloecken:
 Denct wat ons de Parijsche Bruloft heeft geleert:
 Ten zijn geen exempelen gehaelt uyt vreemde boecken,
 Dees zijn alle deselve van ons wel waert geeert,
 Daer wy aff worden met goe Oorloge geregeert,
 En haer te volgen t'Fondament van goeden advijsen// is,
Liefde moet blijcken, dies u met my te seggen keert:
Voor een beveysde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

LIEFD' MOET BLYCKEN.

Liedeken,**Op de voys, V Liefde quelt my totter doot.**

DEN Armen wilt deucht en bystant doen

*+Die by u altijd sullen woonen,
Uyt een trou herte mildelick wilt hun voen,
Soo krijght ghy tot u beloonen,
Gods seghen tot verschoonen.*

*+Deut. 15. 9, 10, 11. Rom.
12. 8. Matt. 5. 42. ende 26.
11. Luc. 8. 30. en 14. 13. 14.*

*+Den Heer sal hem genaed'lick aensien
Die zijnen armen Broederen clachtich
Uyt zijnen goedren hantreyckinge zal bien:
t'Rechte loon wacht hy warachtich,
Toegeseyt van God almachtich.*

+Tob. 4. 7. 10.

*+t'Is God een behagen en troost groot
Die den armen mensch comt te baten,
+En op zijn vrolick dach selfs ter tafel noot,
Die en sal Godt niet verlaten,
Maer hebben der vreuchden maten.*

+Tob. 4. 12.

+Luc. 14.13. Syr. 14. 13. 14.

*Ghy die den nootdruftigen neemt aen,
+En hem versorcht van noodicheden,
Die Zalt op aerden gelucken, en wel gaen,
Want hy wert met als zijn leden
Behouden in goeder vreden.*

+Psal. 41. 1. 2. 3. 4.

*Noot-hulp diemen den armen bewijst,⁺
 Die sy niet moghen compenseren,
 Sal u vergolden worden naer Schrifuyrs lijst,
 In d'opstandinge vol eeren
 Der rechtvaerdigen des Heeren.*

⁺*Luc. 14. 13. 14.*

PRINCE.

*Ghy Princen hebt op den armen t'ooch,⁺
 Wilt haer doch in noot niet afwijcken,
 Maer doet haer bystant, altijts nau vermooch,
 t'Eewich loon sal u verrijcken,
 Want by ons de Liefd' moet blycken.⁺*

⁺*Tob. 4. 9. Syr. 14. 13. 14.*

⁺*Rom. 12. 10. 1. Cor, 13. 14.*

d'Oude Camer van Haerlem.

*WEL op ghy Bataviers, wilt vromelick vechten
 Voor u Wijven en kinderen, en t'gemeents welvaren:
 Den noot eyscht dat ick sulcx u moet onderrechten,
 Dus thoont u al samen als vrome Lants knechten,
 En laet den tegenwoordigen standt u niet beswaren.
 Ontbindt uwen Leeuw: laet hem zijn crachten baren,
 Door de cracht des Heeren, diet al heeft in zijn geweld:
 Al siet ghy u vyanden menichfuldich vergaren,
 Om tot uwe bederfnis te komen int Veldt.
 Sijt met geen slapherticheyt daeromme gequelt,
 Maer thoont u nu Mannen, als ghy placht te wesen,
 Doen ghy om uwe vromicheyt werdet ghestelt
 Onder de principaelste Soldaten gepresen
 By d'oude Romeynen, also men mach lesen:
 Maer door bedriechlicke vreed', t'welck cleyn verjolijsen// is,
 Laet u niet misleyden, en acht wel op desen:
 Voor een beveysde Paey, een rechten krijgh te prijsen// is.*

V Manlijcke daden, die ghy hebt bedreven
 In voorleden tijden, die zijn wel bekend:
 In Chronijcken, en Historien staense geschreven,
 Waer door u prijs en eere noch werdt gegeven:
 Dus laet u herten daer niet af werden gewent,
 Maer, wanneer u vyanden u komen omtrent
 Om u te schoffieren, en u staet te verneren,
 Thoont u dan als *Bataviers*, op dat ongeschent
 V Fame mach blijven, by Vrouwen en Heeren.
 Denckt dat ghy twee handen hebt, om u te verweren
 Tegens al die haer als u vyanden thonen,
 Op dat ghy dan blijven moecht in een staet van eeren,
 En als Leeuwen geacht zijn by allen personen:
 Volght d'oude daden, die u noch verschonen,
 Luystert na geen bedroch, t'welck een affgrijsen// is.
 En denckt (oft u iemandt daer mede wilden honen)
Voor een beveysde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

†Men siet hoe die Vogelaers dickmaels bedriegen
 De cleyne vogelkens om te crijgen in haer nette
 Met soetlijck te fluyten, als met een smeecklijck liegen,
 Soo lang, tot dat sy haer niet mogen ontvliegen:
 Dus, op dat u vyanden u so niet verpletten,
 Wilt op haer bedriechlijcke woorden wel letten,
 En wat wercken daer menichmael naer zijn gekomen.
 Als exempel van desen, moet ick u voorsetten
 Den eersten vreed'handel die was voorgenomen
Anno vierent'seventich: maer by allen vromen
 Is meer dan kenlijck wat daer uyt is gesproten.
 Bracht niet *Fuera villacos Antwerpen* in schromen?
 Waert ghy oock o *Leyda* niet met benautheyt besloten?
 Hoe wel ghy met geweld niet werdet beschoten,
 Den honger die ghy leedt noch wel te bewijsen// is,
 Dit doet mijn noch seggen, al mochtet jemandt vergoten:
Voor een beveysde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

*†Fistula dulce canit,
 volucrem dum decipit
 auceps.*

PRINCE.

Den *Bredaeschen* Vreedhandel scheen wel begonnen
 Anno vijffentseventich door t'sKeysers beleyen:
 Maer wat profijt ons Vaders-lant daer door heeft gewonnen,
 En hoe quaden garen van sulck vals was gesponnen,
Buren, Leerdam, en Oudewater noch beschreyen.
Schoonhoven, Bommene, mosten oock verbeyen
 Der vyanden geweld, t'welck was te beclagen:
 De Stadt *Zierick-zee* sachmen haer oock bereyen
 Om een sware belegering te verdragen.
 Wilt ghy naer de *Colsche* en andere handelingen vragen,
 Hoe datse beleyt zijn, en wat daer door is gewracht:
 De *Maestrichtse Borgers* sullent wel gewagen
 Die daerentusschen met geweld werden t'ondergebracht.
 Daerom o ghy *Bataviers*, betrou op Gods cracht,
 Denckt oock om *Ioab*, want noch op *Abner* zijn brijzen// is, ⁺
 En houdt dit in u memorij dach ende nacht:
Voor een beveysde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

⁺2. *Regum* 3.

TROV MOET BLYCKEN.

Dit Liedt (want sulcx bedwongen// was)

*Naer t'wenschen der Artisten:
 Is tot Leyden gesongen// ras,
 Van den Pelicanisten.*

Naer de voys van Bloemendael.

*O Christen broeders al,
 Die zijt in t'leven,
 Wilt u groot ende smal,
 Tot deucht begheven,*

En denckt doch op den tijt,
 Die naer sal komen,
 Op dat hy moecht bevrijt
 Zijn van t'verdomen:
 Met een seer milde hant,
 Doet den Armen bystant,
 So sal den Helschen brant
 +V niet doen schromen.

+Matt. 25.

+Gods segen zal met spoet
 Sulck een genieten,
 Die den Armen wel doet
 Sonder verdrieten:
 Daerom als ghy haer siet,
 Met naeckte leden,
 V bystant haer dan biet,
 En wiltse cleden.
 +Wilt haer breken u broot,
 Als sy hier lijden noot:
 +Want in Abrahams schoot
 Sult ghy dan treden.

+Psal. 40.

+Esai. 58.

+Luc. 16.

Al is u macht seer cleyn,
 Wilt doch niet vresen,
 +Denckt om dat Weewtgen reyn,
 Daermen van lesen:
 Doet als sy heeft gedaen,
 Uyt rechter minnen,
 Het sal u wel vergaen,
 Wilt dit versinnen:
 En van u tijtlijck schat,
 +Den Armen geeft doch wat,
 Want dit is t'rechte pat
 Ten Hemel binnen.

+Marc. 12. Luc. 21.

+Matt. 7.

*Gods ooghen open fijn⁺
 Staen op den Armen,
 Dus wilt in druck en pijn
 Haer oock ontfarmen:
 En wilt haer in lijn,
 Toch niet beswijcken:
 Maer toont sonder mijen,
 Dat Troue moet blijcken,
 Soo sal t'Helsche gespuys
 V maken geen gedruys:
 Maer t'sal moeten confuys
 Van u wech wijcken.*

⁺*Psal. 9. Psal. 10.*

PRINCE.

*Prince, weest niet verblent,
 Maer wilt aenmercken,
 Daer Liefd' is t'fondament,⁺
 Moet men so wercken.
 Nochtans door ydel waen,
 Daer niet op hopen,
 Maer op den rechten baen,
 Tot Christum lopen:
 Want zijn genaden soet
 Tot ons beraden vroet,⁺
 Sonder versmaden, goet,
 Altijt staen open.*

⁺*1. Cor. 13.*

⁺*Psal. 24. Psal. 153.*

Trou moet blijcken.

s'Graven-Haghe.

MENICH onverdacht mensch roept paeys, meent dan te verblijen// snel:
 Maer wie eenichsins overdenckt de tyrannijen// fel,
 Die de Spanjaerts in *Indien*, en hier hebben bedreven,
 Sal liever recht Oorloch kiezen, om hem te bevrijen// wel,
 Dan door geveynsden paeys verliesen goet en leven.
 Merct wat een Bisschop vande Spaenjaerts heeft geschreven,
 Hoe sy d'Indiaensche heerlicke rijcken hebben verstoort,
 Som grooter dan tienmael Spaengien, alleen om gout te geven,
 Soo veelmael hondert duysent zielen tyrannichlick vermoort:
 Besiet daer d'aengebodem pays, hoe die Spaenjaerts houden woort.
 Leest, hoe sy int Eylant *Trinità* gingen haer gangen,
 Hoe wel sy met haer gemaect hadden vriendelijck accoord,
 Stadt en Luyden zijn verbrant, veel tot slaven gevangen?
 Souden dees Landen dan naer sulcken pays verlangen,
 Die bevinden dat der Spangiaerts verjolijsen// is,
 Datse mogen branden, drencken, onthoofden, en hangen?
 Voor een beveysde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

De bloetgierige Spangjaerts en zijn te verschoonen// niet,
 Door haer raet de Coninc wreede Placcaten vertoonen// liet,
 d'Inquisitie in te voeren, het is claer gebleken,
 Daer tegens haer verbonden d'Edele persoonen siet,
 Die tyrannij niet stemden, maer om vryheyt gingen smeken.
 Aenmerct daer des Conings brieven, en die geveysde treken:
 Om den Adel te bedriegen, te brengen onder de voet,
 Riet hy de Gouvernante, geveysdelijck te spreken
 Met die verbonden Heeren, sommige meenden t'was al goet:
 Maer wat is daer gevolcht? het costen veel haer bloet,
 Doen *Duc de Alba* quam, die niet was te versaden:
 Dien Tyran geveysdelick op *Naerden* was verwoet,
 Oock *Zutphen* en *Haerlem*, bewijsende grouwelijcke daden:
 Daerom wast *Alcmaer*, en deese Stede oock, niet geraden,
 Haren vyandt te geloven. geveysstheyt een afgrijsen// is:
 Dees beproefde Stadt *Leyden*, mach seggen van Gods genaden:
 Voor een beveysde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

Siet de *Coelsche vrede-handel*, laet u niet verdoven// doch,
 Wat sochten de Spangjaerts dan de Landen te beroven// och,
 En door schueringe van malcanderen te doen scheidē:
 Haest werdt hy bedrogen die lichtelijck gaet geloven// noch.
 De *Staten* hadden reden te sorgen voor mis-leyden,
 Door den bedriechlijcken pays sietmen stricken uytbreyden,
 d'Onvoorsichtige vogels te krijgen in t'gespannen net.
 Siet op *Don Ian*, hoe geveinst dat hy hem ginck bereyden
Namen in te nemen. wat hulp *Pacificatie*, of wet?
 Ist niet door den geveysnden pays al weer in roeren geset?
 Met de Spangjaerts rovery, die t'Lant sochten te beswaren:
 Nu d'almogende Godt heeft veel van haer aenslagen belet,
 Door de Heeren *Staten*, die daer soecken t'gemeen welvaren,
 Tis een rechtvaerdige saecke, t'Lants vryheyt te bewaren:
 Sulcx de vrome regeerders altoos haer advijsen// is.
 Leest *Antonio Perez*, sal u wonder verclaren:
Voor een beveysnde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

PRINCE.

Geen stercker wapen, dan datmen een tyran mistrouwen// gaet,
 Al maect hy geveynst pays, seer haest hy't hem berouwen// laet.
 De Kettērs machmen geen geloof houden, wat baet dan sweren:
 t'Conincrijc van *Granaden*, dat nu in swaer benouwen// staet,
 Is door een geveysnde pays gecomen tot verneren:
 Siet, doen de *Prins* van *Parma* van pays liet tracteren,
 Quam de Spaensche vloot, om t'overvallen t'gansche Lant:
Ernestus desgelijck scheen den pays te begeeren:
Graeff Maurits om te brengen was genomen voorde hant:
 De *Cardinael Albertus*, lieflijck ontfangen in Brabant,
 Een ygelijck die meende dat hy om pays was gecomen,
 Maer met beveysnde list toont hy nu zijn verstant,
 Onder sulcken decxsel heeft hy *Calis* ingenomen:
 Siet voor u, ghy verwesen Landen, weert u als de vromen
 Tegens de wrede Spangjaerts: tyrannich haer bewijsen// is,
 Krijgen sy eens weer d'overhant, ygelijck mach wel schromen:
Voor een beveysnde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

MET GENVCHTEN.

Liedeken,**Op de wijze Eylaes Liefde u cracht.**

⁺*WEL dien, die metter daet
Op den armen acht slaet,
Godes gonste groot
Staet hem open altijt,
Bevrijt is hy vant quaet,
Bewaert waer hy heen gaet,
In Lijden en noot,
Getroost ende verblijt.*

⁺*Psalm.*

⁺*De Heer na zijn verbont,
Sal hem tot geender stont
Niet laten int ghequel
Sijnder vyanden fel,
Sijn cranckheyt onghesont
Verandert hy seer snel.*

⁺*Esai. 58.*

⁺*Hierom soo doet bystant
Den armen hier int Landt,
Die u hulp behoeft;*

⁺*Deut. 15.*

⁺*Toont deught, tis Godts ghebodt,
Doet goet aen elcken cant,
Opent u milde hant,
En niemant bedroeft,*

⁺*Leui. 25.*

⁺*Weest niet als Nabal sot,
Hy was boos onbeleeft,
Maer zijn huysvrouw die heeft,*

⁺*1. Sam. 25.*

*Met gauen goet en milt,
 Dauids toorne ghestilt:
 Dus den armen oock geeft,
 Godts gonst ghedencken wilt.⁺*

⁺*Prou. 19.*

*Die d'armen bystant doet,
 Vercrijght weer overvloet,
 Gods gonst hy voorwaer⁺
 Ghestadich open vint,
 Elias wort ghevoet
 Van een Weduwe goet,
 Wat gheschieden haer,
 O Menschen dit versint:
 Naer des Propheten woort,
 Bracht sy het het weynich voort,
 Al was sy selfs benout,
 Den Heer heeft sy betrouwt.
 Die den armen verhoort,
 Gods gonste hem aenschout.⁺*

⁺*1. Reg. 17.*

*Wat sprach Christus de Heer⁺
 Van d'arme Weduw' teer,
 Die twee mijten cleyn
 In Gods kist leyde siet,
 Sy had gheheven meer
 Dan die rijcken vol eer
 Gaven int ghemeyn:
 Verstaet wel dit bediet
 Ghy die zijt weeldich rijck,
 Neemt van d'armen gheen wijck,
 Maer siet Lasarum an,
 Denct op den Rijcken man:*

⁺*Dan. 4.*

⁺*Lucae 21.*

*+Spieghelt u al ghelijck,
Seer haest moet hy daer van.*

+Lucae 12.

PRINCE.

*Met ghenuchten bekent
Dat Liefd' is t'fondament,
Daer Godt ons na sal
+Oordelen, cleyn en groot,
Dus dit in t'herte prent,
+V aenschijn niet en went
Der armen ghetal,
+Aensiet haer swaren noot,
Bewijst barmherticheyt,
Gods gonste staet bereyt
Voor haer die Met gheneucht,
Den armen thoonen deucht,
Op hoop hy dan verbeyt
Hier nae d'eeuwighe vreucht.*

+Matt. 25.

+1. Ioan. 3.

+Ezec. 16.

MET GENVCHTEN.

De Vlaemsche Camer tot Leyden.

O Liefvelicke vrede, hoe soet ist vermonden// dijn,
 Als de hoochste weldaden Gods men u vereeren// moet,
 Wanneer ghy recht uyt, en onbeveynst wert bevonden// fijn:
 Gelucksalich sullen die voeten t'allen stonden// zijn,
 Van de vercondigers, naer der Propheten leere// goet.
 V vrientlick bywonen is een seggen des Heeren// soet,
 Voor u moeten wijcken al *Mars* Oorlochs geruchten// fel:
 Wie u krijght, alle vreuchden ghy int Lant vermeerden// doet:
 Want daer *Liefd' t'fondament is*, heeft niemant te duchten// spel.
 In *Liefden* daer *Groyen* oock alle goede vruchten// wel:
 Maer waer *Iudas* zijnen aert// baert// elck in onvrede leeft:
Invidiae fenijn doet de vrede haest vluchten// snel:
Ioabs verradelick cussen noch t'allen Steden// cleeft:
 Aen t' Arents gebroetsel, t'welc menich hert duersneden// heeft:
 Duer den versierden paeys die vol dootlick afgrijsen// is:
 Hier van ons den Regele nu claelick reden// geeft,
Voor een beveynsde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

Rechten krijgh gevoert, is een sake heel prijs waerdich// vry
Zo Abraham dat gedaen heeft, uyt rechter trouwen// clael,
 Tot *Loths* verlossinge, quam den vyant expaerdich// by
 Int midden der slagen, soo was selve volherdich// hy:
 Oock *Moses*, en *Iosua*, vreesden geen benauwen// swaer,
 Sy wederstonden Gods vyanden int aenschouwen// daer
 Op *Dauid* ende *Hiskya* recht naer behooren// ziet
 Sy waechden t'leven voor mans, kinderen, en vrouwen// maer
 Sy en volchden geveynstheyt, noch t'sArens oorboren// niet:
 Hier omme ghy Vorsten, zijn fenijnich verstooren// vliet,
 Stelt u tegen zijnen hoochmoet en listich praten// al,
 Merckende wie het sy, die u den paeys te vooren// biet,
 Is hy niet commen van die Godts volck boven maten// qual:
 Denct dien crommen beck zijn byten nimmermeer laten// sal,
 Uyt voorgaende exempels dit wel te bewijsen// is:
 Geeft vry dees antwoorde tot sulcke Ambassaten// mal:
Voor een beveynsde Paeyts, een rechte krijgh te prijsen// is.

Wat u voor goede vruchten heuren paeys sal bringen// an,
 Is *t'Ausburch* gebleken, hier op groot ende cleene// let:
 In dit t'overdincken ick my qualick gedwingen// can.
 De Keyser beloofde haer wonderlicke dingen// dan,
 Om so rustich uyt der vorsten handen te scheene// bet:
Kettlers geen geloof houden, is haer een gemeene// wet.
 Wilt ghy met die van *Granaten* op *Don Ians* woort staen// vast,
 De moordende *Bruloft* u voor ooghen alleene// set,
 Ghy die noch vry zijt, siet toe, en u tot dit vermaen// rast,
 Hy doet wijselick, en wel die op een werck gedaen// past:
 Want vol bedroch sy steken, ende boose twisten// wreet.
 De *Pacificatie van Gendt*, naer t'rechte graen// tast,
 Sy sal u kenbaer maken haer bloedige listen// heet,
 Den *Coelschen handel* bedeckt met der *Sophisten*// cleet,
 Vervult met huer bloedige vergiftige spijsen// is:
 Hier om seg ick noch eens, al waert alle Papisten// leet:
Voor een beveysde Paeys, een rechte krijgh te prijzen// is.

PRINCE.

Princelicke Vorsten, Regierende deur Godts geest// eest
 Die voor dit geslacht nu recht gewaerschout met vlijt// zijt.
 Heur hoochberomde macht, noch haer bloedich tempeest// vreest:
 Oock den *Oostendische paeys* tendeerde in dat foreest// meest,
 Om duer *d'Armade* uyt te breyden soo haren nijt// wijt.
 Oock *Ernestus* valschen schijn, wie hier tegen subijt// strijt,
 Was om dat *Nassousche bloet* te bringen totter doot// bloot:
 Maer den gehuyrden dootslager, wert al zijn profijt// quijt,
 Stervende, kende hy schult, van zijn quade exploit// groot,
 t'Was alleene Godt die doen ons vorst hulpe ter noot// boot,
 Sijt op u hoede eer u dit bloedich instrument// schent,
 Ghy weet hoet int ancomen van hem zijn verwe root// schoot:
 Ghy Vorsten, u ooren van hun gehoor diligent// went,
 Toocht datmen als Godts voorstanders tot inden ent// kent,
 Want t'hooft, sulck vyandt te bieden, een verjolijsen// is:
 Dies persistere ick, waer ghy dees woorden ontrent// sent,
Voor een beveysde Paeys, een rechte krijgh te prijzen// is.

IN LIEFDEN GROEYENDE.

Liedeken,**Op de wijze: *Hoort ghy Dochters gracieuse, &c.***

*ALLE die hier in weelden leeft,
 Tot Charitate wilt u pooghen,
 Ghedenckt den ghever, diet al geeft,
 Dats onsen Godt, niet om verhooghen:
 Hy stelt u claer dit woort voor ooghen,
 Wie hier geeft den Armen, leent zijnen Godt,
 Diet can vergelden met dat hoogste lodt.*

*Dus vrienden volght der Liefden aert,
 En wilt den Armen goet bewijsen:
 Troost die bedroeft zijn en beswaert,
 Schenckt vry die dorst, en wilt oock spijzen
 Die daer hongert: Soo sal u prijzen
 Godt, wiens genade altijd open staet,
 Voor die in noot den Armen compt te baet.*

*Hebt ghy ter werelt goedt of schat,
 Wilt u herte daer niet aenhangen:
 Maer helpt die crancke leden mat,
 Die besocht zijn in zwaer verstrangen:
 Oft mit crancksinnicheyt bevangen,
 En oock die zijn met Gods ghifte begaeft,
 Soo hebt ghy Christum met u goet gelaeft.*

*Als ghy dus uyt der Liefden vloet,
 Ghebruyckt u goet, voor groot en cleene,
 Weet dat ghijt niet den menschen doet,
 Maer Christus selve int ghemeene,
 Die u duer zijn goedtheyt alleene,
 Dit hier seer rijckelick vergelden sal:
 Maer inde Hemelen noch boven al.*

PRINCE.

*Princelicke Princieren ghy,
 Daer Liefd' is t'fondament vol eeren,
 Die in reynder manieren vry
 Soo volghen naer dat Woordt des Heeren,
 Vrueght sal door dueght in haer vermeeren:
 Ia huer licht sal lichten voor elcx aenschijn,
 Die hier soo In Liefden groeyende zijn.*

In Liefden Groyende.

L. D. Boos.

[Spelen van Sinne]

SANDEREN-DAECHS twee dagen aen malcander volghende, als Swoensdaechs, ende Donredaechs wesende den 29. ende 30. Mey, 1596. naer dat dese voorseyde *Refereynen* gelesen waren, soo zijn by die vander ingecomen *Cameren* elcx in t'bysonder een Spel van Sinne, Ebatement, ofte zotte Cluyte gespeelt, d'eene naer d'andere, volgende de Lotinge, daer van den inhoud in t'corte hier naer verclaert wordt: en om de groote excessijve costen (overmits de grootheyt van dien) in Drucke uyt te geven naergelaten wordt: te meer om dat het meest al Spelen zijn geweest, die meer gespeelt zijn en uwer E. eensdeel (so wy meijnen) bekent. Ende also, volgende ons *Chaerte*, de bestdoenders van dien toe geseyt is, met eenige Presenten te vereeren, niet jegenstaende hun Spelen nieuwe ofte out waren, hebben wy uwer E. niet connen naer laten de Inhouden vande Spelen in corte te verclaren, gelijk als volcht.

Gouda.

*Hebben Gespeelt en verthoont een Boertige Cluyt
 Van een die opte Iacht (heet zijnde) hem had verbleyst:
 Voorhaestige winden, woud' drijven Haeswinden uyt:
 De Meesters die hem hielpen, hebben hun geveyst
 Recht oft zijne ziecte, hadde, alsulcx vereyst.*

	<i>NAMEN.</i>	<i>PERSONAGIEN.</i>
1.	<i>Laure,</i>	Als een Iager.
2.	<i>Staetse zijn wijf,</i>	Als een Boerinne.
3.	<i>Doctoir Loringquack,</i>	Als een Doctor.
4.	<i>Fleure,</i>	Als een Iager.
5.	<i>Meester Geryt Cladsalver,</i>	Als een Barbier.

Catwijck op Zee.

*Hebben verthoont een morael of zin rijck bewijs
 Hoe weynich Mensche, soect Liefde, Waerhey, en Vrede,
 En menich volck, deur verkeerden sin, en asvijs
 Van Sorchloos harte, zoect, Haet, Logen, d'Onrust, mede:
 Deur Schoon voor oogen, Valsch achter ruggen beledede.*

	<i>NAMEN.</i>	<i>PERSONAGIEN.</i>
1.	<i>Weynich mensche,</i>	Als een Gemeen man.
2.	<i>Menich volck,</i>	Hovaerdich gecleedt.
3.	<i>Verkeerde sinne,</i>	Als een wereltsche Waerdinne.
4.	<i>Sorchloos harte,</i>	Als een rijcke Ionghelinck.

5.	<i>Schoon voor oogen, }</i>	Twee Sinnen.
6.	<i>Valsch achter ruggen, }</i>	Twee Sinnen.
7.	<i>Troost der bedroufden,</i>	Een Statich man.

Vlaerdinghen.

*Speelden een Chuyte, van Ian Legachter, die geen
Met ander dronckaerts ging, in t'Vastenavontshof,
Zijn cleren verspeelde, zijn wijf Selden te vreen,
Dwong' hem so lieffelick met ongebranden stof:
Dat sy voocht werde en bleef, en de zijne of.*

	<i>NAMEN,</i>	<i>PERSONAGIEN.</i>
1.	<i>Suyp garen,</i>	Als een Dronckaert.
2.	<i>Droochaert,</i>	Van gelijcken.
3.	<i>Ian leg achter,</i>	Als een Simpel mensch.
4.	<i>Selden te vreen,</i>	Als een Visch wijf of
Appelteeft.
5.	<i>Een waert,</i>	Als een Roffiaen.
6.	<i>t'Ionckwijf,</i>	Als een lichte Coij.
7.	<i>t'Speelsieck, }</i>	Als Potters ofte Fielen.
8.	<i>Caelgadt, }</i>	Als Potters ofte Fielen.

Rotterdam.

*Speelden een boertige Cluyt, van hoe Coppen tay,
Deur giericheyt bedrogen wert, en hoe sy slypen,
Botte gille zijn zoons botte muyle, seer fray:
En Ian dickmuts vande key sneen, als arge trypen,
Deur Ravens spijs en Crayencosts subtyl begrijpen.*

	<i>NAMEN.</i>	<i>PERSONAGIEN.</i>
1.	<i>Raven spijse, }</i>	Twee Fielen.
2.	<i>Crayen cost, }</i>	Twee Fielen.

3.	<i>Coppen tay,</i>	Een Boer.
4.	<i>Plompe lijfe,</i>	Een Boerinne.
5.	<i>Botte gille,</i>	Een Iongen Boer.
6.	<i>Ian dickmutse,</i>	Een Clapmuts.

Haerlem Ionghe Camer.

*Dees speelden een belachelick Ebatement,
 Wel dienende vele menschen, tot eender leringe,
 Die meynen rijck te werden, beroyt werden in t'ent,
 Die sonder verstant doende zijn alderley neringe,
 t'Onvernougende hart is altijd vol begeringe.*

	<i>NAMEN.</i>	<i>PERSONAGIEN.</i>
1.	<i>Meester Bouwen,</i>	Als een Barbier.
2.	<i>Een Landman,</i>	Op zijn Boers gecleet,
3.	<i>Een Vrouwe,</i>	Op haer Stads gecleet.
4.	<i>Een Man,</i>	Die Tantsweer heeft.
5.	<i>Een Iongen,</i>	Als een Schoolkint.
6.	<i>Een Iongen,</i>	Van gelijkken.
7.	<i>Een Man,</i>	Met een gebroken Ketel.
8.	<i>Pastoor's Rengnier,</i>	Als een Lichte Vrouwe.
9.	<i>Costers floris,</i>	Gelijck een Vrouwe.

Haerlem Vlaemsche Camer.

*Hebben in een Ebatement speelwijs verhaelt,
 Hoe Onverstant en Qua wille den mensch verleyt,
 Die Zonder arch meynt vinden, t'geen hun namaels faelt,
 Rechte Iustitie, Onverstants voornemen scheyt,
 Maer Qua wille wert gestraft, om zijn quade feyt.*

	<i>NAMEN.</i>	<i>PERSONAGIEN.</i>
1.	<i>Ian sonder arch,</i>	<i>Als een Wever.</i>
2.	<i>Quaet willeken,</i>	<i>Als een woest Mensch.</i>
3.	<i>Onverstant,</i>	<i>Als een gemeyn Burger,</i>
4.	<i>Calleken goethart,</i>	<i>Als een gemeyn Vrouwe,</i>
5.	<i>Rechte Iustitie,</i>	<i>Als een Officier.</i>

Haerlem d'Oude Camer.

*Speelden een drollige of outbollighe Chuyt,
 Hoemen t'byten der vloyen best souden ontgaen,
 De remedie daer toe wert Bottecroes beduyt,
 Als dat hy zijn buyck vol biers all avonts sou laen,
 Waer med' t'byten der vloyen soud' wesen ghedaen.*

	<i>NAMEN.</i>	<i>PERSONAGIEN.</i>
1.	<i>Bottecroes,</i>	<i>Een Boer.</i>
2.	<i>Blinde Baet zijn wijf,</i>	<i>Een Boerinne.</i>
3.	<i>Pathrijs vanger,</i>	<i>Daer op toegemaect.</i>
4.	<i>Byman, }</i>	<i>Van gelijcken.</i>
5.	<i>Quackelaer, }</i>	<i>Van gelijcken.</i>

s'Graven Haghe.

*Verthoonden hoe meest elc mensch, uyt brooscher natuyre,
 En Eygen wille, deur Hovaerdige begeert,
 Aen Swerelts manier verleydt, het toecomende Figuyre,
 Noch Letterlicke wet, hem geensins en salveert,
 Deur den Samaritaen, op Christum gefigureert.*

	<i>NAMEN.</i>	<i>PERSONAGIE.</i>
1.	<i>Broosche natuyr,</i>	Een chierlijcke Vrouwe.
2.	<i>Meest elck mensch,</i>	Een Iongelinck.
3.	<i>Redelick verstant,</i>	Een Statich man.
4.	<i>Werels manier,</i>	Chierlick toegemaect.
5.	<i>Letterlicke wet,</i>	Als Moyses gefigureert.
6.	<i>t'Figuyr van toecomende,</i>	Als Aaron toegerust.
7.	<i>Geest Gods,</i>	Als eenen Engel.
8.	<i>Eyge wille,}</i>	Sinnekens.
9.	<i>Hovaerdige begeerte,}</i>	Sinnekens.

Leyden Vlaemsche Camer.

*Den spiegel der Liefden by dese is vertoocht,
 Van Cimon die zijn Vader, verlost t'Athenen,
 Uyter hechtenisse, Cimona zijn Dochter zoocht.
 Hem met haer borsten, Daer hy zat in hongers wenen,
 t'Beweecht den Raet, dat sy hun ontslaking' verlenen.*

	<i>NAMEN.</i>	<i>PERSONAGIEN.</i>
1.	<i>Cimon,</i>	De Zoon.
2.	<i>Miltiades,</i>	De Vader.

3.	<i>Simona,</i>	De Dochter.
4.	<i>Een Burgermeester,</i>	Heerlick toegemaect.
5.	<i>Twee Raets-heeren,</i>	Van gelijcken.
6.	<i>Een Meyer,</i>	Met een Roede als een
Officier.
7.	<i>Een Bode,</i>	Met een Deurwaerders
stock.
8.	<i>Drie Sarganten,</i>	Helbaerdiers.
9.	<i>Een Cipier,</i>	Met Sleutelen inde hant.

Mitsgaders t'Verlangende hart ende menich Constich geest: die in de Prologe ende Conclusie speelwijs hebben verthoont den Sinnen van t'Spel, ende den armen gerecommandeert, om t'volck te bewegen tot het inneleggen vande Lotterie.

Conclusie.

E. Eersame Constliefhebbende lieve Medebroederen, naer dat vrydaechs den laetsten Mey voorseyt t'Oordeel van die Prijs verdient hadden, by *Rethorica* (die om hooch boven 't Tonneel haer uyt een verchierde throone verthoonde) Solemnelicken in gedichte uytgesprooken was, (welcke wy u mede souden hebben geoffereert so dat ons niet en ware gemaect afhandich) in presentie vande *Auditores* aldaer gestelt, die eerst ende alvorens haer advijs elcx in t'bysonder: (d'ene vanden anderen niet wetende) van die Prijs souden hebben verdient in handen vande *Iugien* ofte *Rechters*, daer toe gecommitteert schriftelicken hadden overgelevert ende gegeven: zijn byden *Keyser*, *Prinche*, *Factoor*, ende gemeene Broeders der *Acoleyen*, (in sulcker forma gepersoneert als sy ten tyden vande inhalinge der Cameren waren) elcke Camere hun verdiende prijzen Reuerentelicken met ghedichten in hun Herbergen gebracht, die hun prijzen met dancksegginge Reden-rijckelicken met Sonnetten, Epigrammen, ofte Rondelen ontvingen. Ende daer naer hunluyden Adieu van gelijcken mede geseyt, als oock in Liedekens gesongen: mitsgaders ooc van dat den Prinche vande *Acoleykens* s'woensdaechs t'savonts daer te voren hare *Keyzers*, *Princhen*, ende *Factoors* opte Camers maeltijt (by hun gegeven) so heerlicken hadden gefestiveert ende onthaelt. welcke Sonnetten Epigrammen etc. wy mede alhier souden hebben gestelt, hadden die ons alle ter handen gecomen. Ende zijn so vrolicken met hun Prijzen Triomphantelicken

naer huys gereyst. Belangende van dat wy de heerlicke ende constelicke gheschilderde Blasoenen, ofte Blomschilden, ende de heerlicke verthoningen vanden Intrede soo die gepersoneert waren, voor elcke Camers werck niet en hebben gestelt, is om dat die so fray ende constelick waren overmits sy alle andere beropen Feeste verre te boven gaen) dat wy die gaerne in plaetprinten naer t'leven so die waren, soudē hebben gestelt, t'welck niet alleen om de grote costen en is achtergebleven, maer oock om dat wy te veel tijts soudē hebben verloren, ende dit Boeck (so uwer E. daer seer naer verlangt soo wy verstaen) niet en soude in tijts genouch hebben connen behandigen. Verhopen dat uwer E. dese onse cleyne dienste uyt jonste tot conste ten besten sal houden, ende in dancke nemen, gelijk als wy uwer E. desen gaerne offereren, ende toeeygenen. Dat kenne Godt, die uwer E. wil verlenen t'gene by u meest wert gewenscht. Hier mede zijt Godt bevolen. Uyt Leyden datum *vt Suprà*.

FINIS.